

Mjesečina

Oduvijek sam volio mjesečinu.
U njoj sve stvari se čine
u isto vrijeme da jesu
i kao da nisu.

I sebi sam, tako izgledam:
da jesam,
i kao da nisam.

I kad mislim da jesam,
skoro da želim da nisam.
Jer – jao – ja koji jesam
više sam onaj koji nisam.

I moglo bi biti da k Bogu dođem
kao da jesam,
a On će mi reći da nisam.

A tada –
bolje bi bilo
da nije me bilo.

A kada mislim da nisam,
bude mi žao,
jer volim da jesam.

O kako je dobro: biti!
To možda i ne znam pravo,
već samo slutim
kako je dobro: biti!

Jer –
i ovo malo što jesam
dok nisam,
kako je lijepo biti.

O TI KOJI JESI
I NIKADA NISI!
O DAJ MI,
BITI MI DAJ!
DA JESAM, I SAMO JESAM – U TEBI!
O TI KOJI JESI:
BITI MI DAJ!

fra Bonaventura Duda

Katolički list

Zvonik

GOD. XXVI. BR. 8 (309) | kolovoz (avgust) 2020. | cijena 150 din

Tema broja:

Dužijanca 2020.

Propovijed mons. Stjepana Beretića na Večernjoj u katedrali bazilici, 8. 8. 2020.

Dužijanca je svetkovina ljubavi, nade i nepokolebive vjere

Draga Marijana, dragi Josipe! Lijepo je biti bandašica! Lijepo je biti bandaš! To je uloga koja se pamti. Draga Marta, dragi Roko, ovogodišnju bandašicu i bandaša će biti lako zapamtiti. Pod maskama su. I svi koji su došli na ovu svečanu Večernju su pod maskama. Sabrali smo se oko našega Boga, oko neprolazne Svjetlosti, da on u naša srca ulije svoju svjetlost. Dok svi narodi zemlje zapomažu zbog teških okova virusa korone, i dok premnogi oplakuju žrtve ove zaraze, dok plaču nad članovima svoje obitelji, mi smo ovdje da Bogu hvalu zapjevamo. I teško nam je u duši. Tišti nas strahotna bolest. Svojom molitvom želimo da Božje ime bude hvaljeno. Bog je uzvišen nad sve narode. I nema Boga kao što je Bog naš. Stoluje u visinama, a gleda nebo i zemlju. Stoluje u visinama, a stanuje u našem srcu. Nema Boga do našega Boga. Naš Bog se saginje nad ubogim čovjekom, sagiba se nad ženom koja čezne za porodom. Naš Bog – ta svjetlost neprolazna prebiva u čovjekovu srcu.

Čudesan je čovjek, taj gospodar stvorenih dobara. Bilo sunce bila kiša, Božji čovjek je na njivi. Ne odmara se on ni onda kad je umoran. I kad sunce pripeče Božji čovjek radi. Ratar je čovjek koji će se dići prije sunca. Čovjek koji ispraća zvijezdu Danicu sjedeći za traktorom. Njega nosi ljubav prema zemlji. To je ona ljubav kojom će poljubiti komad kruha, kad načne somun. To je ona vjera kojom će obiteljski kruh označiti znakom križa prije nego što ga načne. Dragi bandašu, draga bandašice, čuvajte tu ljubav i tu vjeru i za svoju djecu i za svoju unučad. Kad vidim, kako Ti, Marijana voliš lijepu bunjevačku nošnju, siguran sam, da će i ljubav prema našem govoru biti neodoljivo privlačna. To je nošnja uz koju su svi u tvojoj ljubavi srcem vezani.

Dužijanca je zato svetkovina ljubavi, i svetkovina nade i svetkovina nepokolebive vjere. I čudesna nam vjera, velika nada i još veća ljubav treba, da slavimo dužijancu bez povorke, bez kola, bez tamburice, bez pjesme. Dužijanca bez biskupa gosta, bez brojnih gostiju sa svih strana. Virus nam zatvorio vrata. Zapriječio granicu, ali nam je srce ostalo. Srce vjerničko i zahvalno. Srce koje će i večeras s Marijom pjevati „Veliča duša moja Gospodina”. Prigušena

radost i zahvala će se čuti i sutra kad nam se ljubav prelije u Ambrozijev himan: „Tebe, Boga hvalimo”.

Lijepo je pjevao naš Aleksa Kokić: „Žetva se svršila duga. Njive su puste, gole... Mladi su došli risari u crkvu da se mole. Krunu od žutog klasja daruju, Bože, tebi, da ljubav očinsku svoju kratio njima ne bi”. I krunu smo donijeli i s Kokićem ponizno molimo Boga: „Primi tu krunu krasnu. To dar je našega Roda. Na drugo ljeto daj nam, o Bože, još više zlatnoga ploda!” Tako je velika ova naša kruna. Ona je znak zahvale, ali ona je i zaufana molitva. Obraćamo se svetome Roku, zaštitniku grada Subotice: „Sveti Roko, varoš našu brani. I bilu Suboticu i čitav svijet brani od ove kuge. Varoš našu brani, srićom nju nadari. Bože, Svjetlosti neprolazna, zaustavi ovaj virus, da se vedrim srcem radujemo sreći i novom poletu.”

Teško nam je sakriti tugu, što ove godine nećemo moći slaviti svetoga Roka u našoj zavjetnoj kapeli. Teško nam je, ali vjeru imamo: „Ja vjerujem i kada kažem: nesretan sam veoma”. Pogađa nas korona, a mi ćemo, premda skromno, ali još većom vjerom izvršiti zavjete svojih otaca i svoje zavjete. A naš je zavjet ne zaboraviti zahvaliti Bogu na klasu, na kruhu, na žuljavim rukama seljaka. I molim sa psalmistom: „Izvršit ću Gospodinu zavjete svoje pred svim pukom njegovim u predvorjima Doma Gospodnjega”. Neka se večeras i sutra na svetoj misi zahvalnici *na ime Isusovo prigne svako koljeno nebesnika, zemnika i podzemnika i svaki će jezik priznati: Isus Krist jest Gospodin – na slavu Boga Oca.*

Blažena Gospo naša Bunarička, moli i ti s nama. Mi znamo da ti srce plače nad našom nadom, nad našom vjerom, i nad našom ljubavi. Moli Boga da primi našu zahvalu i da nas oslobodi od bolesti koja je stegla sav svijet. Neka naši zlatni klasovi budu znak naše molitve i sigurne nade. Daj nam svima iskusiti pomoć svetoga Roka, da ono što su Subotičani iskusili, pa pjevajući priznaju i danas: kugu ti otira, nevolju protira. Dat će Bog i nama iskustvo oslobođenja od bolesti. Obradovat će i nas sveti Roko. I naše će suze odnijeti. Neka nam i ove večeri Gospodin Isus pruži ruku koja izbavlja od beznađa i sumnje, Neka nam i slavljem ove dužijance kaže kao svetome Petru: *Malovjerni zašto si posumnjao? Amen.*

Zbog pandemije skromno proslavljena 110. Dužijanca

DUŽIJANCA nam je u srcu – zato traje i trajat će

Dužijanca nam je svima u srcu i zato traje i trajat će. Opstala je i za vrijeme svjetskih ratova i za vrijeme teških godina ratova u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, kao i za vrijeme bombardiranja naše zemlje od strane NATO-a. Slavili smo je i u rodnim i u sušnim godinama, kao i onih godina kad je mnogima led potukao ljetinu i kada je cijena žita bila nepravredno niska..., zaključuju u UBH „Dužijanca”. No, ove godine posve posebno.

SVEČANA VEČERNJA U KATEDRALI

Središnja proslava Dužijance, kao zahvale Bogu za završenu žetvu i kruh svagdašnji, započela je svečanom Večernjom molitvom u subotu, 8. kolovoza, koju je u subotičkoj katedrali sv. Terezije Avilske predvodio katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić**. U propovijedi je mons. Beretić rekao da je Dužijanca svetkovina ljubavi, svetkovina nade i svetkovina nepokolebive vjere. *I čudesna nam vjera, velika nada i još veća ljubav treba, da slavimo Dužijancu bez povorke, bez kola, bez tamburice, bez pjesme. Dužijanca bez biskupa gosta, bez brojnih*

gostiju sa svih strana. Virus nam zatvorio vrata. Zapriječio granicu, ali nam je srce ostalo. Srce vjerničko i zahvalno, rekao je mons. Beretić (njegovu propovijed s Večernje donosimo u cijelosti na 3. stranici ovoga broja Zvonika).

Tijekom Večernje, ovogodišnji nositelji Dužijance, bandašica **Marijana Matković** i bandaš **Josip Šarčević** prinijeli su na oltar krunu ovogodišnje Dužijance.

POLAGANJE VIJENACA NA SPOMEN-BISTU BLAŠKU RAJIĆU I SPOMENIK RISARU

Poslije Večernje, predsjednik UBH „Dužijanca”
mons. dr. Andrija Anišić, direktor Udruge i predsjednik

Organizacijskoga odbora Dužijance **Marinko Piuković** i dopredsjednica Udruge **Ljiljana Dulić**, položili su vijenac na spomen-bistu Blaška Rajića, a predstavnici risara i risaruša **Marija** i **Stipan Kujundžić** položili su vijenac od žita na spomenik Risaru. Iz već navedenih razloga, u centru grada nisu održane Folklorna i Tamburaška večer, kao ni predstavljanje bandaša i bandašice niti izbor pratioca i pratilja bandaša i bandašice.

MISA ZAHVALNICA U SUBOTIČKOJ KATEDRALI

Središnje slavlje Dužijance 2020. nastavljeno je sutradan, u nedjelju 9. kolovoza, onako kako se smjelo, a ne kako znamo i možemo. Budući da su i u Subotici sve manifestacije otkazane, 110. Dužijanca proslavljena je samo u subotičkoj katedrali sv. Terezije Avilske, zahvalnim misnim slavljem koje je predslavio mons. Stjepan Beretić, biskupski vikar i katedralni župnik, u zajedništvu s nekoliko svećenika Subotičke biskupije. Na misi je bio ograničeni broj vjernika, onoliko koliko ih je smjelo biti u katedrali prema uputama katoličkih biskupa u R. Srbiji. Na misi je pjevao katedralni zbor „Albe Vidaković” pod ravnanjem **mo. Miroslava Stantića**.

Zahvalili smo Bogu na ovogodišnjoj žetvi i kruhu svagdašnjem. Pohvalili smo ljude koji su i ove godine teško radili da bi bilo kruha za mnoge. Pohvalili smo i sve iz Udruge bunjevačkih Hrvata „Dužijanca”, napose one iz Organizacijskog odbora Dužijance 2020., kao i sve druge koji su se trudili i radili u nadi da će se Dužijanca moći održati na tradicionalni način. Zahvalili smo i svim dobrim ljudima, našem Gradu i drugim ustanovama R. Srbije i R. Hrvatske, kao i svim pokroviteljima koji su

financijski podržali ono što smo radili ove godine. Nažalost, nije bilo moguće ostvariti sve što je programom Dužijance 2020. najavljeno. Ipak, bilježimo da je Dužijanca godine Gospodnje 2020. održana. I svi koji su bili u crkvi, rekli su „Bilo je lipo. Hvala Bogu što smo i ovako mogli održati”, ističe vodstvo UBH „Dužijanca”.

Uz bandašicu Marijanu i bandaša Josipa, bili su i mala bandašica **Marta Vukmanov Šimokov** i mali bandaš **Roko Vojnić**. Bili su s nama i bandaši i bandašice iz Žednika, Đurđina, Male Bosne, Bajmaka i Lemeša. Bilo je i nekoliko mladića i djevojaka iz HKC „Bunjevačko kolo”, odjevenih u bunjevačku narodnu nošnju. Nažalost, zbog zaštite od virusa nismo na misi imali uzvanike jer ih nismo smjeli pozvati, ali su na Dužijanci bili neki od predstavnika hrvatskih udruga i organizacija.

DUŽIJANCA NAM GORI U SRCU

U propovijedi, mons. Stjepan Beretić rekao je da vjerujemo da je dragi Bog svugdje prisutan, ali, čuli

smo, da ga nije bilo ni u olujnom vihoru, ni u potresu, ni u ognju. Pojavio se u šapatu laganog i blagog lahora.

Krunu Dužijance 2020. od slame izradila je slamarka **Jozefa Skenderović**, a posvetila ju je sv. Roku, zaštitniku našega grada. Na kruni piše: Sveti Roko – varoš našu brani. Želja nam je i molitva da

sv. Roko zaštititi sve nas i naš grad, ali i čitav svijet od virusa COVID-19, te da nam izmoli milost da Bog učini što prije čudo da prestane ova pandemija.

Možda se i mi pitamo, je li Bog s nama? Pa ne možemo, ne smijemo... Kada sam pozivao bandašice i bandaše, gledao sam njihove obitelji. Kod njih sam vidio radost

Bila je ovo Dužijanca posebna, drugačija od svih koje je do sada organizirala UBH „Dužijanca”, na ponos našim precima i na radost svima koji su je priredili i u njoj sudjelovali. Puni smo nade da ćemo iduće godine ponovo slaviti našu Dužijancu na tradicionalan način i to još radosnije i svečanije. Stoga smo ponosni, mirni u duši, radosni u srcu i beskrajno zahvalni – Bogu i ljudima!, ističu u Udruzi „Dužijanca”.

veliku. Tako se raduje samo Božiću. A kad sam vidio mlade i odrasle s kolikom ljubavlju pripremaju žito za vijence, za ovu svetkovinu, shvatio sam, to se ne može bez oduševljenja i bez ljubavi. Dali su svoje vrijeme, dali su srce za dužijancu. Ti su ljudi prava kruna bandašu Josipu Šarčeviću i bandašici Marijani Matković. Bio je tamo i bać Grgo. Sve su pripremili, da ponosno pronesu slavu dužijance ulicama bile Subotice. Toliko ljubavi i žara, a sada nema ni karuca, nema ni mladih u nošnji, neće biti ni povorke. Eto u tišinu i mir katedrale stat će dužijanca. Bog i nama dolazi u blagom vohoru. Dolazi u veselo srce, srce puno zahvalnosti i radosti, rekao je propovjednik, dodavši da nas je i ove godine sabrala vjernost Rodu i Dužijanci.

Pokraj svih tuga i boli, mi ne možemo bez dužijance. I naši su stari više puta bili prisiljeni dužijancu slaviti najskromnije – samo u crkvi. A mi znamo, da je sveta

misa vrhunac dužijance. I nije dužijanca samo ovo u crkvi. Dužijanca nam gori u srcu. Sveta misa je vrhunac naše zahvalnosti i dužnosti prema Bogu. Dat će Bog, bit će još svadbi, i kola, i povorke, i pisme. Priznajem, teško nam je što ne možemo kao prije. Ipak, osjećam: zahvalnost nas okupila oko Isusovog stola. Vjera nas je ovdje sabrala, nada i ljubav, istaknuo je mons. Beretić, pozivajući vjernike da ovu otvore svoja srca da čuju Isusovo ohrabrenje. Isus je s nama i u noći ove bolesti. Ne dajmo se strahu, već recimo s Petrom: „Gospodine, ako si ti, zapovjedi mi, da dođem k tebi po vodi!” I mi ćemo čuti Isusov poziv: „Dođi!” Vidimo mi, da nam se vjera hladi. Vidimo, da nas je manje u crkvi nego inače. Nije nam ni jedno slavlje proteklo kao prije. Ni Veliki četvrtak, ni Veliki petak, ni Velika subota. Sve je čudno i neobično. Sličimo Petru, koji se spazivši vjetar poplašio, počeo tonuti, a onda je kriknuo: „Gospodine, spasi me!” Isus je Bog. Nikada se neće promijeniti. Čuli smo, da je na Petrov krik odmah pružio ruku, dohvatio ga uz pitanje: „Malovjerni, zašto si posumnjao?” Uđimo u Isusovu lađu. Utihnute će i vjetar korone, ohrabrio je nazočne vjernike mons. Beretić, pozivajući ih da pogledaju fotografije s Dužijance malenih. Ni maske ne mogu sakriti ljubav, ponos, vjeru i radost te djece. U njima je radost koja buja i raste. Još nas ima, još smo tu! Sačuvala nas Gospa naša, Gospa crna iz Stare crkve i Gospa bunarička. Gospe naša! Hvala Ti za radost i ponos naše mladosti. Vidiš, kako ponosno nose ubavu nošnju bunjevačku, kako vole najlipču varoš svita – Suboticu! A Subotici priznajemo: „Kraljica si rodni njiva! Ravnice nam draž, lipota! U tvome se krilu skriva radost srca i života!”, zaključio je propovjednik.

Manifestacije su zabranjene, ali ne i vožnja fijakerom od Ergele „Kelebija” do Vile „Majur”. Bandaši i bandašice – „veliki” i „mali”, ipak su se provozali fijakerom.

Okupljanje i svečani ručak u HKK „Bunjevačko kolo” nije bio dopušten, ali u privrednom objektu Vile „Majur” jest, po restoranskim propisima te je, iako u skromnijim uvjetima, i ovaj dio slavlja našao svoje mjesto.

Kruh nismo mogli predati gradonačelniku Subotice, ali domaćici salaša **Dajani Šimić** jesmo.

U CRKVI SV. ROKA

Crkvu sv. Roka rado nazivamo „kolivkom” Dužijance. U njoj je prisviti Blaško Rajić slavio prvu Dužijancu u crkvi. Da bismo mogli sačuvati tradiciju i običaje bunjevačkih Hrvata valja se uvijek vraćati korijenima. Bandaš i bandašica ove godine nisu ispraćeni iz ove crkve u katedralu na svečanu misu zahvalnicu, kako je to bilo proteklih tridesetak godina, ali su ipak došli u ovu crkvu pomoliti se za naše pretke koji su započeli, čuvali i njegovali divni običaj Dužijance kao i za budućnost ovog običaja. Odavde su ponijeli vijenac od žita i cvijeće za grob mons. Blaška Rajića, utemeljitelja crkvene Dužijance.

BANDAŠ I BANDAŠICA NA GROBU BLAŠKA RAJIĆA

Već 25 godina na Dužijancu, bandaš i bandašica u poslijepodnevним satima posjećuju grob mons. Blaška Rajića, utemeljitelja crkvene Dužijance. On je 1911. godine prvi put slavio Dužijancu u crkvi sv. Roka koju je organiziralo „Katoličko divojačko društvo”. U znak sjećanja na njega bandaš i bandašica u pratnji članova Organizacijskog odbora dolaze na njegov grob zahvaliti mu za Dužijancu i pomoliti se za njega i za sve pokojnike koji su tijekom povijesti sudjelovali u organizaciji Dužijance. Bandaš polaže na grob Blaška Rajića vijenac od žita ovogodišnje žetve, a bandašica buket cvijeća. I ovaj čin je ove godine bio skromniji, zbog mjera zaštite od virusa COVID-19.

No, nitko i ništa nije moglo zabraniti aranžiranje izloga u centru grada u duhu dužijance, premda nije bilo tradicionalnog ocjenjivanja žirija niti nagrada najljepše aranžiranim izlozima. Hvala svima koji su i ove godine ukrasili izloge našega grada, da se zna da je vrijeme dužijance. I to je velika ljubav prema dužijanci...

Dužijance 2020.

Dužijance su proslavljene i u...

ŽEDNIKU

Prve nedjelje u srpnju iz godine u godinu održava se Dužijanica u Žedniku, svečanost kojom se tamošnji bunjevački Hrvati tradicionalno zahvaljuju Bogu za rod žita. Tako je bilo i ove godine, kada je 5. srpnja slavljen misa zahvalnica u mjesnoj crkvi sv. Marka evanđelista, koju je predslavio vlč. Nebojša Stipić.

U prigodnoj homiliji vlč. Stipić je poručio kako je važno da vjernici, a osobito mladi, u čemu trebaju prednjačiti nositelji žetvenih svečanosti – bandaši i bandašice, rade na očuvanju običaja dužijance. *Dužijanica nije puka nošnja, svirka, kićenje i pokazivanje. Ona je plod obitelji, plod vjere, plod molitve i plod rada. Stoga, dragi Bože, primi ovaj kruh obitelji svoje, svoga naroda i neka ga anđeo tvoj prinese na tvoj nebeski žrtvenik*, kazao je vlč. Stipić.

Ovogodišnji nositelji žetvenih svečanosti u Žedniku bili su bandaš **Predrag Kuzmanović** i bandašica **Aleksandra Poljaković**, te mali bandaš **Luka Crnjaković** i mala bandašica **Anđela Horvacki**. Na početku mise tradicionalno smo imali prilike čuti i žedničke kraljice, a misno slavlje uveličao je i župni zbor pod ravnanjem kantora **Nikole Ostrogonca**.

Navečer je u selu priređeno i *Bandašicino* kolo, na kojem su kao gosti nastupili folklorasi HKC-a „Bunjevačko kolo” iz Subotice. Proslavi Dužijance u Žedniku nazočili su i predsjednik Izvršnog odbora HNV-a **Lazar Cvijin** i predsjednik DSHV-a **Tomislav Žigmanov**. /Hrvatska riječ (H. R.)/

BAJMAKU

Bajmak je selo nadomak Subotice u kojemu žive i bunjevački Hrvati, koji čuvajući svoju kulturnu baštinu, redovito slave Dužijancu kao manifestaciju zahvale Bogu za rod žita. Ove je godine Dužijanica u tom selu održana 12. srpnja.

Misa zahvalnica, kao okosnica ovoga događaja, služena je u mjesnoj crkvi sv. Petra i Pavla, a misno je slavlje predslavio tavankutski župnik **preč. Franjo Ivanković**, uz

koncelebraciju bajmačkoga župnika **vlč. Zsolta Bendea**. Po riječima preč. Ivankovića, čovjek zahvalnosti je onaj koji je prihvatio Božju riječ da u njegovu srcu rodi višestrukim plodom, a to je poruka Dužijance. *Isus je posijao svoju riječ u naša srca da bi bogatstvom te riječi mi obogaćivali jedni druge. I naši stari su tako shvatili kako svako dobro dolazi odozgo i zato su znali iskazati i svoje veselje i svoju žalost u zajedništvu s drugima. Zato su se znali radovati kada je bila završena žetva, nakon dugoga iščekivanja i nakon velikih napora, izricali su svoju zahvalnost i Bogu i ljudima koji su u znoj svoga lica vršili žetvu*, kazao je preč. Franjo Ivanković.

Ovogodišnji bandaš i bandašica bajmačke Dužijance su **Mario Gunić** i **Sanja Milanković**, a mali bandaš i bandašica – **Lena Crnković** i **Luka Tumbas**. Odjeveni u bunjevačku nošnju, oni su na misu pristigli u „karucama” prigodno ukrašenim klasovima žita, noseći „krunu” žetvene svečanosti izrađenu u tehnici slame. Na žetvenoj svečanosti bilo je i druge djece i mladih odjevenih u nošnju. Zbog mjera uvjetovanih koronavirus epidemijom, navečer u župi nije održana tradicionalna zabava vezana uz Dužijancu – *Bandašicino* kolo. Među ostalim, Dužijanci u Bajmaku nazočio je i predsjednik DSHV-a **Tomislav Žigmanov**. /Hrvatska riječ (H. R.)/

LEMEŠU

Bandaš i bandašica ovogodišnje lemeške Dužijance bili su **Boris Tomas** i **Elizabeta Ileš**, a mali bandaš i bandašica **Nikola Mandić** i **Emina Kovač**. Oni su, uz još nekoliko mladih u nošnjama, bili na svetoj misi 19. srpnja na kojoj je posvećen kruh od novog žita. Misu su predslavili vlč. **Gábor Drobina** i domaćin vlč. **Antal Egedi**.

Na današnji dan zahvalni smo za sve darove, a osobito kruh koji svaki dan blagujemo. Zajednica koja je kršćanska vjeruje da je sve od Boga dobiveno i zato naša zahvala ide Bogu, kazao je vlč. Drobina. Posvećeni kruh poslije mise predan je predsjedniku Savjeta MZ Svetozar **Miletić Istvánu Sevaldu**. Izostala je svečana povorka sudionika Dužijance, obilazak fijkakerima domova bandaša i bandašica, što je do sada bio dio programa Dužijance u Lemešu.

Kao dio ovogodišnje proslave Dužijance, na salašu Vujević – Ileš priređena je 16. srpnja likovna kolonija na kojoj su sudjelovali članovi HLU CroArt iz Subotice i mladi iz Lemeša. Ovo je suradnja naše dvije hrvatske udruge i slikari vole doći u Lemeš, vole ovdašnji mir, tišinu i gostoprimstvo naših domaćina. Na ovogodišnjoj koloniji sudjeluje sedam članova likovne udruge, kazao je predsjednik CroArta **Josip Horvat**. /Hrvatska riječ (H. R.)/

MALOJ BOSNI

Pod misom proslavljena je 26. srpnja u župi Presvetog Trojstva u Maloj Bosni ovogodišnja Dužijanca, uz poštivanje svih mjera zaštite od virusa COVID-19. Svetu misu je predslavio preč. dr. Ivica Ivanković Radak, uz župnika Dragana Muharema i mons. dr. Andriju Anišića. Bandaš i bandašica bili su Kristijan Pelhe i Mirela Poljaković.

Oni su bili „potaman” bandaš i bandašica, kako je to duhovito protumačio župnik, jer nisu ni djeca, a nisu ni odrasli. Tako je ova župa poštovala minimum tradicije za održavanje Dužijance, a taj minimum je da bude misa zahvalnica za završetak žetve i da na misi budu bandaš i bandašica kao predstavnici risara i risaruša koji su obavili žetvu. Na misi su bili prisutni i bandaš i bandašica katedralne župe. Prigodnu propovijed je održao predvoditelj slavlja dr. Ivica. Pjevao je župni zbor uz orguljašku pratnju

župne kantore **Jelene Demšedi**. Na kraju mise svim sudionicima zahvalio je župnik Dragan. *Dao nam Gospodin i kruha i zdravlja, da ga slavimo kroz godine mnoge*, zaključio je župnik i najavio da će Dužijanca iduće godine biti u znaku 90. obljetnice crkve i 50. obljetnice posvete novog oltara. Poslije mise pred crkvom, nakon fotografiranja za uspomenu, bandaš i bandašica podijelili su blagoslovljene klasove pšenice za uspomenu na ovogodišnju Dužijancu, koje će čuvati u svojim obiteljima do jesenske sjetve, kao poticaj na molitvu da dobri Bog neprestano desnicom svetom svojom neprestano blagoslivlja njive, polja, vinograde i voćnjake naše. /Dužijanca/

ĐURĐINU

Dužijanca u Đurđinu proslavljena je 2. kolovoza u crkvi sv. Josipa Radnika. Svečano misno slavlje predslavio je vlč. Željko Šipek, uz mjesnog župnika vlč. Dražena Dulića i mons. Andriju Anišića. Nositelji slavlja ovogodišnje Dužijance bili su bandaš Mario Horvacki i bandašica Marijana Dulić, uz malog bandaša Denisa Orčića i malu bandašicu Mateu Dulić.

Uz nekolicinu mladih u narodnoj nošnji, te gradskog bandaša i bandašicu, Dužijanca je proslavljena u izmiješanim okolnostima koje su utjecale na način slavljenja, ali je zahvalnost Bogu za dar novoga kruha ostala glavnim znakom i svrhom Dužijance. Vlč. Željko Šipek je u svojoj propovijedi istaknuo vrijednost i značaj ljudskoga rada. *Pouzdanje u Boga, u njegovo vodstvo i blagoslov treba biti naš temeljni stav. Ova Dužijanca, koju je iznjedrila naša Katolička Crkva i koju s ljubavlju i ovdje danas slavimo, podsjeća nas na to kako je nekoć čovjek ovoga podneblja na početku svakoga rada upravo zazivao rosu blagoslova s neba te klečeći pored požnjevenoga snopa zahvaljivao Gospodinu za urod. Bez Božje volje i darežljivosti ništa ne može roditi. Svoje pouzdanje u Boga naši su preci svjedočili moleći zaštitu od munje, groma, leda, kuge, poplave*, istaknuo je vlč. Šipek.

Mladi u narodnim nošnjama prinosili su darove na oltar, a na koncu je župnik vlč. Dražen Dulić naglasio kako su on i župljani osobito zahvalni što su uspjeli slaviti Dužijancu i kako je zahvalnost Bogu na svemu darovanom na prvome mjestu i u teškim vremenima. /K. D. Š./

*Dužijance u Tavankutu i Mirgešu, kao i Dužionica u Somboru ove godine nisu proslavljene.

Časopis *Nova riječ* predstavljen u Surčinu

Časopis za književnost i umjetnost *Nova riječ*, dvobroj za 2019. godinu, koji zajednički objavljuju Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i NIU „Hrvatska riječ” iz Subotice, predstavljen je u Surčinu 18. lipnja u dvorištu Hrvatske čitaonice „Fischer” u Surčinu.

Budući da je jedan temat u novom dvobroju posvećen „beogradskom krugu hrvatskih pjesnika”, a u njemu su objavljene pjesme sedmero autora iz Surčina, Zemuna i Beograda: Marka Kljajića, Marije Brzić, Miroslava Pendelja, Danijele Lukinović, Zvonimira Franje Vuka, Ljiljane Crnić i Ivana Sokača, upravo je taj temat bio polazište za književnu večer priređenu u Surčinu, na kojoj su sudjelovali i sami autori, predstavivši svoje pjesničko stvaralaštvo.

Moderatorica književne večeri bila je Katarina Čeliković iz ZKVH-a, a osim brojnih ljubitelja pisane riječi, predstavljanju je nazočio i ravnatelj NIU „Hrvatska riječ” Ivan Ušumović.

Praznik hrvatske nacionalne zajednice proslavljen u Monoštoru

Jedan od četiriju praznika hrvatske nacionalne zajednice, Dan rođenja Ivana Antunovića, proslavljen je ove godine 19. lipnja u Monoštoru.

Svečanost obilježavanja Dana zajednice započela je euharistijskim slavljem u crkvi sv. Petra i Pavla u Monoštoru, koje je predvodio vlč. Goran Vilov, monoštorski župnik. Dio proslave bila je i izložba priređena u povodu obilježavanja 150. obljetnice od tiskanja prvog broja *Bunjevačkih i šokačkih novina*, čiji je pokretač bio Ivan Antunović. Izložba je bila postavljena u monoštorskoj crkvi, a na petnaestak panoa prikazan je dio sadržaja *Bunjevačkih i šokačkih novina* čiji je prvi broj tiskan 19. lipnja 1870. godine. Autorica izložbe je Katarina Čeliković, stručna suradnica Zavoda za

kulturu vojvođanskih Hrvata, koji je izložbu organizirao u suradnji s NIU „Hrvatska riječ”, Hrvatskim nacionalnim vijećem i Središnjim državnim uredom za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Nakon izložbe organiziran

je i obilazak kuće monoštorske župe koja je na korištenje dana KUDH „Bodrog”, a potom je održana i 33. sjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća.

Monografija o šokačkim Hrvatima i topoteka predstavljeni i u Baču

Nakon Monoštora, Sonte i Berega, monografija *Tradicijska baština, identitet i migracije bačkih Hrvata Šokaca* predstavljena je i u Baču 23. lipnja u tamošnjem Franjevačkom samostanu. Predstavljanje je organizirao Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata koji je sunakladnik ove monografije uz Filozofski fakultet i FF-press iz Zagreba.

Ovo kapitalno djelo na oko 700 stranica plod je istraživanja koje su u razdoblju od 2014. do 2018. provodili studenti etnologije i kulturne antropologije Filozofskog fakulteta u Zagrebu, a pod mentorstvom prof. dr. sc. Milane Černelić.

Na predstavljanju je ocijenjeno kako bi mnoge od obrađenih tema u knjizi, bez ovih istraživanja, bile nezapisane i zaboravljene. Projektu monografije o Šokcima odazvalo se petnaestak kazivača iz Bača, a obrađene su različite teme poput tradicijskih obrta i vještina, prehrane i narodne medicine, značajke šokačkih kuća nabijača, odijevanja i narodne nošnje, običaja... Uz zahvalu na suradnji, svim kazivačima ovom je prilikom (izravno ili posredno) uručen besplatni primjerak knjige.

Iste večeri u Baču je predstavljen i projekt topoteke Baština Hrvata u Srbiji, virtualnog muzeja arhivske građe, u prvom redu fotografija vezanih za ovu zajednicu. U tom smislu, najavljen je i novi susret sa zainteresiranim mještanima koji posjeduju i žele kroz ovaj projekt s javnošću podijeliti tu vrstu građe iz osobnih arhiva.

Domaćini predstavljanja knjige i topoteke bili su UG „Tragovi Šokaca” na čelu s predsjednicom **Stankom Čoban** i gvardijanom Franjevačkog samostana **fra Josipom Špeharom**, koji aktivno pridonose očuvanju kulturne baštine Hrvata u Baču.

Priskakanje vatre u Đurđinu i Tavankutu

Priskakanje vatre uoči svetog Ivana Cvitnjaka održano je u dvorištu župne crkve u Đurđinu 23. lipnja u organizaciji Udruge bunjevačkih Hrvata **Dužijanca**, dok je ovaj lijepi običaj upriličen 27. lipnja u Tavankutu ispred Etnosalaša „Balažević” u organizaciji HKPD „Matija Gubec”.

Priskakanje vatre u Đurđinu dio je redovitog programa proslave *Dužijance 2020.* i u njemu su sudjelovala djeca HKPD-a „Đurđin” i članovi folklornog odjela HKC-a „Bunjevačko kolo” iz Subotice, kao i mnogi drugi okupljeni Đurđinčani i gosti iz Subotice i okolnih mjesta, dok su sudionici u Tavankutu bili članovi HKPD-a „Matija Gubec”, mještani Tavankuta i posjetitelji iz okolnih mjesta.

Četvrt stoljeća dječjeg festivala

HKPD „Matija Gubec” iz Tavankuta organizirao je 28. lipnja na ljetnoj pozornici Etnosalaša „Balažević” XXV. po redu festival dječjeg stvaralaštva pod nazivom „Djeca su ukras svijeta”.

Osim domaćina, Gupčevih plesača, nastupile su i dvije dječje skupine HKC-a „Bunjevačko kolo” iz Subotice, mlađa postava HGU „Festival bunjevački pisama” iz Subotice, dječja skupina HKU-a „Antun Sorgg” iz Vajske te CKPD „Princeza Ksenija” iz Lovćenca.

Dodjela nagrada srednjoškolcima, sudionicima kviza „Čitanjem do zvijezda”

Dodjelom nagrada i priznanja sudionicima kviza znanja i kreativnosti „Čitanjem do zvijezda” za srednjoškolce u čitaonici Gradske knjižnice Subotica, 29. lipnja obilježen je završetak još jedne sezone kviza koji organizira Hrvatska mreža škol-

skih knjižničara, a u Subotici ga je protekle školske godine provela Gradska knjižnica Subotica u suradnji s NIU „Hrvatska riječ”.

Tom prigodom sudionicima sve tri razine natjecanja – školske, regionalne i nacionalne, uručene su zahvalnice i prigodne nagrade, za što su se pobrinuli ravnatelj Gradske knjižnice Subotica **Dragan Rokvić**, predsjednica Odbora za obrazovanje pri Hrvatskom nacionalnom vijeću **Margareta Uršal** i ravnatelj NIU „Hrvatska riječ” Ivan Ušumović. I pored brojnih poteškoća, kviz je uspješno realiziran s manjim odgađanjima u dvije kategorije (online test znanja i multimedijski uradak), a u njemu je ukupno sudjelovalo 23 učenika subotičke Gimnazije „Svetozar Marković”, Politehničke i Medicinske škole koji nastavu pohađaju na hrvatskom jeziku, od kojih se čak sedmero plasiralo na posljednju državnu razinu. Priznanja i zahvalnice primili su i predstavnici škola, mentori i organizatori ovog kviza.

Radionica pravljenja tarane

U organizaciji UBH *Dužijanca* 1. srpnja na Etnosalašu u Đurđinu održana je radionica pravljenja tarane.

I ove godine radionica je okupila vrijedne žene koje su od brašna, vode i jaja uz svoje umijeće napravile

domaću taranu. Po riječima direktora UBH *Dužijan*ca **Marinka Piukovića**, radionica pravljenja tarane zamišljena je tako da se oživi i sačuva tradicijski način izrade, a ujedno i da sami sebi osiguraju proizvod koji mogu koristiti na nekim od predstojećih manifestacija.

Zavjetno-zavičajni dan u Vajskoj

U organizaciji župe sv. Jurja iz Vajske i sv. Ilije iz Bođana te HKU „Antun Sorgg” iz Vajske, 2. srpnja proslavljen je Zavjetno-zavičajni dan u Vajskoj.

Svetu misu predvodio je vlč. **Goran Vilov**, župnik u Bačkom Monoštoru. U kulturno-umjetničkom dijelu programa sudjelovala je dječja dramsko-folklorna skupina HKU „Antun Sorgg”, **Emilija** i **Valentina Kovačev** iz Bođana i pučki pjesnik **Josip Dumendžić Meštar**, također iz Bođana. U Šokačkoj kući priređena je izložba u povodu 150 godina *Bunjevačkih i šokačkih novina*. Proslava je nastavljena u subotu, 4. srpnja, kada je udruga „Antun Sorgg” u Šokačkoj kući bila domaćin članovima HLU „CroArt” iz Subotice. U nastavku programa predstavljen je 14. svezak Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca. Leksikon su predstavili urednik **Slaven Bačić** i jedan od suradnika iz šokačkog Podunavlja **Josip Dumendžić Meštar**.

Nastup HKC-a „Bunjevačko kolo” iz Subotice na Dužijanci u Žedniku

U okviru žetvenih svečanosti, Dužijance u Žedniku, 5. srpnja u bandašicinom kolu kao gosti nastupili su folklorši HKC-a „Bunjevačko kolo” iz Subotice.

Proslavi Dužijance u Žedniku nazočili su i predsjednik Izvršnog odbora HNV-a **Lazar Cvijin** i predsjednik DSHV-a **Tomislav Žigmanov**.

U Subotici otvorena izložba Cilike Dulić-Kasibe

U povodu 60. obljetnice umjetničkog rada i 88 godina života **Cilike Dulić-Kasibe**, 6. srpnja otvorena je njena samostalna likovna izložba u galeriji subotičkog Otvorenog sveučilišta.

Izložba je održana u organizaciji hrvatske likovne udruge „CroArt” iz Subotice, a otvorio ju je povjesničar umjetnosti **Branimir Kopilović** koji je tom prigodom predstavio bogato likovno stvaralaštvo ove posebne slikarice naive koja je inspiraciju za svoje slike pronalazila u narodnim običajima svojih predaka Hrvata-Bunjevaca. U programu je sudjelovao i tamburaški orkestar HGU

„Festival bunjevački pisama” pod ravnanjem profesorice **Mire Temunović**.

Izbor najljepše Hrvatice u narodnoj nošnji izvan RH

Sedma po redu Revija tradicijske odjeće i izbor najljepše Hrvatice u narodnoj nošnji izvan Republike Hrvatske u Tomislavgradu održana je 10. srpnja u organizaciji Udruge „Stećak” i Hrvatske matice iseljenika.

Titula najljepše Hrvatice u narodnoj nošnji izvan Hrvatske pripala je **Ivani Glavić** iz Kanade. Ove je godine sudjelovalo 23 djevojke iz 15 država. Zbog korona epidemije, ovogodišnja Revija bila je održana u virtualnom obliku s uključenjem s trga u Tomislavgradu te je prenošena uživo putem Interneta. Na Reviji su kao i prijašnjih godina sudjelovale i Hrvatice iz Srbije. Ove godine su to bile **Ana Horvacki** iz Subotice i **Dorijana Vućinac** iz Vajske.

Godišnji koncert folklorša HKPD-a „Matija Gubec” iz Tavankuta

Tradicionalni godišnji koncert folklornog odjela HKPD „Matija Gubec” iz Tavankuta održan je 10. srpnja na Etnosalašu „Balažević” u Tavankutu.

Osamdeset članova iz tri dobne skupine plesača predstavilo se programom s deset točaka. Sve tri grupe glazbeno je pratio ansambl „San” koji je imao i svoju samostalnu glazbenu točku.

Održan XXXV. saziv Prve kolonije naive u tehnici slame u Tavankutu

U organizaciji HKPD-a „Matija Gubec” i Galerije Prve kolonije naive u tehnici slame, na Etnosalašu „Balažević” u Tavankutu 10. srpnja otvoren je XXXV. saziv Prve kolonije naive u tehnici slame.

Rad polaznika ovogodišnje kolonije održavao se u prostorijama udruge u Tavankutu do 18. srpnja.

Ris pod maskama

Iako je zbog epidemiološke situacije ovogodišnje Takmičenje risara, koje se tradicionalno održava u sklopu subotičke *Dužijance*, bilo otkazano, manifestacija je ipak održana 15. srpnja u manjem formatu, bez gostiju i brojne publike.

Domaćini ovoga risa, koji je održan na njivi pokraj crkve sv. Josipa Radnika u Đurđinu, bili su **Pavle Kujundžić** i **Suzana Matković**. Sudjelovalo je 10 risar-

skih parova koji su sve obavili uobičajenim redoslijedom od pletenja užadi, tradicijskog risarskog ručka, risarske pogodbe, pravljenja krstina, voženja pokošenog žita na „salaš“, a upriličena je i vršidba starom vršalicom. Početak risa ove je godine zvonom, umjesto gradonačelnika, označio predsjednik UBH *Dužijanica* **mons. dr. Andrija Anišić**. Sve je završilo risarskom užnom uz taranu s divenicom, koje su napravljene na nedavnoj radionici i zimus na risarskom disnotoru. Kompletan program snimljen je i fotografiran kako bi ostao zabilježen za naredne generacije.

IX. seminar bunjevačkog stvaralaštva u Tavankutu

HKPD „Matija Gubec“ iz Tavankuta organiziralo je od 15. do 17. srpnja IX. Seminar bunjevačkog stvaralaštva. Zbog proglašene epidemije nije bilo polaznika iz inozemstva, već samo iz okolnih mjesta.

Njih četrdeset i dvoje su se u tri dana oprobali u različitim radionicama, teorijskim i praktičnim vještinama. Ovogodišnja tema seminara bio je običaj Bunjevački svatovi, a u svojem programu obuhvatio je pet tematskih cjelina u kojima su se šire obrađivali pojedini elementi tradicijske kulture bunjevačkih Hrvata: ples, tamburaška glazba, tradicijski instrumenti – gajde i frula, slamarstvo kao izvorna likovna tehnika, a priređena je i gastroradionica.

Likovna kolonija u Lemešu

Kao dio ovogodišnje proslave *Dužijance* u Lemešu na salašu Vujević – Ileš, 16. srpnja priređena je likovna kolonija na kojoj su sudjelovali članovi HLU „CroArt“ iz Subotice i mladi iz Lemeša.

Ovaj je program organizirao HBKUD „Lemeš“ iz Lemeša, čime je učvršćena višegodišnja uspješna suradnja ove dvije hrvatske udruge kulture.

Kuća bana Jelačića vraćena hrvatskoj zajednici

Hrvatska zajednica ušla je u posjed rodne kuće bana Josipa Jelačića u Petrovaradinu, i tim povodom je predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća Jasna Vojnić 17. srpnja svečano uručila ključeve kuće upravitelju Zaklade *Spomen dom bana Josipa Jelačića* Goranu Kauriću.

Tako je rodna kuća bana Josipa Jelačića vraćena poslije 75 godina hrvatskoj nacionalnoj zajednici. Kupnju kuće financirala je država Srbija koja je izdvojila 600.000 eura. Od prve ideje i inicijative HKPD-a „Jelačić“ s Petrovaradina, koja je podnesena Hrvatskom nacionalnom vijeću, do konačne predaje ključeva prošlo je 17 godina. Toliko dugo trajali su naponi institucija i pojedinaca da se, konačno, hrvatskoj zajednici vrati kuća bana Jelačića.

Nakon svečane primopredaje, nazočni uzvanici obišli su prostorije kuće koje su ovom prilikom i blagoslovljene. Nakon Lektorata za hrvatski jezik i Doma kulture u Tavankutu, ovo je treći kapitalni projekt koji je uspješno priveden kraju na temelju dogovora i razgovora s tadašnjim predsjednikom Vlade RS **Aleksandrom Vučićem**. U Novom Sadu ovo je prvi prostor koji je u vlasništvu hrvatske zajednice i koji će kulturnim programima koji će tu biti priređivani pridonositi očuvanju sjećanja na bana Jelačića i biti vidljiva stanica na multikulturalnoj sceni samoga Novog Sada. Predaja ključeva upriličena je na skromnoj svečanosti koja je priređena sukladno propisanim epidemiološkim mjerama.

Izložba s prošlogodišnje kolonije Bunarić

U svečanoj dvorani HKC-a „Bunjevačko kolo“ iz Subotice 27. srpnja otvorena je izložba radova nastalih na lanjskom, XXIII. sazivu Međunarodne likovne kolonije *Bunarić*, koja je okupila amaterske i akademske slikare iz Srbije, Hrvatske, BiH i Slovačke.

Izložba je priređena u uvjetima poštivanja mjera vezanih za koronavirus epidemiju. Na otvorenju izložbe govorili su poznati subotički arhitekt **Ante Rudinski** i predsjednik HKC-a „Bunjevačko kolo“ **Lazar Cvijin**.

Mlada misa

vlč. Tomislava Vojnića Mijatova

U Crkvi Presvetog Srca Isusova u Donjem Tavankutu, u nedjelju 12. srpnja, mladu misu pod geslom „Gospodinu treba“ (Lk 19, 31b) slavio je vlč. Tomislav Vojnić Mijatov.

Pozdravljajući roditelje, braću i sestre, svećenike i mladomisnika, župnik **preč. Franjo Ivanković** kazao je: *Kao upravitelju ove mjesne Crkve pripala mi čast da te mogu pozdraviti u ime okupljene zajednice na početku ovog slavlja tvoje mlade mise. Svjesni smo da su naša zvanja izmoljena, a ne zaslužena te su mnogi znani i neznani molitelji koji su nas pratili, a i danas nas podržavaju. Želim, Tomislave, da tvoje srce bude natopljeno Božjom riječi, kao i naša bačka ravnica i tavankutski pisak protekle noći i ovog dana. Neka se Božja riječ darovana tebi ne vraća bez ploda. Na kraju svog pozdrava župnik preč. Franjo Ivanković rekao je: *Prije nego li primiš roditeljski blagoslov još samo poslušaj riječi naše pjesnikinje koja poručuje: „O pođi sada, naš mladomisniče, kuda te Kristova nadahnuća vode, započni svoju svećeničku službu, svojem Bogu, Crkvi i Narodu“.* Nakon uvodnog pozdrava župnika, uslijedio je roditeljski blagoslov mame **Kate** i tate **Tome**, te je potom mladomisnik započeo misno slavlje.*

Propovijedao je vlč. **Dragan Muharem**, župnik župe Presvetog Trojstva u Maloj Bosni, njegov bivši odgojitelj i prefekt u Biskupijskoj klasičnoj gimnaziji i sjemeništu Paulinum.

Obraćajući se mladomisniku vlč. Dragan Muharem rekao je: *Dragi mladomisniče, svećenikov život počinje*

kada ode zadnji gost s mlade mise. Kada utihne klicanje, čestitanje, tapšanje po ramenu. Kad se ugase svjetla pozornice. Svećenikov život počinje, i to je sljedeća rečenica Evanđelja, kada iziđe iz kuće. Onoga dana Isus iziđe iz kuće i sjede uz more. Bremenita je ovaj riječ izlazak. I teološki i simbolički. To je aluzija na starozavjetni izlazak naroda iz Egipta i odlazak na opasan i neizvestan put. Zar to nije uloga svećenika? Izići iz obiteljske, sjemenišne i bogoslovske kuće i ozračja zaštićenosti i povesti narod kroz Crveno more ovoga svijeta? Pokazati put, dati i život za svoje! Zato Tomislave, budi svećenik po Srcu Isusovu! Odvaži se ući u Isusovu lađu, u Crkvu, i zaploviti nemirnim morem! I ne boj se! Čuo si drugo čitanje: ma sve patnje sadašnjega vremena nisu ništa prema budućoj slavi koja se ima očitovati!

Oslanjajući se na evanđelje 15. nedjelje kroz godinu, vlč. Muharem naglasio je: *I sada dolazimo do središta današnjeg evanđelja. U središtu nije sjeme, ni trnje, kamen ili plodna zemlja ili čak urod. Sijaj! On je centralna figura svega! Veli evanđelje: dok je sijao, nešto sjemena pade uz put, nešto na kamen, nešto u trnje, a nešto zrnja pade u dobru zemlju. Braćo i sestre, ovaj naš sijaj očigledno nema pojma o zemljoradnji. Tko još ide tako nonšalantno i baca zrnje gdje god stigne – i uz put i na kamen i u trnje, gdje god stigne! Tko tako radi? Mi koji živimo na višestruko plodnijoj zemlji, još uz svu mašineriju, brižno pazimo da svako zrno padne tamo gdje treba. A ovaj ide, baca gdje stigne, rasipa, kao da nije njegovo! Čak $\frac{3}{4}$ svojih skromnih resursa prospe bez pardona! Taj il' se ne razumije*

u zemljoradnju ili je možda nešto drugo u pitanju?! Dragi vjernici, očigledno da ovo evanđelje nije lekcija iz ratarstva. Svaki ratar koji bi tako postupao brzo bi bankrotirao. Ovdje je slika Boga koji ne šteti svoje riječi, koji svoj blagoslov upućuje i kamenitima i trnovitima i utabanima. Želi doći do svačijega srca. U svačije srce želi posaditi sjeme svoje riječi, u nadi da će se ono primiti i uroditi plodom. Na kraju propovijedi vlč. Muharem rekao je: *Dragi mladomisniče, slika ovakvog sijača slika je i tvoga svećeništva. Poziv da i ti budeš takav. Široke ruke i široka srca! Nemoj zato nikad biti proračunat! Tisnog nosa! Nemoj težiti duhovnom i pastoralnom minimalizmu! Ma sav se daj u ono što jesi! Nije naše da odvađujemo uloženi trud i rezultat. Svećenikovo poslanje je sjetva, a ne žetva! Uvijek neka ti je pred očima slika sijačevih šaka. Uvijek otvorene, nikad stisnute. Kom je šaka otvorena, može i primiti i dati! Kom je stisnuta, nit' daje nit' dobiva. Budi zato rasipan! Rasipan u svetosti života, u dobroti, rasipan u ljubavi prema Bogu i povjerenom stadi, rasipan u navješćaju Radosne vijesti! Veli sv. Pavao: Tko sije oskudno, oskudno će i žeti; a tko sije obilato, obilato će i žeti. Na tebe je, dragi Tomislave, palo oko Galilejskog sijača, on te je odabrao između mnogih jer zna da baš ti možeš izvršiti djelo blagovjesničko. Gospodinu trebaš! To je i tvoje geslo i luč tvoga svećeništva. Naime, u više navrata znao sam se šaliti kako nijedan svećenik ne smije uzeti ovu rečenicu za mladomisničko geslo. I doista, ne znam nijednog svećenika koji se odvažio to uzeti. A zašto je to tako opasno? Zato što cjelovita misao iz Lukina evanđelja glasi ovako: „Odriješite magare, Gospodinu treba!” I evo Tomislava, prvi koji se odvažio uzeti to geslo i postati Isusovo magare! Vama je to možda smiješno i neprikladno. Ali da Isusa pitate uvjeren sam da bi svakome od nas – svakom svećeniku – preporučio da češće budemo magarci, a manje biznismeni, menadžeri, zidari ili što već. Jeste li svjesni da Novi zavjet ne počinje s moćnim papama, apostolima, biskupima ili svećenicima? Novi zavjet – otvorite ga – počinje s jednim magaretom koji nosi trudnu Mariju. Jeste li svjesni da je magarac jedino živo biće koje je bez prigovora vršilo volju Božju? Pa jedan sv. Josip je htio napustiti trudnu ženu. Nema sveca, a kamoli običnog čovjeka koji nije makar djelićem posumnjao u Božju volju. A magarac? On bez prigovora nosi Isusa dok se još nije ni rodio. Taj isti magarac nosi Svetu obitelj od Nazareta do Betlehema pa onda do Egipta i natrag. Magarac nosi Isusa na svim njegovim putovanjima. Na Cvjetnicu s njim ulazi u Jeruzalem. Od začeca do smrti – Isusa neumorno i ponosno nosi jedan magarac. Shvaćate li da jedino stvorenje za kojega Isus kaže da ga treba jest magare. Nigdje nećete naći da treba Peru, Marka, ovoga ili onoga. Samo magarca! Koliko god*

smiješno i neprikladno bilo to želim tebi, dragi Tomislave! Poput magareta nosi otajstvo Boga, taj slatki jaram na svojim leđima – kroz cijeli život. Bespogovorno, radosno, ponosno! Dragi mladomisniče, Bog te treba, Crkva te treba, mi te trebamo! On te je odriješio i treba te da siješ sjeme Božje riječi posvuda. Budi dika i ponos svojoj župi tavankutskoj! Budi dika i ponos svojoj Crkvi subotičkoj! Budi svećenik po Srcu Isusovu, sada i uvijek!

Uz župnika preč. Franju Ivanković i propovjednika vlč. Dragana Muharema, u koncelecijaciji je bio veliki broj svećenika. U asistenciji su bili bogoslovi Subotičke biskupije, a ceremoniju je vodio vlč. **Nebojša Stipić**. Na

svetoj misi bile su prisutne časne sestre Dominikanke koje su dugo godina djelovale u župi Tavankut, potom časne sestre Družbe Kćeri Milosrđa koje djeluju u župi sv. Roka u Subotici.

Vlč. Tomislav Vojnić Mijatov zahvalio je svim župljanima i vjernicima koji su ga pratili i ohrabivali na njegovom putu te sudjelovali u ovom slavlju. U svom zahvalnom govoru vlč. Tomislav je rekao: *Hvala Vam, župniče Franjo, koji ste bili sa mnom od samog početka na mom hodu prema svećeništvu. Hvala vam na otvorenosti i suradnji na koju sam mogao uvijek računati. Uvijek ste bili spremni pomoći kada je to bilo potrebno, kao i danas kada ste uložili puno snage u ovo mladomisničko slavlje. Od srca Vam hvala. Vjerujem i znam da biti prije svega dobar čovjek nije lagano postati i zato hvala mami Kati i tati Tomi, koji su me na ovaj svijet donijeli, odgajali da budem dobar i pratili molitvom na mom putu svećeništva. Zahvalu je uputio svojoj braći, sestrama, obitelji, rodbini, svećenicima, Đakovačko-osječkoj nadbiskupiji i Bogoslovnom sjemeništu u Đakovu u kojem je proveo šest godina studija i formacije, kao i onima koji su darovali svoje vrijeme kako bi ovo slavlje bilo uistinu pravo župno slavlje. Na kraju misnog slavlja vlč. Tomislav je podijelio svećani mladomisnički blagoslov. /Zv./*

U Subotici održana manifestacija „Djeca u „Dužijanci“

U subotičkoj katedrali-bazilici sv. Terezije u nedjelju, 12. srpnja, održana je manifestacija „Djeca u Dužijanci“. Svečanom misom zahvalnicom, koju je predslavio katedralni župnik mons. Stjepan Beretić, u zajedništvu s mons. Andrijom Anišićem i vlč. Lukom Poljakom, djeca su zahvalila Bogu za ovogodišnju žetvu.

Mali bandaš bio je **Roko Vojnić** iz župe Isusa Radnika, koji je na ovom slavlju primio i Prvu pričest, a mala bandašica bila je **Marta Vukmanov Šimokov** iz župe sv. Roka.

Na misi su, uz njih, sudjelovali i mali bandaši i bandašice iz Male Bosne, Tavankuta i Lemeša, a živi ukras ovoga slavlja bilo je pedesetak djece u bunjevačkim narodnim nošnjama, članova HKC „Bunjevačko kolo“. Mali bandaš i bandašica pročitali su Božju riječ, a prigodnu propovijed je održao mons. Beretić.

U svojoj propovijedi on je, među ostalim, rekao: *Upamtit ćemo ovu Dužijancu zato što je drugačija od drugih. Dužijanca je ipak uvijek ista. To je radost nakon dovršenog posla, to je ponos što čuvamo tradiciju, to je dika što u nama tuče srce naših pradjedova. Zahvalni smo Bogu za kišu i snijeg. Kišom*

*i snijegom dragi Bog natapa zemlju, da nam usjevi rastu i da se zelene. Takva je i Božja riječ. Što Bog obeća, to će se i dogoditi. Draga djeco i svi dragi vjernici. I naša riječ je slična Božjoj riječi. Kad lijepo govorimo, ljudi se raduju. Kad ružno govorimo, ni nama ni ljudima nije lijepo. U nastavku propovijedi zahvalio je roditeljima koji svojim primjerom svjedoče da vole Dužijancu, da cijene naše lijepe običaje, ali najviše što svojim životom uče svoju djecu kako treba ljubiti Boga i bližnjega. Dok bude roditelja koji vole Dužijancu i udruga koje njeguju običaje bunjevačkih Hrvata, bit će i dužijance. Na kraju se obratio djeci: *Draga djeco! Iz jednog zrna bačenog u zemlju niknut će lijepa, zelena biljka, koja će vremenom donijeti klas, a u klasu puno, puno zrnja. Dragi mali risari i risaruše. Da nam danas svima bude ljepše i radosnije, vi ste obukli našu narodnu nošnju. Tako je ova vaša zahvala lijepa i puna je ljubavi. Hvala vam, što volite našu nošnju, našu pismu i naše kolo. Znam, da je i vaša ljubav prema Bogu isto tako lijepa, vjerna i velika. Ostanite uvijek Božji prijatelji, da svi zajedno budemo dobri ljudi, i da naše riječi uvijek donose radost, mir i napredak – kao Božja riječ.**

Molitvu vjernika predmolila su djeca obučena u bunjevačku narodnu nošnju, ona su također prinijela i prikazne darove, dok su mali bandaš i bandašica prinijeli na oltar kruh, kao plod ovogodišnje žetve – plod Božje darežljivosti i rada ruku čovječjih.

Manifestaciju „Djeca u Dužijanci“ organizira Hrvatski kulturni centar „Bunjevačko kolo“ i svake godine dio je programa Dužijance.

Zbog pogoršane situacije glede virusa COVID-19 izostali su ostali sadržaji ove manifestacije. Izostala je i procesija s Presvetim sakramentom i tradicionalnim kolom pred katedralom tako da je slavlje završilo u samoj katedrali fotografiranjem za uspomenu na ovu posebnu Dužijancu, koju se može slikovito nazvati i „Dužijancom pod maskama“ ili „COVID-Dužijancom“.

Zbog virusa već otkazana je manifestacija „Takmičenje risara“ koja je jedna od najljepših i najvažnijih manifestacija iz programa Dužijance. U skromnijem obliku održane su dužijance u Žedniku i Bajmaku. /Zv./

Jubilej u crkvi Rođenja Blažene Djevice Marije u Subotici

U župi Rođenja Blažene Djevice Marije, 21. lipnja proslavljen je lijepi jubilej, 10 godina svećeništva župnika vlč. Szilárda Balcsáka. Toga dana na tri mise na hrvatskom i mađarskom jeziku, vjernici su čestitali župniku taj jubilej uz riječi zahvale, darove i cvijeće. Nakon misa, zajednica se okupila u vjeronaučnoj dvorani kako bi obilježila ovaj dan i druženjem.

Od prije dvije godine, kada je župnik stigao u našu župu, mnogo se toga promijenilo. Pokrenute su razne dobrotvorne akcije, zabavni sadržaji za djecu i bolje upoznavanje unutar zajednice. Pastoralno vijeće opet se okupilo. Osobito smo ponosni na svakodnevno klanjanje u našoj crkvi, kao

i subotnje bdjenje. Svi vjernici koji žele provesti vrijeme u tišini s Isusom, dobrodošli su. Zahvalni smo vlč. Szilárdu za sve njegove ideje, dobrotu, ljubav, žrtvu i strpljenje koje nam nesebično pruža svaki dan. /T. Š./

Proštenje sv. Roka u Subotici

Proštenje sv. Roka u Subotici proslavljeno je ove godine, zbog mjera zaštite od virusa COVID-19, na četiri svete mise. Prije podne su mise predvodili župnik Andrija Anišić i župni vikar Dražen Skenderović. Na župnoj misi u 9 sati vlč. Dražen krstio je najmlađeg župljanina, Filipa Gabrića. U 12 sati, pod geslom „Hvalospjev životu“, započelo je euharistijsko klanjanje koje se već više od dvadeset godina u toj crkvi prikazuje kao zadovoljština za grijeh pobačaja i za spas nerođenih beba.

Ove godine posebna nakana je bila i za prestanak pandemije koronavirusa kako bi se svi ljudi, pa i vjernici, mogli vratiti normalnom načinu života i svojim redovitim dužnostima.

Svetu misu proštenja u 17 sati predvodio je mladomisnik vlč. Tomislav Vojnić Mijatov. U zajedništvu s njim bili su i mons. Stjepan Beretić, mr. Mirko Štefković, vlč. Dragan Muharem, vlč. Nebojša Stipić

nit koja nas povezuje, koja nas potiče u zauzimanju za zajedničko dobro. Zatim je u kratkim crtama podsjetio na život i djelovanje sv. Roka te protumačio Božju riječ koja se čitala na misi te zaključio: *Sveti Rok je toliko ljubio Boga, da je u svakom čovjeku, a osobito u potrebitom i bolesnom prepoznavao utisnutu Stvoriteljevu sliku. Sveti Rok nam svjedoči da život ima smisao samo ako Bog nije isključen iz svakidašnjice, iz našega osobnoga života, iz života naših obitelji, iz vrjednota koje prenosimo budućim generacijama. Molimo danas po zagovoru sv. Roka da nas milostivo sačuva od kuge i opasnih bolesti, da zadobijemo pomoć u našim potrebama i da budemo postojani u pravoj vjeri.*

Poslije pričesti jedan bračni par je predmolio molitve majke i oca koji očekuju dijete, a potom je predvoditelj euharistijskog slavlja svim trudnicama podijelio poseban blagoslov iz obrednika *Blagoslovi*, a svim vjernicima i svoj mladomisnički blagoslov.

te župnik mons. Andrija Anišić i župni vikar Dražen Skenderović, a đakonsku službu vršio je trajni đakon vlč. Ferenc Sotányi. Na raspolaganju za ispovijed bio je mons. Marko Forgić, a pridružio se i dr. Ivica Ivanković Radak.

Na ovoj misi sudjelovali su i bračni parovi koji očekuju dijete. Trudnice su čitale Božju riječ i predmolile molitve vjernika. U prigodnoj propovijedi vlč. Tomislav osvrnuo se na aktualni trenutak pandemije: *Slavimo sv. Roka, zaštitnika ove župe i ovoga grada. Trenutak je ovo samo slavlja, ali i povezanosti i molitve za zajedništvo i jedinstvo svih građana ovoga grada u ovim teškim trenucima u kojima se nalazimo. Upravo zbog zajedništva i jedinstva svih ljudi, važno je imati zajedničko uporište,*

Na misi je pjevao župni zbor pod ravnanjem s. **Silvane Milan**, a za orguljama je bio mladi orguljaš **Filip Čeliković**.

Na kraju mise župnik Andrija Anišić zahvalio je svima na zajedništvu te pozvao župljane da podupru unutarnju obnovu crkve u pripremi za jubilej 125. obljetnice crkve, koji će biti proslavljen iduće godine u rujnu.

Mnogi Subotičani i vjernici okolnih naselja još i danas drže zavjetni post i nemrs u čast sv. Roku u znak zahvalnosti što je njegov zagovor izbavio njihov grad od bolesti kuge. U čast sv. Roka vjernici grada podigli su u centru grada 1738. godine zavjetnu kapelu koja još i danas postoji, a sam Grad Subotica podigao mu je 1896. velebnu crkvu. /A.A./

U Subotici proslavljen blagdan bl. Marije Propetoga

U crkvi sv. Roka u Subotici, prigodnim programom i misom 9. srpnja svečano je proslavljen blagdan bl. Marije Petković. Bio je to ujedno i završetak devetnice u čast blaženice koja je sva, kao i sam blagdan, bila u znaku jubileja 100 godina postojanja Družbe Kćeri Milosrđa.

Na početku slavlja sve okupljene pozdravio je župnik **Andrija Anišić** koji je čestitao sestrama Kćeri Milosrđa blagdan i Jubilej 100 godina. Čestitke je uputio i djeci, roditeljima i odgojiteljicama dva subotička vrtića koji nose blaženičino ime. Također je pročitao dio pisma

pape Franje koje je uputio Časnoj Majci **Kristini Orsillo** u povodu jubileja Družbe.

U prigodnom programu nastupila su djeca iz vrtića „Bl. Marija Petković” sa svojim odgojiteljicama, a zatim su djeca, mladi i odrasli izveli *ONLINE razgovor s bl. Marijom Petković* koji je sastavila **prof. Katarina Čeliković**.

Uslijedila je misa u čast bl. Marije Petković koju je predslavio župni vikar župe sv. Antuna u Čantaviru **vlč. Nebojša Stipić**, koji je održao i prigodnu propovijed, uz još petoricu svećenika. Božju riječ čitale su **s. Nelija** i **s. Eleonora**, a molitvu vjernika vjeroučiteljica **Vesna Huska**.

Na kraju mise **s. Silvana Milan** zahvalila je svim sudionicima slavlja na zajedništvu, izrazivši posebnu radost što su se zajedno pripremali devetnicom i radosnom proslavom blagdana zahvalili Bogu i bl. Mariji Petković za 100 godina njihove Družbe. Poslije mise slavlje je nastavljeno domjenkom u župnom dvorištu. /Zv./

Proslavljen crkveni god sv. Ilije u Bođanima

Pridržavajući se svih epidemioloških mjera, 20. srpnja proslavljen je crkveni god u župi sv. Ilije u Bođanima, kada je ova župa proslavila svojeg nebeskog zaštitnika.

Svečano misno slavlje predslavio je **vlč. Daniel Katačić**, župni vikar župe Imena Marijina iz Novoga Sada, u koncelecijaciji sa župnikom **Vinkom Cvijinom**, dekanom **Josipom Štefkovićem**, **vlč. Dominikom Ralbovskim**, **vlč. Draženom Skenderovićem** i đakonom **Damjanom Pašićem**.

U svojoj homiliji **vlč. Daniel** osvrnuo se na život sv. Ilije, starozavjetnog proroka, koji se borio protiv idolopoklonstva, živio i djelovao u 9. stoljeću prije Krista, u doba vladavine bezbožnog Ahaba. Izraelski narod u luksuzu i raskoši zaboravljao je svoju vjeru u jedinoga Boga. Jahve tada progovara na usta svoga proroka Ilije, čiji se glas javlja kao grom iz vedra neba. Njegovo ime

u hebrejskom jeziku znači „Jahve je moj Bog”, za tu se istinu prorok Ilija cijeli svoj život zalagao.

Misno slavlje animirao je župni zbor, koji vodi **Emilija Kovačev**. Na kraju misnoga slavlja župnik Vinko zahvalio je svima na prisutnosti, župljanima čestitao crkveni god, koji je ove godine malo drugačiji, a zahvalio je i na pridržavanju epidemioloških mjera. /**Amalija Šimunović**/

U Srijemskoj Mitrovici proslavljena Gospa Tekijska

Uočnica Gospe Tekijske slavljen je 4. kolovoza, a 5. kolovoza proslavljen je blagdan Gospe Tekijske u srijemskomitrovičkoj župskoj crkvi sv. Dimitrija, đakona i mučenika.

Euharistijska slavlja, s početkom u 19 sati, predslavio je srijemskomitrovički župnik, mons. Eduard Španović. U prigodnoj homiliji progovorio je o daru vjere koji nam daje sam Gospodin i za taj dar mi trebamo moliti. O veličini toga i takvoga dara možemo govoriti i iz naše slavne povijesti, koju vežemo upravo uz blagdan Gospe Tekijske. Naši preci, iako malobrojni protiv turske vojske, imali su veliku prednost koja nije bila vidljiva u brojkama, naoružanju ili nečem tome slično. Njihova velika prednost očitovala se upravo u daru vjere. Oni su imali uz sebe najjače i najbolje oružje, a to je vjera. Uz sebe su imali Boga i Blaženu Djevicu Mariju i upravo zato su uspjeli savladati brojčano nadmoćnijeg protivnika. Danas, kao spomen na sve te događaje, imamo naše svetište Gospe Tekijske. U njega smo uvijek rado odlazili, a uz Božju pomoć i blagoslov, tako ćemo činiti i u budućnosti, poručio je mons. Eduard Španović. /Ivica Zrno/

Nadbiskupu Hočevaru obnovljen mandat u Papinskom vijeću za promicanje jedinstva kršćana

Beogradski nadbiskup Stanislav Hočevar primio pismo predsjednika Papinskog vijeća za promicanje jedinstva kršćana kardinala Kurta Kocha, kojim ga obavještava da mu papa Franjo obnavlja mandat kao članu „in aliud quinquennium” toga vijeća.

Mons. Hočevar zahvalio je pismenim putem kardinalu Kochu na iskazanom povjerenju, istaknuvši da je bio iznenađen ponovnim imenovanjem, a da mu je povjereni zadatak jako na srcu i da se za njega prije svega moli, objavljeno je 9. srpnja na stranicama Beogradske nadbiskupije.

Posveta ulja u zrenjaninskoj katedrali

Posveta ulja obavljena je u zrenjaninskoj stolnoj crkvi na blagdan sv. Ivana Krstitelja, umjesto na Veliki četvrtak. Svečanu svetu misu predslavio je uz koncelebraciju svećenika Zrenjaninske biskupije mons. Martin Roos, bečkerečki apostolski upravitelj. Za vrijeme obreda svećenici su obnovili svoje zavjete.

Uobičajeni blagoslov svetih ulja, koji se u normalnim okolnostima obavlja na Veliki četvrtak, morao je zbog pandemije biti odgođen sve do danas. Međutim, blagdan rođenja

svetog Ivana Krstitelja vrlo je prikladan dan jer njegov život i naša svećenička, đakonska ili crkvena služba imaju mnogo zajedničkih crta. Ivan je taj koji priprema Gospodinov put, koji treba pripremiti sveti narod za primanje Gospodina, koji je skromno i s dubokom poniznošću shvatio i ispunio svoje poslanje, rekao je mons. Roos. /Janez Jelen/

Blagdan Preobraženja Gospodinova u Srijemskoj Mitrovici

U srijemskomitrovičkoj župskoj crkvi sv. Dimitrija, 6. kolovoza proslavljen je blagdan Preobraženja Gospodinova. Euharistijsko slavlje predslavio je srijemskomitrovički župnik, mons. Eduard Španović.

U prigodnoj homiliji, mons. Eduard Španović potaknuo je okupljene vjernike da, polazeći od Isusovog preobraženja, razmišljaju i nastoje na trajnoj preobrazbi vlastitog života. Isusovo preobraženje povezujemo s molitvom, a o tome nam svjedoči sveto Evanđelje. Isusovo preobraženje dogodilo se upravo za vrijeme molitve. I što slijedi nakon toga? Slijedi put prema Golgoti. Moramo biti svjesni da nam je potrebna vjernost, te da nakon našeg preobraženja slijedi muka i Golgota i da smo upravo po tome sljedbenici Isusa Krista. Stoga ne odustajmo od vjere u Isusa Krista i vjernosti Isusu Kristu, poručio je mons. Eduard Španović. /Ivica Zrno/

Razbijen prozor na pastoralnom centru u Platičevu

Nepoznate osobe su u noći s petka (10. srpnja) na subotu (11. srpnja) ušle u crkveno dvorište u Platičevu, filijalnom mjestu župe Nikinci i na pastoralnom centru polupale dupli vakuumirani prozor. Incident je osudio srijemski biskup Đuro Gašparović.

S velikom žalošću primio sam vijest da je sinoć u noćnim satima razbijen prozor na dvorani pastoralnog centra u Platičevu. Ovakav čin je za svaku osudu. Vjernici Rimokatoličke Crkve u Platičevu su svojim trudom i sredstvima izgradili pastoralni centar u kojem su se rado okupljali u različitim prilikama života vjerničke zajednice. Ovim činom je nanesena materijalna šteta na crkvenom objektu, te izraženo nepoštovanje prema vjernicima i zajednici. Izražavam svoje veliko žaljenje zbog ovakvog postupka, s nadom da se čin ovakvog karaktera neće više ponoviti, izjavio je biskup Gašparović.

Nakon saznanja o incidentu župnik Ivica Živković obavijestio je lokalnu policiju u Platičevu. Policajci su ubrzo došli na uviđaj te o svemu napravili zapisnik. O svemu je obaviještena kriminalistička policija u Rumi. Oni su, također, napravili uviđaj i fotografirali razbijeni prozor. Informirali su da će ovaj događaj istražiti. /Zv./

Priopćenje Apostolske Nuncijature u Republici Hrvatskoj o imenovanju biskupa Kutleše i Palića na nove službe

Sveti Otac Franjo imenovao je 11. srpnja mons. Dražena Kutlešu i mons. Petra Palića na nove biskupske službe.

„Apostolska nuncijatura u Republici Hrvatskoj ima čast obavijestiti da je Sveti Otac Franjo imenovao nadbiskupom koadjutorom Splitsko-makarske nadbiskupije Preuzvišenog mons. Dražena Kutlešu, dosadašnjeg porečkog i pulskog biskupa. Istovremeno je imenovao preuzvišenog mons. Petra Palića, dosadašnjeg hvarskog biskupa i generalnog tajnika Hrvatske biskupske konferencije za Mostarsko-duvanjskog biskupa i Apostolskog administratora Trebinjsko-mrkanske biskupije”, priopćila je Apostolska nuncijatura u Hrvatskoj. Vijest o imenovanjima istodobno je objavljena u Rimu i u Hrvatskoj. /IKA/

Papa Franjo imenovao Hrvaticu u Vijeće za ekonomiju

Tiskovni ured Svete Stolice objavio je 6. kolovoza odluku pape Franje o imenovanjima novih članova Vijeća za ekonomiju Svete Stolice, među kojima i Hrvaticu Mariju Kolak, koja živi u Njemačkoj.

Marija Kolak rođena je u Đakovu 1970. godine, a podrijetlom je iz župe Vinica. Kolakova je imala istaknutu karijeru u Berliner Volksbank u kojoj je obnašala različite funkcije. Pohađala je, među ostalim, Harvard Business School u Bostonu u Sjedinjenim Američkim Državama. Trenutačno obnaša dužnost predsjednice Nacionalne udruge Deutsche Volksbanken i Raiffeisenbanken. Udana je i majka je troje djece. Cijeli je život provela u različitim aktivnostima Hrvatske katoličke misije u Berlinu. /Bitno.net/

Katolička zaklada pomogla pakistanskim kršćanima koje vlast ignorira jer nisu muslimani

Papinska zaklada „Pomoć Crkvi u nevolji” upozorila je na oskudicu koja pogađa kršćane u Pakistanu i na njihovu marginalizaciju, objavio je 13. kolovoza Vatican News.

Kršćanska zajednica u Pakistanu prolazi razdoblje velikih patnji. Upravo su kršćani najpogođeniji ekonomskim posljedicama uzrokovanim koronavirusom, a diskriminirani su čak i u raspodjeli pomoći za osnovne životne potrebe. Pomoć uključuje i sredstva za osobnu zaštitu za 46

svećenika i 100 vjeroučitelja u biskupiji. Ta su im sredstva dozvolila da služe vjernicima u najtežim danima pandemije, ali u sigurnim uvjetima. Projekti pomoći obuhvaćaju i stipendije za najsiromašniju djecu koja pohađaju 20 katoličkih škola u biskupiji. Podružnica pakistanskog Caritasa u Faisalabadu surađivala je s Papinskom zakladom, te je Aneel Mushtaq, izvršni tajnik lokalnog Caritasa, izrazio veliku zahvalnost zbog pomoći jer su, kako je rekao, ljudi spašeni od gladi. „Mnogi nisu imali ništa za jesti, ni djeca ni odrasli, te je situacija doista bila alarmantna”, istaknuo je Mushtaq. /IKA/

Papin apel za narod u Libanonu koji mnogo trpi

Nakon molitve Anđeo Gospodnji u nedjelju 9. kolovoza, papa Franjo je uputio apel i molitvu za sve što se događa u Bejrutu. Osim tragedije, u toj zemlji vladaju vrlo velika društvena napetost i neredi. Podsjetivši da je Libanon kroz vrijeme postao model zajedničkoga života, istaknuo je da je sada taj suživot vrlo krhak, javlja Vatican News.

„Katastrofa koja se dogodila, poticaj je svim ljudima, počevši od Libanonaca, da zajedno rade za opće dobro te ljubljene zemlje. Libanon ima poseban identitet koji je plod različitih kultura i koji se pojavio u vremenu kao model zajedničkog života. Sigurno, taj je suživot sada vrlo krhak, no molim kako bi se, s Božjom pomoću i odanim sudjelovanjem svih ljudi, mogao ponovo roditi slobodan i jak. Osim toga, ponovno upućujem apel međunarodnoj zajednici za velikodušnu pomoć. I molim biskupe, svećenike i redovnike u Libanonu da budu blizu narodu te da njihov način života bude obilježen evanđeoskim siromaštvom, bez luksuza, jer vaš narod mnogo trpi”, rekao je Sveti Otac. /IKA/

Papa poziva na dijalog u Bjelorusiji

Papa Franjo pozvao je u nagovoru nakon molitve Anđeo Gospodnji na Trgu sv. Petra u nedjelju 16. kolovoza na dijalog, pravdu i odbacivanje nasilja u Bjelorusiji.

„U mislima mi je i draga Bjelorusija. Pažljivo pratim situaciju nakon izbora u ovoj zemlji i pozivam na dijalog, odbacivanje nasilja i poštivanje pravde i zakona. Povjeravam sve Bjeloruske zaštiti Gospe, Kraljice mira”, rekao je papa Franjo. /IKA/

Nedjelja, 30. 8. 2020.**DVADESET I DRUGA NEDJELJA KROZ GODINU****ČITANJA:**

Jr 20, 7-9; Ps 63, 2-6.8-9; Rim 12, 1-2; Mt 16, 21-27

Kako živjeti u svijetu, a ne suobličiti se njemu? Biti drugačiji podrazumijeva drugačije razmišljanje, drugačije djelovanje i drugačije govorenje. Prorok Jeremija je to dobro osjetio na svojoj koži. *Podsmijeh i ruglo povazdan*. Nekada zaista mislim da Bog od nas traži nemoguće... Čak nas i Pavao u poslanici Rimljanima zaklinje da se ne suobličujemo ovome svijetu, nego da prikazemo svoje tijelo za živu i svetu žrtvu Bogu. Bolan je osjećaj kada te taj isti svijet kojeg cijeloga života gradiš svojim talentima, svojim trudom, svojim znojem, odbacuje i ismijava. Mnoge svece, znanstvenike itd., za koje se danas „otimamo“, nekada su naši predci odbacivali i ismijavali samo zato što je njihov svijet bio malo drugačiji. I što nam je onda činiti? Postati dio svijeta ili? Isus je najbolje odgovorio na tu dilemu i to samo jednom rečenicom: *Tâ što će koristiti čovjeku ako sav svijet stekne, a životu svojemu naudi?*

Nedjelja, 6. 9. 2020.**DVADESET I TREĆA NEDJELJA KROZ GODINU****ČITANJA:**

Ez 33, 7-9; Ps 95, 1-2.6-9; Rim 13, 8-10; Mt 18, 15-20

U prvom čitanju iz knjige proroka Ezekielu slušamo kolika je velika odgovornost i nužda bratske opomene. Nekim ljudima to tako lako pada da ti kažu u lice što ne valja i što bi trebao popraviti, a opet nekima od nas je to toliko teško, da bi tu dužnost i odgovornost najradije zaobišli i prepustili nekom drugom. Međutim, kada si od Boga poslan biti vjerovjesnikom Njegove riječi, tada nužno na sebe prihvaćaš i obvezu biti kritičarem kako društvenog ponašanja, tako i pojedinačnog, a najprije vlastitog! Možda u svemu ovome prethodi jedno vrlo osobno pitanje: Je li ti važnije da se što više ljudi spasi, ili da te što više ljudi voli? Po koju cijenu želiš biti voljen?

Nedjelja, 13. 9. 2020.**DVADESET I ČETVRTA NEDJELJA KROZ GODINU****ČITANJA:**

Sir 27, 33 – 28, 7; Ps 103, 1-4.8.10-12; Rim 14, 7-9; Mt 18, 21-35

Mržnja i srdžba dva su osjećanja koje je svatko od nas nekada osjetio ili nosio u sebi. Zanimljivo je to da su to osjećaji koja razaraju onoga tko ih osjeća i često onoga prema kome su upućeni. Jedini način kako se riješiti tako opasnog i razornog stanja jest opraštanje. „Oprostiti“ ili „otпустiti“ nekome znači oprostiti se (zaboraviti) s onim što nam je netko učinio ili napravio. Neopisiv je osjećaj kada nam netko oprosti, pogotovo je divno kada u ispovijedi dobijemo oprostjenje od Boga, ali isto je tako važno (neizostavno) oprostiti drugome. O tome nam govore današnja čitanja. Poruka jest da kao što Bog nema granice u svome opraštanju, isto tako ne trebamo imati ni mi. No, ipak, kao i za svaku ranu, potrebno je vrijeme. Budimo svjesni da svojim RIJEČIMA, DJELIMA pa i MISLIMA ranjavamo jedni druge. Nekada je ta rana pogotovo kobna za naše odnose.

Nedjelja, 20. 9. 2020.**DVADESET I PETA NEDJELJA KROZ GODINU****ČITANJA:**

Iz 55, 6-9; Ps 145, 2-3.8-9.17-18; Fil 1, 20c-24.27a; Mt 20, 1-16a

Ove nedjelje imamo priliku poslušati jedno divno evanđelje koje tako lijepo oslikava lice našeg milosrdnog Oca. Kako je lijepo čuti da nikada nije kasno početi raditi na njivi Gospodnjoj, drugim riječima, dokle god smo živi, nije kasno postati vjernikom! Toliko puta čujem riječi: „Ma gdje je on bio dok sam ja išao u crkvu?“ ili „Sad pred starost je krenuo na misu...“. Divni Bog nas u svakoj dobi života poziva. Netko je poziv čuo u djetinjstvu, netko u mladosti, netko u srednjoj dobi, netko u starosti, a netko na smrtnoj postelji. Jedino je potrebno reći: „Evo me!“

Služba riječi u misi, XII. dio

Homilija – propovijed (II.)

U prethodnom broju našeg lista ustanovili smo da vjernici u velikoj mjeri vrjednuju cijelo bogoslužje upravo po homiliji. „Dobra pridika” je nešto što se željno iščekuje, poglavito kada u župu dolazi gost propovjednik prigodom nekog slavlja. Nerijetko se, pak, svečanost slavlja pa i sama karizmatičnost svećenika vrjednuje kroz dojam kojeg ostavlja nakon „amena” u propovijedi. Natuknuli smo već što vjernici očekuju od propovijedi i propovjednika. Sada bismo naveli misli Direktorija za službu i život prezbitera, dokumenta Kongregacije za kler iz 2013. godine, u kojem se naznačuje važnost homilije, sadržaj te priprema propovjednika za tu službu. Smatram zgodnim podsjetiti se riječi ovoga Dokumenta upravo zato da bismo „testirali” vlastita očekivanja (i davanja) od onoga što propovijed zaista treba biti. Tako u broju 62. spomenutog Dokumenta piše:

Pred prezbitersku se službu postavljaju dva zahtjeva. To je, ponajprije, misionarsko obilježje prenošenja vjere. Služba riječi ne može biti samo apstraktna ili daleko od života ljudi; naprotiv, ona se mora izravno odnositi na smisao života svakog čovjeka, te stoga treba doticati najdublja pitanja koja se nameću čovjekovoj savjesti.

S druge se, pak, strane nameće zahtjev istinitosti i sukladnosti s vjerom Crkve, čuvarice istine o Bogu i čovjeku. To treba činiti krajnje odgovorno, sa sviješću da je riječ o nadasve važnom pitanju, jer je u igri čovjekov život i smisao njegova postojanja.

Za plodonosnu službu riječi, prezbiter će dati prednost svjedočenju životom koje pomaže otkriti moć Božje ljubavi i njegovu riječ čini uvjerljivom (...). Zato je vrlo korisna drevna praksa nazvana *lectio divina*, to jest „duhovno čitanje” Svetoga pisma. Ona se sastoji u dugom zadržavanju nad nekim biblijskim tekstom, čitajući ga uvijek iznova, gotovo ga „preživajući”, kako to kažu Oci, te, tako reći, cijedeći iz njega sav „sok”, kako bi se njime nahranila meditacija i kontemplacija, i postiglo da se njime kao životnim sokom navodnjava konkretni život.

Spominjući se da vjera dolazi po poruci, a poruka riječju Kristovom (Rim 10,17), prezbiteri će se svim

silama truditi da budu na visini svoje zadaće i ispune poslanje koje zauzima prvo mjesto u njihovoj službi. Oni, naime, nisu samo svjedoci nego također navjestitelji i prenositelji vjere.

Da bi bila vjerodostojna, Božja se riječ treba prenositi bez dvoličnosti i bez ikakva izokretanja; treba otvoreno kazivati istinu pred Bogom. Prezbitar će odgovornom zrelošću izbjegavati izokretanje, okrnjivanje, iskrivljavanje ili razvodnjavanje sadržaja božanske poruke. Njegov zadatak, naime, nije naučavati svoju mudrost, nego Božju riječ i sve uporno pozivati na obraćanje i svetost. Posljedično, njegove riječi, njegovi izbori i njegovi stavovi trebaju sve više biti prosijavanje, navještaj i svjedočanstvo evanđelja: samo „ostajući” u Riječi, svećenik će postati savršeni učenik Gospodinov, spoznat će istinu i bit će istinski slobodan.

Propovijedanje se, prema tome, ne smije svesti na iznošenje vlastitih mišljenja, prenošenje vlastitog

iskustva, na puka tumačenja psihološkog, sociološkog ili filantropskog karaktera; niti se u njemu smije previše davati oduška govorničkom zanosu, što je tako često prisutno u komuniciranju s mnoštvom. Posrijedi je naviještanje riječi kojom se ne može raspolagati, jer je Crkvi predana da je čuva, istražuje i vjerno prenosi. U svakom slučaju, potrebno je da se svećenik molitvom i ozbiljnim studijem prikladno pripravi za propovijedanje tako da ono bude

u doticaju sa sadašnjim trenutkom i potruđi se da ga primijeni na konkretne uvjete u kojima žive oni kojima se obraća.

Na poseban način uputno je da, polazeći od trogodišnjeg ciklusa čitanja, vjernicima mudro ponudimo tematske homilije koje tijekom liturgijske godine obrađuju velike teme kršćanske vjere na temelju četiri „pilastra”: vjerovanja, slavlja kršćanskog otajstva, života u Kristu i kršćanske molitve. Ta četiri uporišta s punim je autoritetom donijelo crkveno učiteljstvo, ponajprije u Katekizmu Katoličke Crkve. Tako će homilije, kateheze i sve drugo moći biti prava pomoć vjernicima za poboljšanje njihova života i odnosa s Bogom i drugima. (Kongregacija za kler, *Direktorij za službu i život prezbitera*, KS, Zagreb, 2013., str. 116-120.)

Naveo sam ovaj Dokument iako postoje i drugi izvori koji crkvenoga Učiteljstva koji obrađuju zadanu tematiku. Uglavnom, svi naglašuju važnost „lomljenja” Božje riječi u liturgiji, marljivu pripravu propovjednika te služenje, a ne gospodarenje Božjom riječi.

Lukino evanđelje (II.)

Vjeru koju je dobio od prve generacije apostola, treći evanđelist shvaća kao utemeljenu sasvim u povijesti jer vidi njezino djelovanje u svagdašnjici. Ta je vjera tako vrijedna da se umire za nju, ona formira misli, djela i riječi vjernika. Kršćani čine manjinu društva, ali Luka vidi dobar utjecaj na zajednicu u kojoj žive kršteni.

Postoji još dublji temelj od svega ovoga. Evanđelist se pita tko je izvor ove snage u običnim ljudima? Opet stiže do povijesnog trenutka: do rođenja Isusa Krista. Taj trenutak tijekom vremena toliko mu je važan, da je tome posvetio dva velika poglavlja na početku svoje Radosne vijesti.

Pred nama je „velika knjiga” svjetske povijesti: *U to vrijeme zapovijedi car August... za vrijeme Kvirinijeva upraviteljstva Sirijom* (Lk 2,1-2). Ako se interesiramo za povijest, onda u takvim tekstovima najčešće nalazimo kraljeve, velike narode, „odlučujuće” bitke... Danas, u naše vrijeme, sama knjiga dokazuje da su nevažni – jer jedino na prašnjavim stranicama susrećemo Aleksandra Velikog, Cezara, pa i mnoge tzv. „značajne” ljude našega vremena. Zašto? Jer su najčešće bili žrtve ideologije – vlastite ili tuđe. Na početku one zajednice, u kojoj su apostoli i mučenici dali svoj život, stoji osoba – ne ideja! Stoji povijesna osoba: Isus Nazarećanin. On je Sin Božji koji je došao na svijet u Izraelu i iz Jeruzalema uzišao natrag u svoju slavu. U ljudskoj egzistenciji nisu ideologije važne, nego jedna jedincata osoba: Onaj, koji je došao od Oca.

S Isusom „velika knjiga” svjetske povijesti mijenja svoj sadržaj. Nije Rim centar događaja, ne upravlja car August narodima, niti Kvirin nad Izraelom, ili kasnije Poncije Pilat. Ono što je zbilja vrijedno u povijesti jest to da Isus ljudima nije donio novac, ekonomski razvoj, napredovanje na ljestvici uspjeha već Očev dar: vječni život po svome Sinu. Čovječanstvo može ovo ili ono subjektivno proglasiti od „svjetskog značenja”, ali

objektivno, jedino Nazarećanin je centar svijeta: jer njegov dolazak, smrt i uskrснуće i najmanjem čovjeku pruža realnu mogućnost proslaviti se u vjeri i u moralu i ući u Božji život.

Luka opisuje ono što je danas najvažnije shvatiti i živjeti. U ono vrijeme politički i ekonomski centri, partije i moćnici bili su u centru pažnje. Danas slično: potpomognuti partijama, grupnim ili osobnim interesima, mediji različitih ideologija ovo ili ono proglašavaju važnim, sugeriraju ili otvoreno podržavaju zlo, nemoral... Ovaj evanđelist na početku svoga Djela pokazuje da nije važan Rim već Betlehem. Nisu gore navedene osobe, nego Isus, tj. kršćanin, njegova vjera, moral i njegova zajednica, Kristova Crkva. Zašto? Jer preko ovih pojedinaca i zajednica dolazi ono na svijet, što je Otac htio dati čovječanstvu – a to je osoba Uskrsloga.

Povijest ne stvaraju oni koji su „veliki” na ovome svijetu, nego katolik. Kao što u ono vrijeme nije August stvarao povijest, nego Isus Krist – tako danas – ne ovaj ili onaj političar, partija, bogataš, nego kršćanin. On svojom vjerom i dobrim djelima stvara povijest bračnog druga, obitelji, prijatelja, suradnika... Ideologije neće ostati u ljudskom srcu, ali Isus, njegov život – kršćanin i njegova dobrota hoće. To je živo, osobno, božansko, dok se ideologija odmah raspada čim dođe netko, tko više „golica uši” od predašnjeg (2Tim 4,3-4).

Luka svojim opisom Isusovog djetinjstva ne želi probuditi nikakve božićne, romantične misli i osjećaje, nego uvid u realnost: *Blagoslovljen Gospodin Bog Izraelov, koji je posjetio i oslobodio svoj narod* (Lk 1,68). Otac je poslao svoga Sina u povijest čovjeka, kako bi njegov svijet postao božanskim po dobrim djelima.

Ovo konkretno znači sljedeće: Nazarećanin se utjelovljuje u našem vremenu, na svakoj žrtvi, a zatim u katoliku. On se nije odrekao naše povijesti ni poslije Uzašašća. Želi biti prisutan i djelotvoran po našim rukama. Ona povijest koju je Otac započeo po Sinu, sada se širi po nama i svaka generacija kršćana obogaćuje svoje vrijeme sve do onog trenutka kada čovječanstvo bude ušlo u božanski život.

Ono što je zbilja vrijedno u povijesti jest to da Isus ljudima nije donio novac, ekonomski razvoj, napredovanje na ljestvici uspjeha već Očev dar: vječni život po svome Sinu.

On te hrani pšenicom najboljom (Ps 147,14)

Mnogim ljudima u povijesti, a i u sadašnjim vremenima, nije samo po sebi razumljivo i normalno da imaju dovoljno hrane. Uzmemo li čitati Bibliju vrlo brzo ćemo shvatiti da se u njoj više govori o gladi i manjku hrane, negoli o obilju i bogatstvu uroda. Nedostatak hrane i glad prisutni su u biblijskim tekstovima češće nego to možemo i zamisliti. Mnogi biblijski tekstovi govore o teškoj životnoj stvarnosti koju je karakteriziralo siromaštvo i zabrinutost za svakodnevno preživljavanje. Razlozi i uzroci takvih životnih situacija su raznoliki. Česti uzroci gladi su prirodne nepogode i ratovi, ali i gubitak vjernosti i zahvalnosti Bogu koji daje plodnost zemlji. Sitost i obilje hrane najčešće nisu samo plod rada ljudskih ruku nego prije svega dar Božjeg djelovanja i njegove blizine (Ps 145,15-16; Iz 55,1-2).

BIBLIJA JE PRIRUČNIK ZA PREŽIVLJAVANJE U VRIJEME GLADI I OSKUDICE

Ako mislimo da se u Bibliji više govori o obilju hrane, gozbama i veselju, negoli o nedostatku hrane i oskudici, grdno se varamo. Već od početka Biblija govori da treba teško raditi da bi zemlja urodila hranom – biljem potrebnim za život čovjeka i životinja (Post 3,18-19). Stada stoke, koja su ljude opskrbljivala vrijednim prehrambenim proizvodima, bila su izložena različitim prijetnjama i opasnostima. Oluje, suše, štetočine, bolesti i druge pošasti često su širom otvarala vrata gladi, a ljudi su sa svojim stadima bili prisiljeni bježati pred neimaštinom – trbuhom za kruhom – u manje pogođena područja. Pripovijesti o Praocima (Post 12,10; 26,1) i pripovijest o Josipu (Post 37–50) govori o velikim opasnostima suše i gladi s kojima su se susretali ljudi starozavjetnih vremena. O suši i gladi govori i knjiga o Rut (Rut 1), o istom problemu čitamo u pripovijestima o proroku Iliji (1 Kr 17–18). Uzroci gladi i nedostatka hrane bili su i ratovi. Vojske su nakon osvajačkih pohoda ostavljale opustošena polja i opljačkana skladišta, te uništene gradove i sela. Pobjednici su od poraženih zahtijevali danak i poreze, koje je stanovništvo moralo prikupljati. Bila je dovoljna samo jedna slabija žetva i već nije bilo dovoljno pšenice za danak i da ostane hrane za sve stanovnike. U novoza-vjetnom razdoblju Rimljani su nametali visoke poreze, a kralj Herod i njegovi nasljednici tražili su nepravedno visoku najamninu za obradivo tlo jer su smatrali da su sva obradiva polja njihovo vlasništvo. Mali zemljoposjednici, seljaci, poljoprivrednici i najamnici jedva su mogli preživjeti pod tim pritiskom. Nadničarima i njihovim obiteljima svakodnevno je prijetila glad ako nisu mogli

naći posla. Nisu samo jedne subote Isusovi učenici prolazeći kroz usjeve putem trgali klasje jer su bili gladni (Mt 2,23-27). Glad, nedostatak hrane i siromaštvo bili su uobičajeni gosti među onima koji su slušali Isusa (Mt 14,15-17). Isto je tako bilo i u životima članova prve Crkve. Njihovo je svjedočenje obilježila neimaština i oskudica, glad i žeđ, pogibli beskućništva i napor rada vlastitim rukama (Rim 8,35; 1 Kor 4,11; 2 Kor 11,27; Fil 4,11-13). Biblija više liči zbirci uputa i priručniku kako preživjeti u dobi nevolja suše i neplodnosti, neimaštine i oskudice, žeđi i gladi, negoli knjizi koja opisuje stanje obilja i plodnosti zemlje.

ZAHVALNOST ZA BOŽJU BRIGU O ČOVJEKU I SVIM STVORENJIMA

Važno je primijetiti kako središnju ulogu u pripovijestima o stvaranju ima hrana. Dobra hrana dio je „izvornog stanja” stvaranja. Biljke i plodovi stabala su hrana za ljude, kopnene životinje i ptice (Post 1,29-30). Nakon općeg potopa izvorna vegetarijanska prehrana nadopunjena je Božjim dopuštenjem jesti meso (Post 9,2). U rajskom vrtu, gdje je čovjek smješten nakon stvaranja, povjerena mu je zadaća da radi i da se o tom vrtu brine, a hrana mu je bila dostupna u izobilju. Dopušteno mu je jesti sa svih stabala u vrtu – osim stabla spoznaje dobra i zla (Post 2,17). Govorom o hrani razjašnjava se osnovno pitanje razloga ljudskog postojanja i odnosa između Boga i čovjeka. Bog određuje koja je hrana prikladna za čovjeka. Čovjeku je zapovjedbno da čuva svoj život i hrani se onim što mu život podržava, a izbjegava hranu koja mu prijeti smrću. Božja stvaralačka briga za ljudski život i opstanak svih stvorenja uključuje i njegovu brigu da za sve što postoji bude dovoljno dobre hrane čak i u vremenima oskudice (Ps 33,19; 104,27; 147,9; Mt 6,26).

Unatoč tome što je naša životna stvarnost često ispunjena strahom od nedostataka i oskudica, biblijski nauk upućuje nas na primjećivanje obilja hrane koja se nalazi oko nas i obilja Božje brige za nas što nam je iskazuje u plodnosti zemlje. Od samog početka Bog nas uvjerava da stvarnost života na Zemlji zapravo nikada nije bila zamišljena drugačije. I mi živimo u Božjem svijetu i u njegovoj stvarnosti. Živimo u krajevima gdje je tlo plodno i gdje je potrebno malo se potruditi da bi zemlja rodila i dala dovoljno hrane za naše uzdržavanje. Te činjenice moramo biti svjesni osobito u trenucima kad Bogu zahvaljujemo za rodost zemlje i obilje pšenice koja postaje kruh naš svagdanji.

Razgovor s Marinkom Piukovićem, direktorom Udruge bunjevačkih Hrvata „Dužijanca”

Dok je vjere u ljudima, bit će i Dužijance

Marinko Piuković rođen je 14. svibnja 1971. godine u Subotici, gdje je završio osnovnu školu i Srednju muzičku školu. U trećem razredu osnovne škole upisuje se na tamburašku sekciju i uči svirati basprim u KUD „Bunjevačko kolo”, a kasnije se nastavlja usavršavati u Subotičkom tamburaškom orkestru. Osnivač je tamburaškog sastava „Hajo” koji aktivno i profesionalno djeluje više od 30 godina i u kojemu od osnutka svira bas. Sa suprugom Anastazijom ima troje djece: Ivanu, Katarinu i Barbaru.

Zvonik: Sjećate li se prvoga „susreta” s Dužijancem?

Marinko Piuković: Prvog „susreta” s Dužijancem se ne mogu sjetiti jer od kada znam za sebe uvijek sam sudjelovao u oblačenju nošnje na Dužijanci. Svake godine sudjelovali smo na „gradskoj” Dužijanci, koja se tada održavala 15. kolovoza na Veliku Gospojinu u katedrali, a išli smo i na seoske dužijance, najčešće u Malu Bosnu. Osim na Dužijanci, roditelji su brata **Ivana**, sestre **Jelenu** i **Antoniju** i mene često oblačili u bunjevačku nošnju prigodom drugih raznih slavlja u crkvi i u zajednici. Oblačili smo se u nošnju za Bršančevo, književne večeri, otvorenja izložbi...

Zvonik: Kada i kako ste se opredijeli za rad u Dužijanci?

Marinko Piuković: Moje angažiranje u Dužijanci dugo je tek devet godina, a prije toga sam sudjelovao u povorci, nastupao sam sa svojim sastavom na tamburaškim večerima, a kao mladi momci svirali smo gotovo u svim kolima u Subotici i selima. Pomagao sam na salašu kada se kosilo žito za pletenje vinaca. Velebna proslava 100 godina Dužijance na mene je ostavila veliki dojam, velikim brojem događanja, manifestacija i koncerata svečano je obilježen veliki jubilej, ali, nažalost, ostala su velika financijska dugovanja. Dotadašnje rukovodstvo je podnijelo ostavku. Trebalo je nastaviti Dužijancu bez obzira na teške okolnosti. Bila je to teška i velika odgovornost prihvatiti. Na poziv Upravnog odbora HKC-a „Bunjevačko kolo” da budem predsjednik Organizacijskog odbora „Dužijance 2012.”, prihvatio sam se toga vođen mišlju da će to biti samo jedna godina, prijelazni rok. Sjećam se toga, jedino što sam tada znao jest da će se Dužijanca sigurno održati makar to bilo samo u crkvi, što mi je bilo veoma bitno u odluci prihvaćanja uloge predsjednika Organizacijskog odbora. Poznavao sam i mnoge ljude koji su do tada radili u toj manifestaciji. Neki od njih su mi bili prijatelji, a bili su tu i otac, brat i cijela obitelj, koji su mi bili spremni

pomoći. Bilo je tih godina mnogo izazova koji su bili vezani za spas HKC-a „Bunjevačko kolo” i jednostavno nisam se usudio napustiti vodstvo Dužijance, jer sam znao da se teška situacija mora dovesti do kraja. Hvala Bogu tako je i bilo. Početkom 2014. godine osniva se Udruga bunjevačkih Hrvata „Dužijanca” koja preuzima odgovornost i organizaciju manifestacije Dužijance sve do danas, a u njoj sam od početka imenovan za direktora udruge.

Zvonik: Kakvu potporu obitelji imate kada je u pitanju angažman u Dužijanci?

Marinko Piuković: U obitelji se trudimo očuvati tradiciju i održavati običaje koliko je to moguće u današnje vrijeme. Moja cijela obitelj „živi” Dužijancu, naravno, neki samo sudjeluju u sređivanju nošnje ili nošenju iste, a neki su angažirani u svim segmentima. Roditelji su godinama oblačili mlade u nošnju, tata je vodio brigu oko organizacije oblačenja, a mama je pripremala nošnju, prala, štirkala, peglala, oblačila i povezivala. O Dužijanci se u obiteljskoj kući uvijek promišljalo, razgovaralo, a tako je ostalo do danas. Samim tim potpora nije izostajala. Često sam dobivao dobre sugestije koje sam primjenjivao u Organizacijskom odboru. Djeca rado sudjeluju u Dužijanci, sudjelovali smo u povorci i kao cijela obitelj. Supruga i ja posjećujemo gotovo sve sadržaje Dužijance, rado idemo i na seoske dužijance, a ona je i svoj doprinos dala tako što je jedne godine vodila program na centralnoj proslavi.

Zvonik: Česta su pitanja o budućnost Dužijance, kako gledate na to?

Marinko Piuković: Možda je bolje pitanje kakvu Dužijancu želimo ostaviti našim naraštajima? Ta je odgovornost povjerena nama kao organizatorima, da okupljamo ljude, promišljamo i rukovodimo svim aspektima organizacije, a pritom zadržimo sve važne duhovne, materijalne i nacionalne elemente. Danas teško da tko može predviđati budućnost Dužijance, naizgled se može reći da je to nemoguće procijeniti.

No, jedno je sigurno, dok je vjere u ljudima, dok zemljoradnici u proljeće blagoslovom žita traže Božju milost, da im Bog udijeli dobro vrijeme i obilati rod, da nakon žetve žele Bogu zahvaljivati, Dužijance će biti, jer je upravo to bit Dužijance. Osim ovoga duhovnoga dijela, postoji želja i potreba da se budućnost Dužijance gleda na edukativni način. Više od 10 godina organizira se manifestacija „Djeca u Dužijanci” ili kako mi to volimo reći „Dičija Dužijanica”. Ovim projektom, uključivanjem djece u održavanje običaja i da se dok su još mali u njima „usađuje” osjećaj važnosti Dužijance, ima nade da se u budućnosti produlji, jer ako znamo da se tradicija i običaj prenose događajem, a ne riječima, onda je angažman djece iznimno značajan. Također, mladi imaju ključnu ulogu u opstojnosti Dužijance, bandaši i bandašice okupljaju svoje vršnjake koji im pomažu oko

pripreme za Dužijancu, a onda i sudjeluju na Dužijanci. Bandaši i bandašice su odabrani iz mnoštva mladih svoje generacije, upravo u njima vidimo mogućnost uključivanja u organizaciju Dužijance.

Zvonik: Je li Dužijanica dostojno proslavljena ove godine, s obzirom na to da su mnoge manifestacije izostale?

Marinko Piuković: Već sam rekao, osnovna bit Dužijance je zahvala Bogu – misa zahvalnica, koju smo svečano proslavili. Na misi smo imali sve bitne elemente Dužijance: bandaša i bandašicu, malog bandaša i bandašicu, krunu, žitni vinac, blagoslov klasova, kruc, mlade u nošnji, seoske bandaše i bandašice, a sve je

to dovoljan razlog da budemo zadovoljni. Žao nam je što nismo održali sve kako smo planirali. Većina toga što je u organizaciji UBH „Dužijanica” je već i održana. Neke manifestacije su bile prilagođene danim okolnostima, neke otkazane, a neke su samo odgođene. Ono što često naglašavam jest činjenica da Dužijanica traje cijele godine, od 25. travnja pa do kraja kolovoza. I mimo toga vremena Udruga sudjeluje u drugim aktivnostima i pripremama za samu Dužijancu. Također, tu su i sadržaji koje organiziraju druge udruge, a koji pripadaju programu Dužijance.

Zvonik: Koje planove vezane uz manifestaciju Dužijance želite ostvariti u budućnosti?

Marinko Piuković: Prije svega volim tradiciju, i našu bunjevačku baštinu, koja je nedovoljno istražena i stručno obrađena, te posebnu pozornost pridajem upravo tomu. Dužijanica je pred upisom u nacionalni registar Nematerijalnog kulturnog naslijeđa u Republici Srbiji. Ovo je jedan od najznačajnijih projekata kojega smo započeli još 2012. godine. Vjerujem da smo pri kraju željenoga cilja i da će naša Dužijanica onakvu kakvu slavimo 110 godina naći svoje zasluženno mjesto na popisu. Kada sam se uključio u Dužijancu, jedna od prvih misli mi je bila kako ustrojiti Muzej Dužijance.

Dok je vjere u ljudima, dok zemljoradnici u proljeće blagoslovom žita traže Božju milost, da im Bog udijeli dobro vrijeme i obilati rod, da nakon žetve žele Bogu zahvaljivati, Dužijance će biti.

Smatrao sam da je to veoma bitno jer bi se takvim projektom moglo očuvati i obuhvatiti mnogo toga vezano za kulturnu baštinu bunjevačkih Hrvata. Ova ideja o muzeju Dužijance je aktualna jer smo na neki način s realizacijom i ustrojavanjem krenuli 2016. godine. U sklopu projekta *Muzeja Dužijance* završena je izgradnja hangara u Đurđinu, izložbenog prostora za stalni smještaj i prezentaciju starih žetelačkih strojeva tijekom cijele godine. U tu priču uključen je postojeći Etnosalaš u sklopu župe sv. Josipa Radnika u Đurđinu kojega je ta župa ugovorom ustupila UBH „Dužijanica” na upravljanje na razdoblje od deset godina. I taj objekt zahtijeva određena renoviranja. Nadalje, plan je u blizini izgraditi i *Risarski salaš* gdje će se uzgajati stare sorte biljaka i životinja, u smislu očuvanja genoma. Dio Muzeja bi bio i u gradu, a tu mislim na stalni postav kruna za Dužijancu, koje se trenutačno čuvaju u Biskupijskoj riznici i nisu dostupne javnosti. Uz krune, posjetiteljima bismo ponudili na gledanje i arhiv video snimki Dužijance od konca 80-ih godina naovamo, koji također trebamo obraditi, kao i fotografije vezane za Dužijancu, posebice iz razdoblja od 1968. do 1971., a neki njihov odabir bi se tamo mogao naći. Vjerujemo da bi takav

multimedijalni pristup u prezentaciji baštine mogao biti zanimljiv široj publici.

Zvonik: Često se uz Dužijancu spominju i njezini turistički potencijali. Kako vidite aspekt toga dijela manifestacije?

Marinko Piuković: Drugu godinu zaredom na Sajmu turizma u Beogradu, Dužijanca se promovira ispred Turističke zajednice grada Subotice. Predstavljamo dvije manifestacije: *Takmičenje risara* i trodnevni program *Centralne proslave Dužijance*. Želimo pojačati marketinšku priču oko Dužijance, a za to je potrebno angažirati profesionalce iz toga sektora. Plan je sastaviti trodnevni paket za središnju proslavu Dužijance i ponuditi ga turističkim agencijama. U tu ponudu bio bi uključen i posjet Đurđinu, na kojem bi turisti proveli drugi dan boravka, doživjeli risarski ugođaj na njivi, prije večernjeg programa u gradu. U smislu turističke ponude, plan je više se povezati i s ugostiteljima koji bi u ponudi tih dana imali autentična jela i pića s ovih prostora i tamburašku glazbu. Voljeli bismo i raditi ćemo na tomu da grad tih dana bude više okičen u „duhu Dužijance“, da to ne budu samo aranžirani izlozi. I samu nedjeljnu povorku sudionika u nošnjama želimo učiniti atraktivnijom. Folklorni program bismo isto usmjerili k dovođenju KUD-ova koji imaju koreografije vezane za žetvu ili neki žetveni običaj. U konačnici, voljeli bismo uključiti i više zaprega kao i prikaz kosidbe na prikolicama, što je organizacijski zahtjevno. Svjesni smo toga da se današnji turisti žele zabaviti, popiti

Dužijanca je pred upisom u nacionalni registar Nematerijalnog kulturnog nasljeđa u Republici Srbiji. Ovo je jedan od najznačajnijih projekata kojega smo započeli još 2012. godine. Vjerujem da smo pri kraju željenoga cilja i da će naša Dužijanca onakvu kakvu slavimo 110 godina naći svoje zasluženno mjesto na popisu.

čaju vina, pojesti nešto, čuti tamburaše. Ipak u svim tim planovima, ne želimo da Dužijanca preraste u neki vašar već da bude dostojanstvena proslava završetka žetve, zahvala Bogu u duhu crkvenog običaja, kako je i utemeljena prije 110 godina.

„Ljubav nije ljubljena“

„Poštovani, danas se toliko govori o ljubavi, a kao da je sve manje ima, što bi krepost ljubavi danas nama značila i kako bismo je mogli živjeti? Hvala na odgovoru. N.N.“

Kaže se da pjesme pjevaju o onome što najviše nedostaje, a to je uglavnom ljubav. Koliko je ljubavnih priča, osjećaja i iskustava otpjevano? Koliko li je samo mudrih tekstova napisano, na koncu koja je i kolika je žrtva ljubavi?

Za nas kršćane najveća je ona ljubavna priča između Boga i čovjeka. Otajstveni odnos Presvetog Trojstva, relacija u trojstvu i relacija među nama samima. Takva relacija i njezina ljubavna priča napisana je na drvu križa, najavljena je u Starom zavjetu, a otpjevana prvi puta u Novom zavjetu. Danas se svakodnevno pjeva u misnoj žrtvi, euharistiji.

Nalazimo se pred velikim izazovima jer je samo poimanje ljubavi dovedeno u pitanje. Postavlja se pitanje što mi kršćani i svi ljudi svijeta smatramo ljubavlju? Kako ju doživljavamo, u što vjerujemo?

Katekizam Katoličke Crkve navodi: „Ljubav je bogoslovna krepost kojom Boga ljubimo iznad svega radi njega samoga, a svoga bližnjega kao same sebe iz ljubavi prema Bogu.“¹ Današnje poimanje ljubavi uglavnom je vezano uz odnos između osoba, intiman, rodbinski i prijateljski. Ljubav je u sadašnjem razmišljanju nešto antropocentrično, a ne teocentrično, čovjekoljublje u središtu i iznad bogoljublja.

Danas je poimanje ljubavi „proširilo“ svoje granice i na istospolnost, kao i na religijski sinkretizam². Istina je relativizirana i dovedena u pitanje. Dolazi do *subjektivizacije* vlastitog viđenja i slobodnog tumačenja, možemo reći dolazi do *individualističke ljubavi* lišene svoje stvarnosti. Tu stvarnost nam prezentira KKC, a to je ljubiti Boga iznad svega i ljubiti bližnjega iz ljubavi prema Bogu. Ova konstatacija nam ne donosi viđenje da je lijepo ljubiti Boga jer smo onda sretni, veseli i nasmijani, niti nam je ljubiti bližnjega misija prave sreće i svega zadovoljstva. Ova konstatacija u sebi nosi žrtveni karakter, poruku da je ljubiti Boga bit svega koja uključuje spoznaju da znamo što je i tko je Bog, da ga poznajemo, jer ne možemo ljubiti nekoga koga ne poznajemo.

Ljubav prema Bogu nije zbog vlastita zadovoljstva, nego, jer smo Boga prepoznavši i sve više otkrivajući njega uzljubili i prigrlili kao svoju suštinu, a posljedica je to voljenja i prianjanja uz samu ljubav. Zato nam konstatacija sv. Franje Asiškog zvuči toliko proročka, toliko znakovita: „Ljubav nije ljubljena“! Ljubiti ljubav jer nam

je to sav smisao, životni stav. A ljubav nije samodostatna ona je darovanje. Ljubav u kojoj „ja“ kao pojedinac gledam samo da mi je lijepo, ugodno i gdje sve činim poradi sebe, takva ljubav je ljubav „Hollywooda“ ljubav koja je posljedica čiste bezbožne ideologije.

STARO PAKIRANJE, NOVI SADRŽAJ

Novo poimanje ljubavi biva prepuna onim „ti“ i „mi“ pojmovima zajedništva, jedinstva, jednakosti, ravnopravnosti, ali je u sebi isključiva, izuzetno egocentrična i opasna. Drugi gubi svoju osobnost i postaje projekcija našeg uma, stanja našeg duha i srca, u konačnici drugi prestaje postojati i „ja“ bivam centar svega. Iz ovakvog stava proizlazi i nakaradnost krivog nauka koji sije sumnje u katoličke dogme, koji razara i teološki i misaoni nauk Crkve, nauk ljubavi. Nositelji ovakvih misli su oni koji svako naučavanje okreću u svoju korist vršeći „evoluciju“ ljubavi i vjere koja zadržava staro nazivlje, ali dobiva novo značenje. Ovo je uzrok današnje površne i često krive slike ljubavi. Zato mi kršćani ne smijemo podbaciti izazovima vremena. To je naš poziv kojeg prepoznamo i kao plod Duha i puninu zakona (usp. Iv 15, 9-10), to je ona velikodušnost, dobrostivost, ne zavist, ne hvastanje, ne nepristojnost, ne traženje samo svojega itd., kao što navodi 1 Kor 13, 4-7.

Kao ljudi ništavni smo bez ljubavi i ništa nam ne koriti kao što veli sv. Pavao. I kao što su stari Grci razlikovali ljubav³ i mi danas moramo razlikovati stupnjevitost ljubavi, prave vrednote od onih lažnih, moramo razdvajati žito od kukolja. Naša kršćanska ljubav dolazi „odozgor“, ona nije naše puko vlasništvo.

ISPIT SAVJESTI

Moramo biti autentični, u protivnom nema plodova. Zato je važan ispit savjesti. Ima li u našim redovima dvoличnosti i licemjerja? Razlikujemo li se u ponašanju od ostalih, je li nam svetost na prvom mjestu, je li naš život u skladu s onim što vjerujemo? Ako naši mladi „luduju“ kao „ostali“ u čemu je razlika, zar u nekom poznavanju religioznoga? Ako su modni trendovi namijenjeni za izlaskе i kina trendovi oblačenja u Crkvi, zapitajmo se. Ako je naš govor i prostakluk, kao i životna razvratnost, slična ili ista onoj u svijetu, zapitajmo se. U čemu je razlika?

Budimo stoga nositelji pravovjernosti i sačuvajmo ljubav kakvu ona uistinu jest, po Božjem.

Poštovani, vaša pitanja možete poslati na email: stipicnebojsa@gmail.com, kao i na Facebook profil Nebojša Stipić.

¹ KKC, br. 1822.

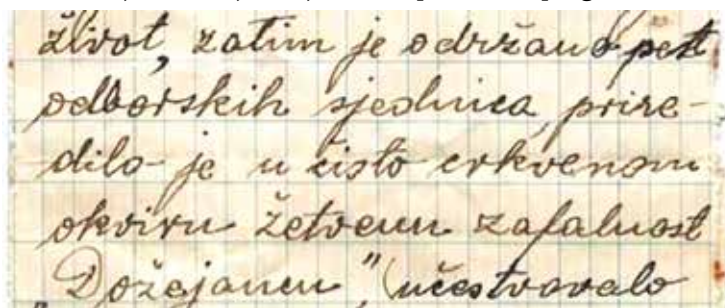
² Sinkretizam, spajanje različitih vjerskih pravaca.

³ Klasična podjela ljubavi - *philia*: prijateljska ljubav; *eros*: ljubav obilježena čežnjom za onim što se ljubi, ljubav prema osjetnom svijetu; *agape*: ideal ljubavi, potpuno posvećenje za druge, nadilazi i prijateljsku i erotičnu ljubav.

Smije li se Dužijanica slaviti u vrijeme pandemije?

Dužijanica 2020., odnosno 110. Dužijanica, iscrpila je ovogodišnji program, budući da ni Bunaričko proštenje neće biti održano. Prijatelji Dužijance i oni koji prate rad UBH „Dužijanica” dobro znaju što je ove godine održano, a što nije. Odnosno, možemo ustvrditi da je malo toga održano od onoga što je bilo uvršteno u program ovogodišnje Dužijance. Pregled onoga što smo uspjeli održati možete pogledati u reportaži u ovom broju *Zvonika*. Ja ću se u svojoj rubrici pozabaviti zanimljivom problematikom. Naime, potražiti ću „moralni” odgovor na pitanje: Smije li se slaviti Dužijanica u vrijeme pandemije? Naime, mnogi su negodovali što puno toga ove godine nije bilo. Jesmo li nešto od svega, ipak, mogli održati? Vodstvo UBH „Dužijanica” i Organizacijski odbor učinili su sve što je bilo u njihovoj moći da ponešto iz programa

Dužijance i ostvare, ali odlučio je argument „protiv” oni nadležnih za zaštitu od širenja virusa COVID-19, koji je glasio: „Otkazane su (zabranjene) sve manifestacije”. Naš kontra-argument je bio: A bazeni, kafići, restorani, Palić? Dobili smo odgovor: To je privreda! Kulturne manifestacije su otkazane.

Smije li kultura „stati” zbog pandemije? Jesu li opasna samo okupljanja na duhovne programe ili sva? Pitanja su to koja s pravom možemo postaviti. Međutim, odlučili smo „poslušati” nadležne i održati samo ono što smijemo i samo ono što je u okviru crkve, premda su nam i to pokušali osporiti. No, tu se nismo dali, ostali smo poslušni mjerama i odredbama katoličkih biskupa u R. Srbiji.

Bilo je par javnih negodovanja na društvenim mrežama, kao i osobnih, zbog „ovakve” Dužijance. Evo nekih: Nažalost, prvi put je nisu proslavile široke narodne mase nego samo „odabrani” koji su bili pozvani. Vlač. Blaško Raić se privrće u grobu. I još jedan žesćić: A da mi po želji kojekaki „epidemiologa” pristanemo i disati. Nema smisla da poumiremo svi od korone. Dosta je „brige odgovorni stručnjaka”... Umisto da se Bogu zahvalimo za sva dobročinstva koja nam je podario, mi ćemo se klanjati i moliti, da ne kažem ulizivati, samozvanim „političkim bogovima”. Nije mi namjera bilo koga

vrijedati, samo ovim putem iskazati svoje osobno razmišljanje i određenu dozu revolta.

Naravno da sam odgovorio na ovakve primjedbe. Sigurno nitko, pa ni Crkva, nema pravo nikoga izlagati opasnosti zaraze od bilo koje bolesti. To bi bilo nemoralno. S druge strane, nemamo načina oduprijeti se „mjerama”, premda bile i neopravdane. Za to postoje nadležni. Stoga mislim da smo postupili moralno ispravno i da smo učinili sve što je bilo u našoj moći. A bilo je i onih drugih, lijepih komentara da je ova Dužijanica bila posebna po mnogo čemu i da su se lijepo i svečano i ponosno osjećali u crkvi. I mi organizatori smo zaključili da smo Dužijancu održali na način koji smo mogli i koliko smo smjeli. Ovo je naš zaključak poslije Dužijance: *Dužijanica nam je svima u srcu i zato traje i trajat će. Opstala je i za vrijeme svjetskih ratova i za vrijeme teških godina ratova u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini i za vrijeme bombardiranja naše zemlje od strane NATO snaga. Slavili smo je i u rodnim i u sušnim godinama, kao i onih godina kad je mnogima led potukao ljetinu, i kad je cijena žita bila nepravredno niska...*

Proslavili smo je i u vrijeme pandemije virusa COVID-19. Proslavili smo je, u nedjelju, 9. 8. 2020., onako kako smo smjeli, a ne onako kako znamo i možemo... Zahvalili smo Bogu na ovogodišnjoj žetvi i kruhu svagdašnjem. Pohvalili smo ljude koji su i ove godine teško radili da bi bilo kruha za mnoge. Pohvalili smo i sve iz Udruga bunjevačkih Hrvata „Dužijanica”, napose one iz Organizacijskog odbora Dužijance 2020., kao i sve druge koji su se do posljednjeg časa trudili i radili u nadi da će se Dužijanica moći održati na tradicionalan način. To se, nažalost, nije dogodilo, ali bilježimo da je 110. Dužijanica održana godine Gospodnje 2020. (Vodstvo UBH „Dužijanica”).

Za usporedbu i kao odgovor onima koji misle da se „vlač. Blaško Raić privrće u grobu” zbog ovogodišnje organizacije Dužijance, donosimo jednu zanimljivost: Ovakvu Dužijancu – bez vanjske manifestacije, održali su naši pradjedovi u vrijeme II. svjetskog rata. Otkrili smo ovih dana jedan zapisnik „Katoličkog divojačkog društva”, koje je tih godina organiziralo Dužijancu. U tom zapisniku iz 1942. godine stoji: (Društvo) je PRIREDILO ČISTO U CRKVENOM OKVIRU ŽETVENU ZAFALNOST „DOŽEJANCU”. A u fotomonografiji „Sto bandaša i bandašica” autora Grge Piukovića, piše: „Za vrijeme Drugog svjetskog rata, od 1941. do 1945. godine... poznato je da su u tom periodu djeca vršila ulogu bandaša i bandašice” (Riječ autora, str. 8).

Nađam se da sam uspio odgovoriti na pitanje: Smije li se slaviti Dužijanica u vrijeme pandemije. Neka čitatelji prosude jesmo li je proslavili na „moralni” način.

Jesmo li ZAHVALNI i ZADOVOLJNI?

Kada procjenjujemo da li nam neka osoba, situacija ili životna okolnost doprinosi ispunjenju neke značajne želje, osjećamo se zahvalno. Ta osoba, okolnost ili situacija time su zaštitili neku našu visoku vrijednost, a vrijednosti imaju veze s našom svrhom. Ovo su trenutci kada ljudi osjećaju i zadovoljstvo.

S druge strane, kada razmišljamo o radosti, ona se osjeća kao vrsta zadovoljstva koje će tek uslijediti. To je ugodno iščekivanje događaja, koje će izazvati zadovoljstvo. I kada pogledamo etimologiju same riječi „zadovoljstvo”, vidimo da je nečega „dovoljno za”, a time osoba osjeća da je uklonjena bilo kakva neugodnost i da je „nagrađena” ponašanjima koja su pridonijela ostvarenju njene jedne ili više želja.

Sreća je na tragu zadovoljstva. Praktično postoji samo kvantitativna razlika između ovih osjećanja. Zadovoljstvo se često odnosi na jednu želju, dok sreća ima veze s najvažnijom željom, tako da sreću možemo razumjeti i kao afekt zadovoljstva.

PASIVNO I AKTIVNO UŽIVANJE

Kada smo već kod ovako pozitivnih osjećaja, koji se inače više javljaju u ljeto, spomenut ćemo i uživanje. Ovo je stanje u kome se osoba mobilizira i uključuje u akcijama koje će pojačavati i produžavati ugodu.

Spominjemo obično dva načina uživanja: aktivno i pasivno. Razlika je često u tome kako ljudi uživaju u obavljanju neke aktivnosti. To je uočljivo kod bračnih parova ili prijatelja kada netko preferira jedan oblik, a prema drugom osjeća otpor. Radila sam i s parom u kome je suprug volio pecati, dok je supruga više preferirala društvo i sportske aktivnosti. Oni su se dogovorili, pa je ona vremenom počela odlaziti s njim na pecanje, učeći se miru i meditaciji u ovoj vrsti mirnije aktivnosti, u za nju potpuno novom kontekstu, dok se suprug morao potruditi da se s vremena na vrijeme mobilizira, uzimajući učešća u druženjima. Oni su opstali jer su prilagodili načine „uživanja”, a samim tim i strukturiranja

vremena. Nije bila opcija isključivo: „Ja to ne volim, idi sam”.

ZABRANA ZADOVOLJSTVA

Ipak, postoje osobe za koje je zadovoljstvo ponekad ego-distono osjećanje. Oni potiskuju ili prigušuju zadovoljstvo jer vjeruju da bi prepuštanje zadovoljstvu vodilo

u neku vrstu dezintegracije njih samih i njihova identiteta. Jedni vjeruju da ih to može odvesti u potpunu pasivnost i zato se ne „prepuštaju” jer misle da bi završili u „lijenosti i beskorisnosti”. S druge strane, nečije fantazije vode u smjeru nekontroliranog hedonizma, a to bi dalje vodilo do potpunog preplavlivanja zadovoljstva pa onda i gubitka kontrole nad sobom. Ponekada srećem osobe koje u radu na

sebi kažu da imaju nelagodu priznati uopće sebi da osjećaju zadovoljstvo jer bi to značilo da istodobno priznaju nešto u vezi svoje želje, koje se na neki način ili srame, ili bi to značilo da su se ograničili, ili pak smatraju da „mogu bolje i više” i to čak i kažu: „Ma mogu to i bolje, ili zaslužujem mnogo više”. Najopasnije mi se učini kada se netko ne smije radovati, jer se boji „da će sutra plakati”. Ovo magijsko uvjerenje potiče sustav vjerovanja u kome osoba unaprijed odustaje od zadovoljstva, kako bi se preduhitrila „nesretna okolnost”.

VRAĆANJE ZADOVOLJSTVA U FUNKCIJU

Generalno govoreći, perfekcionistački nastrojeni ljudi umiju u velikoj mjeri blokirati zadovoljstvo. Zato je na psihoterapiji jedan od ciljeva interveniranja da osoba reorganizira sustave razmišljanja u vezi sebe i svog zadovoljstva i da sebi dozvolu za ovaj tako važan osjećaj. Jer kada smo zadovoljni, mi smo i zahvalni. Tada znamo praviti balans između neugodnih osjećaja i frustracije, i uživanja u sadašnjosti. Onda se ne moramo bojati radovanja, čak i onome što dolazi u budućnosti, iako je nepoznato.

Crkva kao prostor

STEPENICE

K brdima oči svoje uzdižem: odakle će mi doći pomoć? Pomoć je moja od Gospodina, koji stvori nebu i zemlju (Ps 121, 1-2). Ali zašto se čovjek mora uzdizati kad k Bogu vapije, ako Bogu ne postoji gore ili dolje? Bog nas je tako stvorio da čovjekova svijest ima sposobnost razdvojiti prostor na gore i na dolje. Veličanstvene se stvari nalaze gore, a one podmukle dolje. To ne znači da Bog ne bi postojao i u donjem svijetu, u našim svakodnevicama, u mukama i u smrti. Radosna vijest nam je upravo u tome kako je Bog s nama i u dolinama smrti: *Pa da mi je i dolinama smrti proći, zla se ne bojim jer si ti sa mnom (Ps 23,4).* On je sišao radi nas, da nas nađe i povede sa sobom na brdo gdje nas čeka prostran stol i gdje ćemo prebivati s njim kroz dane mnoge.

Njegovo sveto mjesto, hram, stoji na brdu koje je simbol vječnosti. Naši preci svoje su crkve gradili na brežuljcima jer su razumijevali jezik simbola. I onda kad bi crkva bila sagrađena na ravnicima, kod glavnog ulaza bile bi stepenice. Stepenice bi vodile iz lađe gore u svetište, a unutar svetišta do oltara. Crkva je i bez brežuljka uzvišica (kao i svaki brežuljak je ujedno i simbol svetišta, gdje je oltar stijena; tamo gore na vrhovima čovjek i bez molitve se moli, gdje čudesan prizor omogućava da se gleda iz drugačije perspektive).

Stepenice nas podsjećaju da se osim horizontalnim smjerovima; sjevera i juga, istoka i zapada, prema gore može koračati pobjeđujući padove i nizbrdice. A stepenice između lađe i svetišta označuju kako je svetište odvojeno mjesto ne samo od profanog svijeta nego i od vjerničke svakodnevice, gdje se ne može ući rastreseno i s bukom ovoga svijeta. *Ne prilazi ovamo! – reče. Izuj obuću s nogu! Jer mjesto na kojem stojiš sveto je tlo (Izl 3,5).*

Cijeli je kršćanski život uspinjanje. U Isusu Kristu se obistinio Jakovljevi san, najdublja čežnja čovječanstva i Božji odgovor na to. On sam je lojtra koja seže do Neba i u svojoj osobnosti povezuje Boga i čovjeka.

OLTAR

Izvorno značenje oltara (lat. *altare*) je uzvišeno mjesto na kojem se prinosi žrtva. Zato su oltari i u našim crkvama uvijek uzvišeniji, mogu biti u obliku stola (*mensa*) upućujući na posljednju večeru ili u obliku lijesa (*tumba*), s obzirom na to da su nekoć naši kršćanski preci na grobovima svetih mučenika prikazivali misnu žrtvu. U smrti mučenika nadopunjuje se Isusova žrtva, pa zato se do dana današnjeg stavljaju svete relikvije mučenika u oltar ili ispod njega.

Oltar otajstveno predstavlja sam križ na kojem je Isus Krist prikazao svoj žrtveni prinos za grijeha cijelog čovječanstva. Predstavlja i samoga Krista jer je križ samo

Cijeli kršćanski život je uspinjanje. On sam je lojtra koja seže do Neba i u svojoj osobnosti povezuje Boga i čovjeka. /.../ Oltar otajstveno predstavlja sam križ na kojem je Isus Krist prikazao svoj žrtveni prinos za grijeha cijelog čovječanstva. Predstavlja i samoga Krista jer je križ samo vanjski znak Isusove nutrine, srca koji je pravi oltar.

vanjski znak Isusove nutrine, srca koji je pravi oltar.

U kršćanstvu oltar je apsolutno središte, znak samoga Krista. Nijedna crkva nije crkva bez oltara. Na križu oltara Isus je pokazao svoje potpuno predanje i vjernost svome Ocu, savršenu molitvu u koju se i mi uključujemo, a preko nas i cijeli stvoreni svijet. Nadalje, Isus je na oltaru prinio žrtvu pomirenja za grijeha čovječanstva. Ako se kršćanska patnja sjedinjuje s Isusovom žrtvom, nalazi smisao, postaje križem; besmislena psihofizička bol se pretvara u osmišljen, mirni i tihi križni put.

Oltar je i simbol svete gozbe na koju je Bog u Adamu i Evi pozvao čovječanstvo. No, oni su kao Juda ustali sa svečanog stola i napustili Očevu kuću. Na zadnjoj večeri naš Gospodin obnavlja tu gozbu prinijevši svoje sveto Tijelo i svoju svetu Krv utvrđujući novi i vječni savez. Sveta misa, dakle, nije samo svečana gozba već je i plod Isusove vjernosti i predanja Ocu.

Na koncu, s oltarom su povezana sva pitanja i dužnosti kršćanskog morala. Svaka čovjekova moralna odluka, patnja i napor povezani su s Isusovom žrtvom na križu. Na Kristovom oltaru ćemo razumjeti Isusove riječi koje je izrekao na posljednjoj večeri: *Ljubite jedni druge, kao što sam ja ljubio vas (Iv 13,34).* Oltar je dakle oruđe i mjesto ispunjenja nasljedovanja Krista, gdje ovozemaljsko dotiče nebesko, gdje se ispunjava elementarna čovjekova želja kako bi prinio čistu žrtvu Bogu. Gdje žrtva Isusa postaje i naša žrtva. Gdje u izobilju primamo plodove te žrtve, kako bismo imali život u izobilju. Gdje Crkva sa psalmistom klikće: *Kušajte i vidite kako je dobar Gospodin, blago čovjeku koji se njemu utječe (Ps 34,9).*

Pisma biskupa i što nakon njih

Sasvim sam siguran da je svima mučno slušati, razgovarati, pa i razmišljati o onome o čemu neizbježno svi slušamo, razgovaramo i razmišljamo od početka ove godine. Svatko je formirao svoje mišljenje, postali smo odavno frustrirani zbog nečega za što mislimo da nam je nepravедno nametnuto, prošli smo etape razočaranja, olakšanja, optimizma, rezignacije, radosti i zaprepaštenja. I svega nam je dosta.

Čini nam se da se život Crkve na našim prostorima iz korijena izmijenio. Možda to vrijedi za nadzemnu Crkvu. Nebeska, ona mnogo veća i brojnija, je sigurno zauzeta vječnim slavljenjem Boga i, nadamo se, zagovaranjem naših privremenih potreba za zdravljem i predviđivom životnom rutinom. Ipak, budući da smo zemaljska Crkva, nemoguće je da ostajemo ravnodušni prema pojavama, procesima i dinamizmu – onome što je svojstveno zemaljskoj Crkvi. To najčešće komentiramo i najčešće prebiremo takve događaje u vjerničkom svijetu, našim župama i drugim zajednicama.

Kao biskupijska zajednica, do sada smo ispratili pet pastirskih pisama koja je naš biskup ordinarij, s ostalim biskupima kojima je povjereno upravljanje biskupija u ovoj državi, sačinio i putem župnika objavio vjernicima: 17. ožujka, 2. travnja, 10. svibnja, 25. lipnja i 17. srpnja. Slanje biskupskih poruka (prije svega) katoličkoj javnosti bilo je vrlo učestalo, i kada se usporedi s drugim prigodama kada su biskupi skupa slali pisane pastoralne poruke, a i sadržajno. Do sada smo navikli da biskupi u Srbiji skupa upute pastirsku riječ prigodom početka vjeronaučne godine, prigodom i uoči pojedinih izbora za predstavnike u svjetovnoj vlasti, te u prigodi desetljetnog popisa stanovništva, uz napomenu da su i tako tematski određene poruke u tekućem desetljeću bile rijetke. Iako su biskupske odredbe bile jasne (ne uvijek i kratke), izazivale su često odbijanje, rezignaciju, čuđenje, nerazumijevanje, pa i više ili manje otvoren neposluš, ne samo kod vjernika laika. Siguran sam u to da je svaki od petorice biskupa pojedinačno razgovarao sa svojim konzultorima i ostalim odgovornim osobama u ordinarijatima, siguran sam i da ni jedno pismo nije bilo lako uputiti, te da su se biskupi vodili ljubavlju prema Božjem narodu. Ipak, treba znati da su u slojevima odgovornosti koji se ovih mjeseci izražavaju, biskupi, među ostalim odgovornostima, odgovorni i za fizičku dobrobit svoga puka (makar u bogoslužnim prostorima), te za odnos sa svjetovnim vlastima i zastupanje

Crkve pred njima. Rezimirajući posljedice najteže odluke, suspenzije misa s narodom, sada je lako biti „general poslije bitke” i reći da to proljetos nije bilo neophodno učiniti, no veliko je pitanje je li se tada uopće mogla donijeti drukčija odluka.

Neka kao kuriozitet ostane zabilježeno da svjetovni mediji u Srbiji koji izvješćuju na većinskom jeziku gotovo uopće nisu registrirali odluke katoličkih biskupa, koje su definitivno bile na strani zaštite od zaraze, te ponašanje katoličkih vjernika, koje je bilo obilježeno gotovo potpu-

nom poslušnošću crkvenim pastirima. Nasuprot tome, vrlo oštro je zadržan diskurs osude većinske kršćanske crkvene zajednice u Srbiji i njezinih članova, koje su u crkvenome životu, a posebno u bogoslužju upriličavale sasvim drugačije obrasce ponašanja, što je kod nas katolika također izazivalo čuđenje, a ponekad i sasvim poseban oblik sablazni. Možda je, tada neiskazana, kršćanska solidarnost „proradila” u pismu katoličkih biskupa od 17. srpnja, kada su oni u tumačenju odredbe o „zabrani okupljanja na javnim mjestima za više od 10 osoba”, zatražili i dobili službenu informaciju o primjeni te odredbe od

strane Patrijaršije Srpske pravoslavne Crkve.

Druga vidljiva promjena u našim crkvama, također prijeporna za mnoge vjernike, (bila) je obveza nošenja zaštitne maske u crkvi. Ona je spomenuta u pismu od 7. svibnja (kada je ukinuto izvanredno stanje), no sasvim je jasno bilo da smo kao katolici podlegli atmosferi opće društvene relaksacije i konačne mogućnosti slavljenja misa s narodom nakon ukinutih restriktivnih mjera, te je broj vjernika koji su u svibnju i lipnju tijekom mise nosili maske bio razmjerno mali. To se značajno promijenilo inzistiranjem na nošenju maski u pismu od 17. srpnja. U jednoj anketi među svećenicima Subotičke biskupije urađenoj ubrzo nakon toga pisma saznao sam da u većini župa svi ili velika većina prisutnih tijekom mise nosi maske, i to je ostalo tako i danas, mjesec dana kasnije. Svijest o tome da, bez obzira na osobno mišljenje i interpretacije društvenoga i crkvenog ozračja, svojim ponašanjem u ovoj situaciji vjernik može naškoditi bratu ili sestri u Kristu, pa čak mu možda i značajno oštetiti zdravlje je, nadam se, prevladala do sada uobičajenu vanjsku estetiku u našim crkvama. Spominjući to navodim i hvale vrijedan pothvat mnogih svećenika Subotičke biskupije da omoguće da se u crkvi (sakristiji, uredu...) besplatno dobije zaštitna maska prije mise u slučaju da je vjernik zaboravi ili je nema čime kupiti.

16. kolovoza

Sveti Rok

*1348. + 15./16. kolovoza 1376./79.

U centru Subotice nalazi se lijepa kapela posvećena sv. Roku. U gradu se nalazi i lijepa crkva njemu posvećena. I Sombor ima kapelu sv. Roka, a Novi Sad ima crkvicu posvećenu tome svecu. Štovanje sv. Roka posebno se brzo razvijalo zbog čestih epidemija kuge, ali još češće kolere. U vrijeme zaraznih bolesti ljudi su oduvijek tražili pomoć. Pomagali su jedni drugima. A kad je zaprijetila velika opasnost, tražili su pomoć svetih. Kako je sve do nedavna kuga bila najveća prijetnja ljudima, među onim članovima Crkve koje zovemo svetima, tražili su se najveći pomoćnici.

U vrijeme, kad je sav svijet zahvatila pandemija koju izaziva virus Covid-19, sve više se traži pomoć svetih zaštitnika. U staro vrijeme se u susretu sa zarazom kuge tražila pomoć pojedinih svetaca.

14 svetih pomoćnika

Štovanje svetih se posebno razbukvalo u 13. i 14. stoljeću, kad su ljudi bili posebno ugroženi od kuge. Pojedinin se svecima pripisivalo kao zadaća pomoć u nekim nevoljama. Tako se do danas časti sv. Florijan kao zaštitnik od požara, a mučeništvo je pretrpio tako što je bio potopljen u rijeci. Osim toga, sveti Florijan je zaštitnik pivara, bačvara, dimnjačara. Protiv ljudske nemoći u susretu s velikim katastrofama i nevoljama vjernici su se obraćali svetim pomoćnicima za pomoć. Vjerovalo se da zazivanje jednoga sveca u nevolji puno pomaže, ali da još više pomaže zazivanje više svetaca.

U njemačkoj biskupiji Bamberg nalazi se glasovita bazilika Viezeheiligen, posvećena svetim pomoćnicima. Ovo su imena 14 svetih pomoćnika i u kojim se potrebama zazivaju:

- Akacije se zaziva u strahu od smrti i sumnji;
- Egidije se zaziva u pomoć za dobru svetu ispovijed;
- Barbara je zaštitnica umirućih;
- Blaž (Vlaho) zaštitnik od bolesti grla;
- Kristofor zaštitnik od nepripravne smrti;
- Cirijak se zaziva protiv napasti u smrtnom času;
- Dionizije se zaziva protiv glavobolje;
- Erazmo se zaziva protiv boli u trbuhu;

- Eustahije se zaziva u svim teškim životnim prilikama;
- Juraj (Đuro) se zaziva protiv zaraze domaćih životinja;
- Katarina se zaziva protiv boli jezika i govorne mane;
- Margareta pomaže roditeljima;
- Pantaleon zaštitnik liječnika;
- Vid se zaziva u bolesti epilepsije.

Sveti Rok proslavio Boga mnogim ozdravljenjima

Sveti Rok je sin jednoga grofa, a rođen je u južnoj Francuskoj u gradu u Montpellier. Njegovi su roditelji dugo bili bez djece. Njihove su ustrajne molitve urodile plodom. Rodio im se sin Rok. Dijete je odgojeno u vjeri, tako da je Rok živio iz vjere. To je bio plod dubokog kršćanskog odgoja. Ni u čemu Rok nije bio površan. Kad je Roku bilo 20 godina ostao je bez roditelja. Sve je svoje

rasprodao, razdijelio siromasima, a onda se kao siromašni hodočasnik uputio na hodočašće u Rim. Žarko je želio doći u Rim, ali se na putu zaustavio u mjestu Acquapendente, gdje je harala kuga. Dvorio je okužene u mjesnoj bolnici. Na njegove molitve dogodila su se i čudesna ozdravljenja. Dvorba okuženih je ugrožavala život ljudi koji su pomagali. Kamo god je Roko putovao veliku je pozornost posvećivao bolesnicima. U Rimu se zadržao tri godine, a onda je krenuo kući. U gradu Piacenzi se sveti Roko razbolio od kuge. Zato je prognan iz grada. Sklonio se u jednu šumu gdje se hranio onim što je u šumi našao. Neki životopisci spominju psa koji mu je donosio kruh. Našao

se jedan dobar prolaznik, koji se upoznao s Rokom, njegovao ga dok nije ozdravio. Premda taj čovjek nije bio vjernik, obratio se i postao gorljiv u vjeri. Kad je Roko ozdravio vratio se u zavičaj. Od dugotrajne bolesti se sav izobličio. Njegovi ga zemljaci nisu prepoznali pa su ga zatvorili. Pet godina je proveo u zatvoru. U zatvoru ga još jednom uhvatila kuga. Prije nego je primio svete sakramente svećeniku se predstavio. Uskoro je, 16. kolovoza 1327. godine, umro na glasu svetosti. Poslije smrti su ga ljudi zazivali u bolestima i u svojim nevoljama. Sveti Rok je proslavio Boga mnogim ozdravljenjima i uslišanim molitvama. Štovanje svetoga Roka su posebno širili franjevci, budući da je sveti Rok bio član Franjevačkog svjetovnog reda. Bio je franjevački trećoredac.

Govori vam Sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

Sveto pismo u duhovnosti sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića, OCD (4)

Prvi Božji vrt bio je onaj u kojem je živio Adam, a drugi je Gora Karmel. U prvom vrtu Adam je nastradao, u drugom sv. Ilija progonstvo savladao i ugledao najljepše Božje cvijeće, Blaženu Djevicu Mariju. Prvi buket ovom Cvijeću (Mariji) prikazali su karmelićani, zato su oni prvi Božji vrtlari u Božjem vrtu, još sretniji od Adama. (Theologia pastoralis, 002760)

Nastavljamo s razmišljanjem o starozavjetnim biblijskim likovima, s kojima se Sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić nastojao suobličiti i milošću Božjom svoj duhovni život razvijati.

PRAVI PROROK: „Znak pravog proroka: ljubav, radost, mir i krotkost” (Theologia pastoralis, 002793).

ILIJA PROROK: „On gori za Boga, ne boji se kralja, na njegovu molitvu silazi vatra na žrtvu. On je i sada živ, da vazda čuva duh revnosti u karmelićanskom vrtu. On je revnovao za Boga, kada su svi proroci bili poklani, Izraelski narod je pogazio ugovor sklopljen s Bogom” (Isto, 002951). Ilijina vatra ljubavi spalila je trnje savjesti za sve karmelićane, koji žive po duhu Ilijinom. Trn je i najmanja sebičnost, nemarnost na putu savršenosti” (Isto, 003168). „Duh Ilije, duh sv. Ivana Krstitelja. Duh pokore, poslije primjerne pokore naviještati pokoru, tj. djelima propovijedati, svoju dušu i druge duše spašavati” (Isto, 003195). „Ne daj da zaboravim sada, pomisliti na Tvoj ‘SAD’, kao sin Ilije koji se ne boji nikakve nevolje. Neka Tvoj ‘SAD’ otkupljenja napreduje, makar se sve drugo osušuje. Tvoj ‘SAD’ neka mi bude rad, po Tvojjoj pomoći” (Isto, 002771). „Tko revnuje, Iliju nasljeđuje! Taj gori, taj sebe mori, da i druge zapali” (Isto, 003167). „Sveti Ilija je polio žrtvu vodom, a karmelićani suzama, pokorom, neka polijevaju svoj život, svoje ponašanje” (Isto, 002667). „Vjerni sluga traži korist svoga gospodara, a sin sv. Ilije svome Stvoritelju. Potrebno ću primiti, to motriti, na to sam pozvan, pa će vatra sv. Ilije gorjeti u meni” (Biser misli, 004362).

PROROK ELIZEJ: „Oče Elizeje, isprosi mi nadahnuće Duha Svetoga i euharistijskog Isusa” (Isto, 002984). „Moja je dužnost, čistiti se i čistim čuvati se (In festo sancti Elisei 1931). „Dok je u samostanu Elizejskog duha, neće nedostajati Elizejskog ulja. Bog će se pobrinuti za karmelićane” (Isto, 002997).

MATATIJA: „Matatija je iz gorljivosti za zakon Božji ubio Žudiju, koji je krivom bogu žrtvu prikazao. Eto svete strasti!” (Isto, 002646). „Najmiliji je mučenik koji svakom pruža lijek. Lijek je dobra požrtvovna volja. Prije nego ovaj lijek nabavimo, moramo u sebi četvu vojnika dobrih svojstava nabaviti, s ovima kao Matatija svećenik, pogana svojstva srušiti. On je sa svojom četom pogane oltare rušio, mi svoja negativna svojstva rušimo. Mučenik u svemu, pa gotov put spasenju” (Isto, 002790).

JOB: „Job se predao Bogu, pa je dva puta toliko dobio, koliko je izgubio” (Isto, 002755). „Job je sve milo izgubio, a zbog strpljivosti, dva puta toliko dobio” (Isto, 002776).

JOŠUA, Mojsijev nasljednik koji je uveo Izraelski narod u obećanu zemlju, O. Gerardu je primjer vjernosti Bogu u svim okolnostima zemaljskog života: „Jošua je rekao narodu neka budu vjerni Gospodinu Bogu, pa će se Bog boriti za njih. Oko gleda ljepotu, razum traži Boga istinu i na to misli. Tvoje smilovanje, meni upravljanje” (Isto, 003314).

JERIHON: „Izraelci su s kovčegom Zavjeta obišli Jerihon i osvojili ga, a mi Euharistijom osvajamo nebo” (Isto, 002755). „Žudije su vikom srušili zidove Jerihona, a mi šutnjom rušimo sebična djela. U Kanaanu se hvali med i mlijeko, karmelićani neka ne žele nikakvu skupocjenost” (Isto, 002776).

GIDEON: „Gideon je dao vojnicima goruća svjetla, pa je svladao Midijance. Duh Sveti je dao goruću ljubav apostolima pa su svladali svijet. Lončar vatrom otvrdne, ojača lonce, Duh Sveti vatrom ljubavi ojača slabe apostole” (Isto, 003447).

SAMSON: „Samsonova je snaga bila u kosi, zbog nazirejskog života, a redovnika u opsluživanju Pravila” (Biser misli, 004548).

DAVID I ŠAUL: „Kada je Šaul htio uhvatiti i ubiti Davida, David ga je mogao pogubiti, ali nije htio, nego je malo ruha mu odsjekao. Tako mili Bog radi s grešnikom” (002755).

ABŠALON: „Abšalonu je dika i smrt bila lijepa kosa. Potjerao je svoga oca s kraljevskog prijestolja. Grešnik kada griješi Boga baca s prijestolja i na Božje mjesto stavlja gadnu strast” (Isto, 002777).

SALOMON: „Mudri je Salomon imao mudrost, dokle nije činio bludnost. Zbog ove je pao u ludost, da je krive bogove štovao. Salomon je najmudriji bio dok se podizanjem hrama bavio. U besposlenosti padne u bludnost, a iz bludnosti u štovatelja krivog boga” (Isto, 003103-003104).

(nastavlja se)

Sakramenti znakovi milosti u obitelji

EUHARISTIJA

Zajednički odlazak na misu

Dobra priprema za nedjeljni odlazak na misu može biti čitanje evanđelja dan ranije. Mlađoj djeci možete objasniti evanđelje na njima razumljiv način i potaknuti ih da pažljivo slušaju svećenika. Nakon mise potaknite razgovor o propovijedi i izvucite neke zajedničke odluke za idući tjedan.

Priprema za prvu pričest

Sv. Mala Terezija pisala je o svojoj pripremi za prvu pričest. Njena je obitelj često razgovarala o Isusu, a u njejoj pripremi za prvu pričest posebno su joj pomogli razgovori sa sestrom koja je s njom dijelila iskustva primanja Isusa u sv. Hostiji. I prije nego djeca mogu primiti svetu pričest govorite im o Isusu koji tako dolazi na poseban način i u vašu obitelj. Pomozite im da u njihovom srcu raste čežnja za tim susretom.

POTVRDA

Sakrament potvrde primaju već starija djeca s kojima možete ozbiljnije razgovarati. Razgovarajte s njima o darovima Duha Svetoga (u kojim situacijama se mogu pozvati na koje darove i karizme). Posvjedočite djeci o svom iskustvu Duha Svetoga i razvijajte pobožnost Duhu Svetom u obiteljskoj molitvi.

ŽENIDBA

Proslava godišnjice braka

Iskoristite priliku povodom proslave godišnjice braka govoriti o tome kako je brak trajan, svet i moguć i u dobru i u zlu, bez obzira na to što svijet govori suprotno. Učinite taj dan posebnim, za supružnika i vas, ali i za djecu.

Odlazak na vjenčanja

Kada vaša obitelj bude pozvana na vjenčanje, potrudite se da se za taj dan ne pripremite samo lijepim odijevanjem. Izmolite s djecom devetnicu za mladence uoči vjenčanja i zajedno napišite čestitku s vašim molitvama i željama za njihov brak.

BOLESNIČKO POMAZANJE

Za dan starih i bolesnih sudjelujte s djecom na misi i dajte im priliku da vide primanje sakramenta bolesničkog pomazanja. Posjećujte stare i bolesne rođake i susjede i poučite djecu da smo pozvani u njima prepoznati Isusa i služiti im.

Obitelj kao crkva u malom može živjeti svoju puninu samo ako se sakramentalni i obiteljski život isprepliću. Vjerujemo kako odgoj u vjeri mora biti ukorijenjen u obitelji ako želimo da donese prave plodove i osposobi nas da živimo kršćanstvo u suvremenom svijetu. Donosimo prijedloge kako živjeti sakramente i u obitelji, kako se za njih pripremati i kako ih približiti djeci.

KRŠTENJE

Priprema za krštenje u obitelji

Krštenje je pravi početak novog života vašeg djeteta u Kristu i početak vašeg obećanja pred Bogom i Crkvom da ćete do kraja svog života poučavati svoju djecu kako da žive kao Očevi sinovi i kćeri. S takvom sviješću proslava krštenja dobiva svoju puninu.

Proslava dana krštenja

Dan krštenja može se proslaviti kao pravi rođendan svakog djeteta, ali i roditelja. Upalite krsnu svijeću. Ispričajte kako je dijete dobilo ime, tko mu je svetac zaštitnik. Možete potaknuti dijete da napravite dar za kuma ili kumu kao zahvalu za to što moli za njega i prati ga na duhovnom putu (možda ga tako podsjetite i na ovu zadaću). Dijete se treba se osjećati posebno, kao što je posebno i dragocjeno u Božjim očima. Ta je prilika odlična da poslušate pjesmu *Božje djelo* molitvene zajednice *Proroci*. Svakako ne zaboravite rođendansku tortu!

ISPOVIJED

Obiteljsko pokorničko bogoslužje

U posebnim prigodama, npr. ispovijedi u korizmi i adventu, obitelj se može zajedno pripremiti čitajući ispit savjesti. Iskoristite priliku za međusobno traženje oprost i izmirenje i tako pokažite djeci što znači biti *milosrdan kao Otac*. Ovakva praksa dobra je posebno kada se neko dijete u obitelji priprema za prvu ispovijed i pričest.

SVETI RED

U svojoj obitelji govorite o svećeničkim i redovničkim zvanjima kao o posebnom daru i velikoj milosti. Naučite djecu da se prema svećenicima odnose s poštovanjem i

molite s njima za svećenike. Kada imate priliku idite na mladu misu ili svećeničko ređenje. Molite za duhovna zvanja i u svojoj obitelji.

Urednost – odraz nutarnjeg reda

Poput svake kreposti, urednost prepoznamo po dvije strane: intenzitetu kojom se vrši i ispravnosti motiva za urednost. Uredni se ljudi pridržavaju logičnih procesa u organizaciji, u korištenju vremena, u ostvarivanju poslova na vlastitu inicijativu. Prava urednost zapravo je postavljanje prioriteta unutar ciljeva koje si postavljamo. Držanje reda u kući kao uvjet za funkcioniranje obiteljskog života smatramo urednošću s ispravnim motivima, no nametanje urednosti nikada ne smije postati cilj sam po sebi i ugušiti spontanost i način života u kojem vlada ljubav. To znači biti razborit.

Za uredno ponašanje potrebna je urednost u mentalnom sklopu – znati zašto nešto radimo, kako to postizemo, koje vrijeme za to planiramo. Roditeljima je često teško uočiti takvu urednost kod svoje djece, pa je zato praktičnije promatrati njezine rezultate. Mogu vidjeti kako djeca organiziraju stvari, kako planiraju svoje aktivnosti i kako napreduju u njima. To se može uočiti npr. u načinu na koji se pripremaju u školu, kako ulaze u kuću, kako se izražavaju, kako se odnose prema drugoj djeci, ostalim članovima obitelji, kako razvijaju odnos s Bogom... Takvo promatranje pomaže da vidimo što se događa u nutрини naše djece, ali jednako je potrebno promotriti i sebe. Kao kod svake kreposti, učenje iz dobrog primjera donosi dobre plodove.

Neki se roditelji i sami bore s neurednošću, pa misle da ni djecu neće uspjeti naučiti da budu uredna. Na sreću, to ne mora biti tako. Baš u onim područjima u kojima se i sami nastoje izgrađivati i oko kojih se i

roditelji moraju truditi mogu biti najuspješniji u odgoju. Ako i roditelji pokazuju kako se trude oko urednosti, djeca vide kako se nalaze u istoj situaciji: ulažu napor u zajednički cilj. Naprotiv, prirodno uredni roditelji ponekad nemaju razumijevanja zašto neki članovi obitelji nisu jednako uredni i misle da je razlog tomu čista lijenost. Prije nego krenemo ispravljati svoju djecu, moramo prihvatiti da smo svi različiti, a prigovarjanje bez razumijevanja često ima suprotan učinak. Da bi dobar primjer bio učinkovit, roditelji djeci moraju objasniti zašto zahtijevaju urednost i što konkretno ona znači u pojedinim situacijama.

Mlađoj djeci roditelji moraju postavljati mnogo zahtjeva kako bi bila uredna, često ih podsjećati. Isprva će djeca činiti onako kako im se kaže, ali će vremenom shvaćati smisao onoga što čine ako im roditelji strpljivo budu objašnjavali cilj koji stoji iza takvog ponašanja. Svi smo skloni biti neujednačeni u urednosti, npr. odijevati se brižljivo i elegantno, ali baciti zaprljanu odjeću na pod; pisati uredno, ali kasniti u odgovaranju na mejlove. Moramo se truditi biti bolji u svim aspektima urednosti i postati svjesni da često zaboravljamo, previđamo i opravdavamo svoju neurednost. Djeca će to vrlo brzo opaziti i svakako da ne smijemo biti licemjerni u onome što od njih očekujemo i onome što sami činimo.

Tinejdžeri urednost mogu učiti prakticirati na svoj način. Do sada su ih roditelji stalno podsjećali na urednost, a sada ona postaje temelj da bi mogli svladati ostale zahtjevnije kreposti koje bez razvijene odlučnosti neće moći razviti.

Prema knjizi Davida Isaacs *Izgrađivanje karaktera, vodič za roditelje i učitelje*

Kako pomoći djeci da razviju krepost urednosti?

1

Učiti djecu da planiraju aktivnosti – od male djece tražiti da završe započete aktivnosti, a od starije da razmišljaju prije nego donesu odluke o svojim aktivnostima i procijene koliko one vremena iziskuju.

2

Poticati rutinu kod male djece u svakodnevnim aktivnostima: rutina nakon buđenja, pri dolasku iz vrtića ili škole, prije i nakon jela, prije poćinka. Rutina maloj djeci stvara osjećaj sigurnosti, a korisna je za uvježbavanje urednosti.

7

Uključiti djecu u obavljanje poslova koji zahtijevaju urednost.

8

Odrediti mjesto o tome gdje će se što držati i voditi računa da svi ukućani vraćaju predmete koje svi koriste na svoje mjesto.

6

Učiti djecu da koriste planer i podsjetnik za svoje aktivnosti. Tako npr. mogu sama naučiti voditi računa o tome kad trebaju kod zubara, do kada moraju vratiti knjige u knjižnicu, kada prijatelji imaju rođendane i sl.

Zahvala Bogu

Uz Božju pomoć proslavili smo još jednu dužijancu. Još jedna zahvala Bogu za ovogodišnji kruh je za nama. Pandemija koja je zahvatila cijeli svijet nije spriječila našu bandašicu i bandaša da dostojno stoje iza svojih uloga i donesu na oltar kruh od novog žita. Možda smo

u ovom razdoblju postali hladniji, ne grlimo se, ne ljubimo se, ne družimo se kao prije, ali jedno je ostalo. Sačuvali smo nešto veliko, našu tradiciju koja se proslavljala i za vrijeme ratova, bombardiranja. Žetva nas je ujedinila i svi smo mi, na gradskoj ili na seoskim dužijancama s jednakim žarom zahvalili Bogu. Kruha mora biti, to je hrana koja siti. Kruh, hrana koja na svakom stolu simbolizira dar od Boga. I u doba pandemije gladni smo kruha. Ali gladni smo i Krista i Njegove riječi. Tijelo Kristovo i kruh na stolu hrana su koja će nam pomoći da se iznova i iznova borimo sa svim životnim teškoćama, pa i ovom. Zato neka svaki kruh na stolu bude blagoslov za sve nas, a na nama je da slavimo dužijancu i sa što više žara zahvaljujemo Bogu!

Larisa

Ljetni oratorij 2020.

Ovogodišnji, četvrti po redu ljetni oratorij održan je od 6. do 9. srpnja pod geslom „Pretrpi sve, ali ljubav nemoj povrijediti!” Oratorij je ove godine okupio oko 90 djece i 20 mladih animatora. Kako se ova školska godina naglo završila, djeca su bila posebno sretna što će ovo vrijeme provesti u zajedništvu sa svojim prijateljima. Nažalost, oratorij smo morali prekinuti nakon tri dana.

Međutim, ništa nas nije moglo spriječiti da za vrijeme oratorija uživamo što je više moguće. Prvi dan smo se okupili u župi Uskrsnuća Isusova gdje nas je dočekaio župnik **vlč. Marijan Vukov**. Tamo smo, kako smo već navikli, dobili oratorijske majice i podijelili se u naše dobro poznate ekipe: crvenu, plavu, žutu i zelenu. Dan smo proveli u parku uz razne igre i radionice. Drugi dan bio je organiziran izlet, ovoga puta u župu sv. Antuna u Čantaviru. Tamo su nas dočekali župnik **vlč. Róbert Utcai** i župni vikar **vlč. Nebojša Stipić**. S domaćinima smo imali zajedničku svetu misu, a oni su za nas pripremili različite igre na nogometnom stadionu. Trećeg, i posljednjeg dana, **s. Silvana Milan** nas je upoznala sa životom Marije Petković. Tog dana je bio i nezaobilazni vođeni dan kojem se djeca posebno raduju i bez kojega ne može proći nijedan ljetni oratorij. Oratorij smo završili sv. misom povodom blagdana bl. Marije Petković.

Zahvaljujemo svima koji su sudjelovali u organizaciji oratorija, roditeljima koji nam uvijek iznova povjeravaju svoju djecu i tako nam potvrđuju da je ono što radimo dobro i vrijedno. Hvala i svima koji su nam pomogli na bilo koji način, a posebnu zahvalu dugujemo Autonomnoj pokrajini Vojvodini i Središnjem državnom uredu za Hrvate izvan Hrvatske na financijskoj pomoći putem odobrenih projekata.

Tatjana Pelhe

Evo, činim nešto novo

Kakva godina! Od početka godine slušamo izvještaje koji nisu nimalo ugodni. Sjetimo se početka godine i velikih požara u Australiji. Tada nismo ni slutili da će nam veća briga biti koronavirus Covid-19. Nošenje maski, stalna dezinfekcija, mnogima gubitak posla, ali najviše što nedostaje – zagrljaji i susretanje.

I već nekako prihvatili smo sve to, a onda strašne slike iz Zagreba nakon potresa. Gledamo ulice kroz koje smo prolazili, crkve u kojima smo se molili. Ruševine, tuga, vapaji. I posljednje u nizu, velika eksplozija u Bejrutu.

I sad se već pitamo: što je sve ovo?! Razmišljajući, sjetim se 10 egipatskih zala. Tijekom priprave izlaska Izraelaca iz Egipta, Bog (Jahve) je na razne načine pokušavao omekšati faraonovo srce, da pusti Izraelce. Tu je bila voda pretvorena u krv, mnoštvo žaba, komaraca, obada; pomor stoke, čirevi, tuča i vatra; skakavci, tama, i na koncu pomor prvorodenaca.

Nekako me sve to podsjeća na ovu našu sadašnjicu. Bog sigurno ima plan sa svim ovim i sa svima nama. On zna čemu sve ovo vodi. Svaki njegov potez pravi je potez. Vjerujem da nam poručuje: *Evo, činim nešto novo; već nastaje. Zar ne opažate?* (Iz 43, 19). A mi mu se obratimo s povjerenjem i molitvom: *Pošalji Duha svojega Gospodine, i obnovi lice zemlje* (Ps 104).

Jelena Pinter

110. zahvala Bogu

Središnje slavlje ovogodišnje Dužijance održano je u nedjelju 9. kolovoza. S obzirom na situaciju s kojom smo svi upoznati, slavlje ove Dužijance bilo je nešto drugačije nego što smo navikli. Misno slavlje u subotičkoj katedrali predvodio je župnik **Stjepan Beretić** u koncelebraciji s nekoliko svećenika. Nositelji ovogodišnje Dužijance bili su bandašica **Marijana Matković** i bandaš **Josip Šarčević**.

Zv.: Za početak, predstavite nam se ukratko.

Marijana: Imam 22 godine, dolazim s Bikova. Završila sam Gimnaziju „Svetozar Marković” u Subotici, a sada sam apsolvant Pravnog fakulteta za privredu i pravosuđe u Novom Sadu.

Josip: Imam 20 godina i iz Subotice sam. Završio sam Politehničku školu, a sada sam student na Pedagoškom fakultetu u Somboru, smjer učitelj.

Zv.: Što za vas predstavlja Dužijanca? Jeste li je i kako ove godine drugačije doživjeli?

Marijana: Za mene Dužijanca predstavlja zahvalu Bogu za uspješnu žetvu, a sama manifestacija ima poseban značaj. Mogu reći da sam aktivna sudionica Dužijance jer se u nošnju oblačim od svoje treće godine.

Josip: Za mene Dužijanca, prije svega, predstavlja zahvalu Bogu, ali i jednu žrtvu kojom se kroz godinu pripremamo za slavlje Dužijance.

Zv.: Svi znamo da je ovogodišnja Dužijanca bila drugačija nego inače. Kako su tekle pripreme, kako ste se prilagođavali promjenama?

Marijana: S obzirom na okolnosti, ove godine smo je svi doživjeli drugačije. Tužno je što će ova Dužijanca biti zapamćena po svemu što nije moglo biti održano, po tom što smo svi bili „pod maskama”, ali i bandaš i ja, njegovi

i moji roditelji, kao i svi ostali članovi Organizacijskog odbora znamo da smo dali sve od sebe. Pripreme smo od početka obavljali kao da će Dužijanca biti redovito održana u punoj svojoj veličini, ali na veliku žalost nismo sve mogli ostvariti. Prilagođavali smo se tako kako nam je bilo rečeno zbog svih mjera koje su bile obvezne. Po čišćenju žita se najviše moglo primijetiti da će sve biti manjeg obima jer svečana povorka nije mogla biti održana.

Josip: Naravno, ova Dužijanca je za mene prije svega bila drugačija jer sam, za razliku od prethodnih godina, kada sam u njoj sudjelovao nekako „sa strane”, ove godine bio u centru svih događanja. Na kraju to, na žalost, nije bila jedina razlika. Pripreme su tekle kao i obično, prilagođavali smo se situaciji i sve je prošlo dobro.

Zv.: Za kraj, sveukupni dojam, ono što vas je najviše dojmilo.

Marijana: S obzirom na situaciju, moji dojmovi su odlični jer smo i pored svega uspjeli održati ono što je najbitnije, a to je misa koja za mene ima poseban značaj. Sve je bilo u mnogo manjem obimu, ali je opet sve odrađeno kako valja i kako dolikuje samoj proslavi.

Josip: Najviše me je dojmilo koliko su se ljudi trudili oko Dužijance, što nisu odustajali bez obzira na trenutnu situaciju i sve poteškoće koje je sve to donijelo. Drago mi je što postoje ljudi koji se toliko trude da se ova naša predivna tradicija očuva i prenese na sljedeće generacije. Želim samo napomenuti da nije ispravno reći da ove godine Dužijance nije bilo. Bilo je, jer Dužijanca prije svega predstavlja zahvalu Bogu. Nije bilo nekih njezinih dijelova, ali ono najbitnije je održano.

Razgovarala: Tatjana Pelhe

Kruh naš!

Draga djeco!

Ovaj raspust, kao i školsku godinu, želimo što prije zaboraviti. Poslije lošeg uvijek dolazi dobro. Zato vjerujemo u dobro koje je pred nama i izaberimo i u ovim

neobičnim danima nešto dobro, pa neka to bude čitanje *Zvonika*! Zabavite se na dječjoj stranici razmišljajući o kruhu koji nas svakodnevno hrani. Zahvaljujte Bogu na dobroti kojom nas obasipa svakodnevno dajući nam kruh!

Riješi zadatke.

DANI KRUHA I ZAHVALNOSTI

BOG JE STVORIO . ONO POMAŽE DA RASTE

I . SKUPLJA ŽITO I NOSI GA U .

OD ŽITA NASTAJE . OD SE RADI .

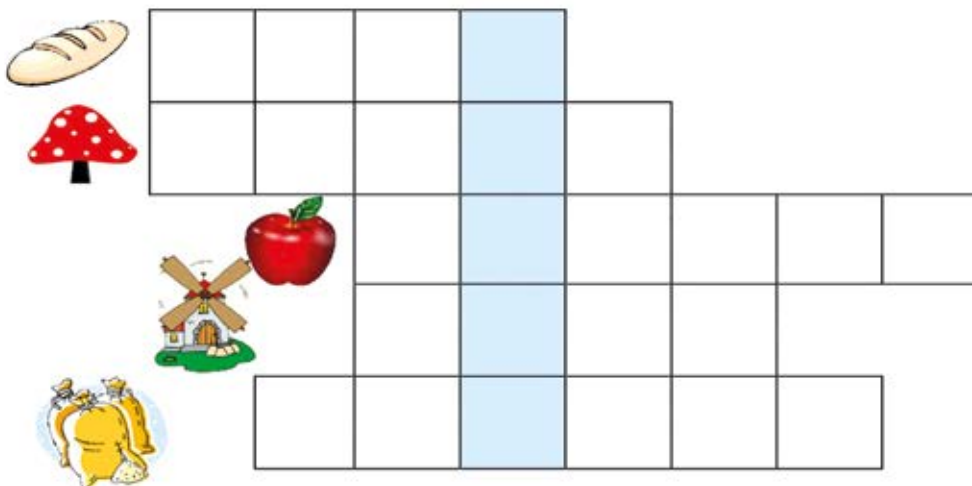
PRIJE KAŽEMO: BOGU I LJUDIMA HVALA!

1. RAZLIČITIM BOJAMA OBOJAJ RIJEČI:

KRUH, GLJIVA, JABUKA, MLIN, BRAŠNO.

A R V K R U H M F G L J I V A M N R J A B U K A
N J I V M L I N O V B R A Š N O

2. POPUNI PREMA SLIKAMA.

3. POPUNI RIJEČI.

KR _ _ J _ B _ KA M _ _ N

BR _ ŠN _ HV _ L _

Evo molitve koju djeca mogu moliti prije jela:
*Prije jela ću sklopiti ruke,
 i dragom Bogu kazati hvala
 za razna jela i kruh svagdašnji,
 koji je njegova dobrota dala.*

Kruh u dječjim rukama

Draga djeco! Znete li kako se pravi kruh? Jeste li pomagali nekad mami oko pravljenja tjestenine? To je posao kom djeca rado priskaču u pomoć. U ovo doba korone svi smo se u danima izolacije suočili s namjerom da sami napravimo kruh. Kada mislimo o kruhu znamo da neće biti gladi, i da je kruh kojim nas Isus hrani, zapravo KRUH! Naš dragi mali bandaš **Roko**

Vojnić i bandašica **Marta Vukmanov Šimokov** preuzeli su ove godine ulogu nositi kruh od novog brašna. Bez obzira na brojna ograničenja, maske i skromnu proslavu

Dječje dužijance, radost koja je iskrila iz njihovih očiju otklonila je sve one neobične trenutke i upalila lampicu sreće za novi kruh koji život daje. On plavušan, a ona crnka, zasjali su kao skladan par i prikazali nošnju naših starih kako ih djeca nose: dostojanstveno, odvažno i ponosno. Marta i Roko dijele i nose iz svojih obitelji jednaku crtu, da su najmlađi. Roko je naučio boriti se kraj dvije starije sestre Lee i Ines, a Marta kraj dva starija brata Petra i Ivana. Vjerujte, nije lako biti najmlađi, ali ima to i pozitivnih strana. U Dužijanci sudjeluju još od vrtića koji su zajedno pohađali - vrtić „Marija Petković – Sunčica”. U školi su se malo razišli, Roko pohađa OŠ „Matko Vuković”, a Marta OŠ „Ivan Milutinović”. Marta pohađa tamburašku sekciju kod Stipana Jaramazovića. Roko je strastveni nogometaš, i svoju vještinu razvija u NK „Coerver”.

Euharistijsko slavlje 12. srpnja predvodio je u katedrali sv. Terezije Avilske katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić** u zajedništvu s **mons. dr. sc. Andrijom Anišićem** i vlč. **Lukom Poljakom**. Kruh od novog brašna mali bandaš i bandašica predali su **Lazaru Cvijinu**, predsjedniku HKC „Bunjevačko kolo”.

Osim brojnih dječjih obveza u školi i izvan nje, utkana ljubav prema Dužijanci potekla je od malih nogu. Imajući ovakvu djecu znamo da će se sačuvati naši običaji, nošnja, tradicija, blago našeg naroda. Stoga ne skrivajmo naš ponos ispod maski, on neka iskri u očima baš onako kako su nam to pokazali Marta i Roko.

Direktorij za katehezu

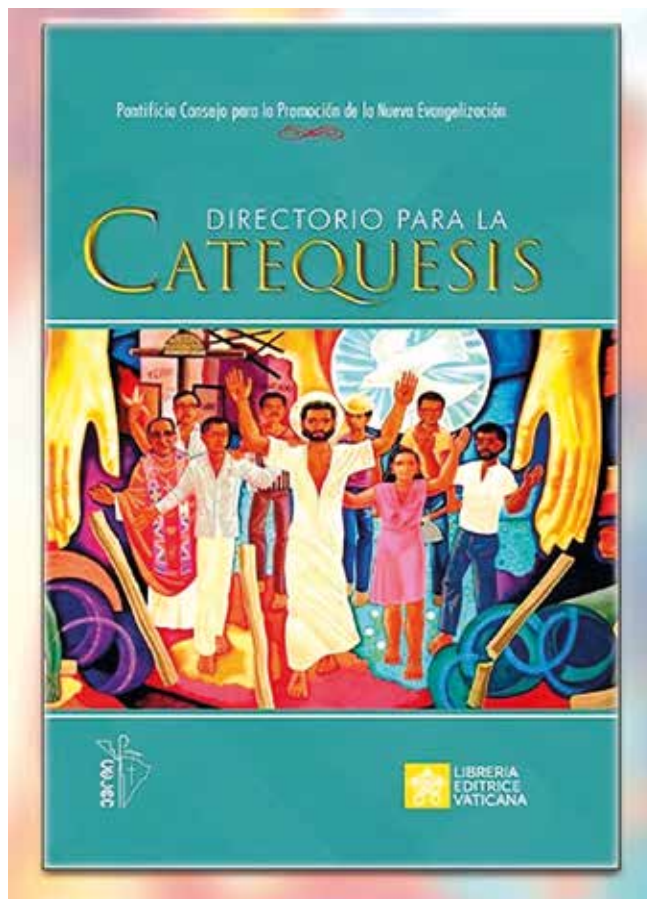

Nakon „Općega katehetskog direktorija” iz 1971. godine i „Općega direktorija za katehezu” iz 1997. godine, u Tiskovnom uredu Svete Stolice predsjednik Papinskoga vijeća za promicanje nove evangelizacije nadbiskup Rino Fisichella predstavio je 25. lipnja novi *Direktorij za katehezu*. Predstavljeno je izdanje na talijanskom jeziku, a spremni su prijevodi na španjolski (za područje Latinske Amerike i Španjolske), portugalski (Brazil i Portugal), engleski (Sjeverna Amerika i Velika Britanija) i poljski (prijevod na hrvatski se očekuje u narednom periodu).

Nakon Drugog vatikanskog sabora ovo je treći u nizu direktorija, na kojemu se intenzivno radilo pet godina, a u njegovu izradu bilo je uključeno oko 80 stručnjaka iz oblasti kateheze iz cijelog svijeta. Izazov digitalne kulture pred kojim se našla Crkva, u kojemu samo 20 godina donosi promjene za koje je nekad bio potreban čitav vijek, kao i globalizacija bile su povod izrade novog Direktorija, kao i niz održanih sinoda (2005. o Euharistiji, 2008. o Božjoj riječi, 2012. o novoj evangelizaciji i prenošenju vjere nakon koje je izdana Papina apostolska pobudnica *Evangelii gaudium*, 2015. o zvanju i poslanju obitelji unutar Crkve i suvremenog svijeta, 2018. mladi, vjera i razlučivanje poziva itd.).

Direktorij je podijeljen u tri dijela (Kateheza u evangelizacijskom poslanju Crkve, Proces kateheze i Kateheza u partikularnim Crkvama) i ima 12 poglavlja na više od 300 stranica. Obilježje je novoga Direktorija uska veza evangelizacije i kateheze; dokument ističe jedinstvo između prvoga navještaja i dozrijevanja vjere, u svjetlu kulture susreta. Govori se o *kerigmatskoj katehezi* – uvijek i svuda u središtu treba biti navještaj osobe Isusa Krista koji se svakoj generaciji predstavlja kao novost i kao put postizanja smisla i punine života. Tri su glavna načela prema kojima se može djelovati: svjedočanstvo, jer Crkva ne raste preko prozelitizma, nego zbog privlačnosti; zatim milosrđe, istinska kateheza koja navještaj vjere čini vjerodostojnim; te dijalog, slobodan i besplatan, koji ne primorava nego koji, polazeći od ljubavi, pridonosi miru. Tako kateheza pomaže kršćanima dati puno značenje vlastitom životu, ističe se u dokumentu.

Također, naglašava se potreba osloboditi katehezu od okova koji je čine neučinkovitom: prvo je stavljanje kateheze u školske okvire u kojima se kršćanska inicijacija odvija i doživljava u šablonu škole, gdje katehistica zamjenjuje učiteljicu, a kateheza prati školski kalendar. Drugo je mentalitet prema kome se katehizira da bi se primio neki sakrament, ili čak i instrumentalizacija sakramenata kako bi se otvorio prostor katehezi.

Kateheza crpi svoju snagu u susretu koji nam omogućava iskusiti Božje prisustvo u životu svakoga od nas. Bog koji je blizu, koji nas ljubi i koji prati događaje naše povijesti jer ga utjelovljenje Sina na to direktno obvezuje. Kateheza mora uključiti svakoga, i katehistu i katehizanda, u doživljaju Božje prisutnosti i učiniti da se osjete uključeni u djelo milosrđa. Sve u svemu, kateheza ovog tipa treba osobi omogućiti da otkrije i doživi da je vjera istinski susret s osobom prije nego moralna poduka, te da kršćanstvo nije religija prošlosti, nego događaj u sadašnjosti. Ovakvo iskustvo favorizira poimanje osobne slobode koja je rezultat otkrića istine koja nas čini slobodnima (usp. Iv 8,31).

Mnoštvo je tema kojima obiluje novi Direktorij za katehezu. U iščekivanju smo prijevoda na hrvatski kako bismo mogli pobliže proučiti što nam to novo Direktorij za katehezu donosi.

Izvor: <https://www.osservatoreromano.va/it/news/2020-06/un-nuovo-direttorio-per-la-catechesi0.html>; <https://ika.hkm.hr/novosti/cilj-novoga-direktorija-za-katehezu-evangelije-uciniti-sve-aktualnijim/>

Pitanje života i smrti

ili

o knjizi Bog – Mala povijest Najvećega Manfreda Lütza

Dr. Manfred Lütz njemački je liječnik, psihoterapeut i teolog, član Papinskog vijeća za laike i Papinske akademije za život. Ovaj poznati govornik na teme duševnog zdravlja, religije i ateizma autor je nekolicine uspješnih knjiga. Za golemu temu Božjeg postojanja, koje za svakoga ima težinu pitanja života i smrti, autor se žarko interesira od svoga djetinjstva. Izazovno putovanje po povijesnim sferama, oblikovanih po utjecajima vodećih intelektualaca i umjetnika, u knjizi je jasno usmjeravano spram pitanja postoji li Bog. Ova knjiga doista je *obavezno štivo za ateiste, agnostike i vjernike*, kako stoji u podnaslovu, jer svima pruža širinu uvida u ovu važnu životnu temu. S druge strane, autor na više mjesta naglašava i ispričava osobnu vizuru knjige, ali pitanje Boga koji je osoba nužno iziskuje osobni odgovor.

NA PUTU DO ODGOVORA

Autorov odgovor na pitanje o postojanju Boga temelji se na putovanju kroz povijest, ali knjiga nije ispisana kronološki. Poglavlje o glazbi i umjetnosti otvara knjigu ukazujući na to da postoji nešto povrh pukog materijalnog tumačenja pojavnosti. Doživljaj svake velike umjetnosti to nam osvjetljuje. U drugome poglavlju razmatra se odnos između psihologije, koja se često rabi kao instrument za opovrgavanje i potvrđivanje Boga i pitanja postoji li Bog. Postojanje Boga ozbiljno je uzeta tema kod ateista, što autor razlaže u naredna dva poglavlja, tvrdeći kako se ateisti ponekad ozbiljnije bave Bogom nego vjernici. Ateizam je kao intelektualna opcija urušen u sebe na prijelazu u XX. stoljeće argumentima prirodnih znanosti, a neokrznut je ostao jedino Nietzsche. Autor piše o dječjem iskustvu svijeta koji nipošto nije djetinjarija nego velika dragocjenost. Nakon toga slijede poglavlja: *Bog učitelja* s presjekom svih svjetskih religija koje su bile u stanju odgojiti čovjeka za predodžbu o Bogu, *Bog znanstvenika* i napeta povijest znanosti i religije sa suvremenim epilogom o vjerojatnosti, te *Bog filozofa* s iznimno važnim argumentima za postojanje Boga. Na koncu knjige nalazi se uznemirujući odgovor Boga kojeg susrećemo kao osobu, a štivo se zatvara poput kruga presjekom dodirnih točaka između Boga i psihologije i glazbe. Knjiga obiluje podatcima i zanimljivostima, a

široko raznoliko ljudsko znanje odlično je uvriježeno u smislenu cjelinu koja se može lako i sa zadovoljstvom pratiti.

RAZUMLJIVO, A TOČNO

Upravo u piščevu *opuštenu stilu* otkriva se drugi razlog uspješnosti knjige jer o opširnoj i ozbiljnoj temi progovara argumentirano i razumljivo, dovitljivo i duhovito, pripovjedački napeto i s puno poštovanja.

„Tko više ništa ne vjeruje, taj vjeruje sve. Nije ateizam taj koji sada gospodari, nego sveopća velika nesigurnost, velika potraga koje je spremna smjesti sve i svašta povjerovati – možda samo jednim manjim dijelom te samo na određeno vrijeme. Veliko pitanje o Bogu nakon svega toga jasnije je nego ikad. Ono se mnogima čini prevelikim i prije svega: gdje se na jedno takvo pitanje može naći odgovor?“

Očarava gipkost autorovih misli koja iz rečenice u rečenicu krči put čitatelju vodeći ga ka jasno uobličenoj poanti. Kreativno naslovljena poglavlja su ujednačena, odmjerena dužinom i razborita količinom uvida. Nesputan i punokrvan jezik epitetski „pogađa u centar“ pri čemu slike trajno obogaćuju čitateljsko iskustvo. Autor ne ostavlja čitatelja u nedoumici asocijacija nego daje jasnu i živu teksturu štivu. Usporedbe su često na granici šokantnog zbog nekonvencionalnosti spojeva sakralnog i profanog, visokog i niskog, dopuštenog i nedopuštenog. Kao ušuškani kršćani često zaboravljamo da sve te dimenzije pripadaju životu, te nas autorova akrobacija mami i drži budnima. Plejada najpoznatijih ličnosti svjetske povijesti defilira knjigom. Pripovjedački uvjerljivo ispisane crtice iz manje poznatih dijelova njihovih biografija bogato kontekstualiziraju i nerijetko bacaju novo svjetlo na naša osnovna školska znanja.

Knjiga *Bog – Mala povijest Najvećega* odlično je štivo za izobrazbu ne samo kršćana nego i svih ljudi koji razmišljaju o životu. Odlično ispisane strane knjige obogatit će i oplemeniti svoje čitatelje koji su u potrazi za Bogom ili su ga već pronašli.

Neokatekumenski put

U ovom broju progovorit ćemo o crkvenom pokretu koji je 90-ih godina našao plodno tlo u nekoliko župa Subotičke biskupije, te nastavio okupljati vjernike i davati im duhovnu okrpju već dulje od jednog desetljeća.

POVIJEST

Početak pokreta nalazimo u Španjolskoj 1964. godine, kada slikar Francisco José (Kiko) Gómez Argüell i diplo-

mirana kemičarka Carmen Hernández počinju raditi sa siromasima Madrida i na samo traženje potrebitih naviještaju im Evanđelje. Nakon tri godine rada sa siromasima u predgrađu glavnog grada Španjolske, nastaje tzv. kerigmatsko-katehetska sinteza (grč. kèrigma – naviještaj), koja će postati temelj Neokatekumenskog puta. Ona se temelji na sljedeća tri elementa: „Riječ Božja – Liturgija – Zajednica”, sa svrhom dovođenja osoba do bratskog zajedništva i zrele vjere.

Zahvaljujući svom misionarskom duhu, Neokatekumenski put proširio se u više od 900 biskupija u 105 zemalja, s preko 20 tisuća zajednica u 6.000 župa.

KARAKTERISTIKE

Ivan Pavao II. u Pismu *Ogniqualvolta* opisuje „Neokatekumenski put kao itinerarij katoličke formacije, valjane za društvo i za današnja vremena”.

U statutima čitamo kako se Neokatekumenski put stavlja na službu biskupu kao jedan od načina biskupijskog ostvarenja kršćanske inicijacije i trajnog odgoja vjere. Upravo od ovoga temeljnog poslanja je nastao i njegov naziv. U vrijeme prve Crkve priprema odraslih na sakramente kršćanske inicijacije (krštenje, pričest i potvrda) nazivala se *katekumenat*, te termin *neokatekumenski*, koji je 1974. godine izabrala Kongregacija za bogoslužje kao naziv za novonastali pokret, naznačujući novo uvođenje u otajstvo vjere koje se započinje živjeti sakramentom krštenja.

Razvoj Neokatekumenskog puta označen je darovima Duha Svetoga, među kojima se posebno ističu tri stvarnosti. Prva su *katehisti itineranti*, odnosno „katehisti

„Zajednica je Crkva, vidljivo Tijelo uskr-slog Krista. Rađa se iz navještaja Radosne vijesti koja je Krist, pobjednik u nama nad svim onim što nas ubija i razara”. (Iz povijesti Puta, <http://neokatekumenskiput.hr>)

na putu” koji bivaju poslani u druga područja kako bi oformili nove neokatekumenske zajednice. S njima su povezane i tzv. *obitelji u poslanju* koje također odlaze u zemlje koje nisu katoličke ili u kojima je katolička vjera oslabila, te kroz svoj obiteljski život pokazuju lice „kršćanske obitelji” i tako svjedoče Krista. Treća značajna stvarnost su *sjemeništa „Redemptoris Mater”* u kojima se formiraju budući svećenici iz različitih država za odlazak u „misijska” područja.

NEOKATEKUMENSKI PUT U SRBIJI

Zahvaljujući talijanskim katehistima itinerantima 1977. godine, Put dolazi u Split, odakle se počinje širiti po župama u Republici Hrvatskoj. Nakon deset godina, 1991. stiže u Beogradsku nadbiskupiju, a prva zajednica u Subotičkoj biskupiji oformljena je 1997. godine u župi sv. Josipa Radnika u Đurđinu, pod vodstvom tadašnjeg župnika mr. Lazara I. Krmpotića. Trenutačno su u Subotičkoj biskupiji aktivne četiri zajednice, dvije u Subotici, jedna u Bajmaku, te jedna zajednička za Kulu i Kucuru.

Za više informacija: <http://neokatekumenskiput.hr>

Fotografski mozaik o *Dužijanci*

(iz kopije albuma poklonjenom papi Pavlu VI.)

1. Euharistijska adoracija i blagoslov nakon procesije oko katedrale 1960.

2. Žedničanka Ana Milodanović izradila je 1963. godine sada već poznatu papinsku tijaru-krunu od slame, koja je darovana papi Pavlu VI.

3. Kroz povijest su u procesiji sudjelovala sva crkvena udruženja, poput Kruničarskog društva, Križara, Katoličkog dvojačkog društva, Bunjevačkog momačkog kola, ali i Čuvara Kristova groba koji su 1960. u povodu proslave 50 godina *Dužijance* nosili i vlastite ukrase od slame.

Bože, hvala ti za kruh

Dok promatram prirodu u koju sam smješten, ne mogu se ne diviti kako je Mudrost sve predivno uredila. Svuda oko nas postoji predivan sklad stvorenja. Svako biće koje postoji savršeno se uklapa u svoje životno okruženje. Brzo sam primijetio da je sve što postoji u službi drugoga. Kopno i more su prirodna staništa tolikih životinjskih vrsta, a u oba staništa toliko je biljaka i raznovrsnog raslinja koji im služe za hranu. A tu sam i ja, čovjek. Ipak, sama činjenica da sve to mogu primjećivati i o tome razmišljati govori mi kako sam baš ja, čovjek, iznad svih stvorenja. Opet, sva ta stvorenja u službi su čovjeku. I kopno i more, i sunce i mjesec, i biljke i životinje. Sve je tako skladno uređeno da se međusobno nadopunjuje. Svakom stvorenju otkriva se smisao njegova postojanja upravo u služenju drugome.

U redu svoga postojanja svako stvorenje pronalazi drugo koje mu služi za hranu. U tom smislu čovjek je gospodar. Jedino mi ljudi imamo sposobnost smisliti različite vrste jela iz darovane nam prirode. Jesi li se ikada pitao kako je čovjek prvi puta došao na ideju da ispeče kruh? Kako je samo primijetio da negdje u prirodi raste klasje žita koje je hranjivo? Vjerojatno promatrajući druga živa bića koja su ga uzimala sebi za hranu. No, otkuda ideja da se to žito samelje i dobije brašno koje pomiješano s vodom daje kruh? A kasnije je čovjek otkrio i kvasac koji ovu smjesu brašna i vode može učiniti živom, a sol dodatno ukusnom. Doista je čudesno kako čovjek rađa ideje, pa tako i ideju da ispeče kruh. Kada o svemu razmišljamo na ovakav način, onda primjećujemo da je sve to od nekud moralo doći: žito, voda, sol, kvasac, ideja. Očito nam je sve darovano da se time služimo. A ako je nešto dar, onda nas to ujedno poziva na zahvalnost.

Kada primimo dar od drage nam osobe automatski izgovaramo riječ *hvala*. I često znamo nadodati: „Pa nisi trebao./Nisi trebala.”, a zaboravljamo da osoba koja nam nešto daruje itekako zna da nije trebala. Inače, tada to ni ne bi bio dar. Dar je izraz čiste ljubavi. To nije ispunjavanje neke obaveze ili potrebe. Dar je ljubav. I zato je važno da u sebi gajimo osjećaj zahvalnosti onda kada nam je nešto darovano.

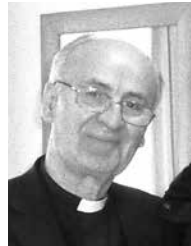
Tako je i sa svom prirodom i svim stvorenjima koja nam služe. Ona su nam darovana. Kruh koji pravimo služeći se stvorenjima dar je ne samo prirode, nego i vječne Mudrosti koja nam je ujedno dala sposobnost doći na ideju ispeći kruh. Bog nam je uz to dao i sposobnost mašte i kreativnosti, pa taj isti kruh možemo izrađivati na različite načine, učiniti ga još zanimljivijim.

Ovaj mjesec je vrijeme zahvalnosti za kruh. Prošle su sjetve, prošle su kiše, prošao je rast i sazrijevanje, prošla je i žetva. Ubrao si plod žita, samljeo ga i sada od njega napravio kruh. Zato si sada pozvan ne zaboraviti da je sve to dar, plod Božje ljubavi na kojoj mu treba zahvaliti.

Savršen sklad prirode bio je potreban da bismo danas imali ovaj kruh. I ti si se svojim radom uklopio u prirodu. Vidiš li kako ti je Bog sve to dao na dlanu, a kako si ti s njime surađivao? Ovo je bila tvoja suradnja u stvaranju koja ti omogućuje da nastaviš živjeti. Surađuj s Bogom i u zahvalnosti. Neka ne bude samo tijelo, već i duša ta koja će Bogu reći: „Hvala!”.

Kada najsavršenije stvorenje – čovjek – čitav svoj život okrene prema svome Stvoritelju, tada se potpuno zatvara krug u kojem postoji i ostvaruje se sve stvorenje. Tada smisao postojanja postaje konačan, a samo postojanje beskonačno – vječno. Bože, hvala ti!

Biti čovjek

Biti velik! Biti mudar i slavan! To je potajna želja možda svakog čovjeka. To se najbolje vidi kada nas muči ljubomora. Kada u školi netko dobije bolju ocjenu. Ili kad dobijem najbolju ocjenu, pa se uzdižem. Mnogo je opasnije kada se takvi osjećaji javljaju kod starijih. Na primjer, kako je on mogao sagraditi takvu kuću, odakle mu novac, otkud njemu takav auto? Ne trebam govoriti kakvi se sve grijesi događaju samo zbog ljubomore ili grijeha zavisti. To je samo jedna od napasti kojima nas đavao vara jer nam nametne svoje sugestije, nasuprot Božjih. Đavao je uspio pomiješati kategorije koje je Gospodin Bog stavio u čovjeka: Ne ubij! Ne ukradi! Ne sagriješ bludno!, Ne reci lažna svje-

Sjetimo se što je Isus rekao, da je mudro: Bogatiti se u Bogu! To je ta „mudrost“ o kojoj Isus govori. Drugim riječima, truditi se najviše oko onoga što je najvažnije za svakog čovjeka. Uzmimo za primjer jabuku, krušku, šljivu... Što je za njih najvažnije? Koji je cilj njihova postojanja? Da rađaju svoje plodove. Što više i što ljepše. Voćku možemo iskoristiti i za nešto drugo, da od njenog drveta pravimo ormare ili tamburice, ali prvenstveno voćku držimo zbog njezinih plodova, koje plodove nema druga biljka. Samo stablo jabuke daje plod jabuke i ono nam zbog toga treba.

Tako je i s čovjekom. Može čovjek biti dobar sportaš ili plivač ili vrtlar, ali ima nešto što je za njega prvo: biti otac i majka, ako se opredijelio za brak. Biti svećenik, redovnik,

Može čovjek biti dobar sportaš ili plivač ili vrtlar, ali ima nešto što je za njega prvo: biti otac i majka, ako se opredijelio za brak. Biti svećenik, redovnik, redovnica... Prednost i za čovjeka ima ono što daje, što rađa na svijet čovjeka kao najveću vrijednost.

redovnica... Prednost i za čovjeka ima ono što daje, što rađa na svijet čovjeka kao najveću vrijednost. I za čovjeka je nešto primarno, a nešto sekundarno, kao što je kod

dočanstva! Ako čovjek povjeruje đavlu, može promašiti cijeli život. Na primjer: ako stavi sebe u centar. Ako sav trud uloži u to da bude slavan, da ga ljudi hvale, da dobije kakvo priznanje... Sjećamo se kako je Isus rekao: *Primili su svoju plaću!* Mogu to biti i velike žrtve, ali s lošim ciljem. To Latinac kaže: Magni pasus extra viam! Veliki koraci u pogrešnom pravcu!

Gospodin Isus kaže: *Slavim Te Oče Gospodaru neba i zemlje, što si ovo sakrio od mudrih i umnih, a objavio male-nima...* Tako je teško znati razlikovati što je „mudro“, a što je „ludo“. Prema Isusu, drvo se poznaje po plodovima. Nije na prvi pogled „ludo“ raditi, sagraditi kuću, pa i palaču. Najvažnije je zašto? S kojim ciljem? Uložiti sav svoj život zato da imam najveću kuću, da me hvale, to je „ludo“. Sjetimo se Isusovih riječi: *Ludače, a to što si stekao, čije će biti?*

jabuke i kruške. Zato razlikujemo zvanje od zanimanja. Tu se vidi veličina očinstva i majčinstva. I duhovna zvanja u nekom smislu „rađaju“ čovjeka, ako se dobro shvate i vrše.

Eto, to nam Isus hoće reći: *Dođite k meni svi vi izmoreni i opterećeni i ja ću vas odmoriti. Učite se od mene, jer sam krotka i ponizna srca i naći ćete mir svojim dušama.* Ostvarenje pravog cilja je jako teško i zato su takvi izmoreni i opterećeni, ali takav put donosi mir dušama. Drugim riječima, gledajmo Isusa. On je mogao biti najbogatiji jer je Bog. On je mogao biti najveći filozof, profesor i znanstvenik na zemaljski način. On je mogao izbjeći križ i smrt, da je htio ići s farizejima i carinicima koji su ovozemaljski mislili. Ali On je vršio volju Očevu, učio nas kako postati čovjek. Drugim riječima, naučio nas je biti ono što jesmo, a to je čovjek u punini.

Duhovna zvanja u župi svih svetih u Čonoplji

Godine 2019. izdavačka kuća Agapé izdala je knjigu Čonopljanina Károlya Szlávícsa „A csopolyai katolikus egyházközség története” (= *Povijest čonopljanske katoličke crkvene općine*). Pod naslovom *Crkveni ljudi rođeni u Čonoplji* pisac nabraja imena trideset i šestorice svećenika i šest časnih sestara rođenih u Čonoplji. Tu su još imena dvojice bogoslova koji su umrli kao studenti. Ovdje ću istaknuti pojedinosti iz života nekoliko svećenika koji su rođeni ili odrasli u Čonoplji.

Ignac Vidaković rođen je u Čonoplji 1777. godine. Filozofiju je studirao u Pečuhu, a bogoslovlje u Kalači. Završivši bogoslovlje, zbog nedovoljne dobi nije mogao biti zaređen već je morao čekati još dvije godine do ređenja. Kao kapelan bio je u Čavolju od 1800. do 1804. godine. Bio je upravitelj župe u Žablju od 1805. do 1853. godine. Bio je 1836. godine upravitelj župe u Plavni. Od 1826. do 1835. godine, te od 1837. do 1853. godine je bio razriješen pastoralne službe, a boravio je u Kalači, vjerojatno zbog bolovanja. Umro je kao župnik u Žablju 4. rujna 1853. godine.

Ivan Burnać (promijenio svoje prezime u Bátori) rođen je 17. svibnja 1841. godine. Bogoslovlje je završio u Kalači. Poslije završenog studija školske godine 1866/67. je djelovao u Čonoplji kao učitelj. Nakon svećeničkog ređenja djelovao je kao kapelan u Fancagi (Bajaszentistván), Kecelu, Lemešu (Svetozar Miletić) i Baji. U Baji je godine 1875. uzaludno pokušavao izdati kalendar Bunjevačka i šokačka Danica. Bio je kapelan i u Aljmašu (Bácsalmás) 1875. godine. Za jedno je vrijeme napustio svećeništvo, te je radio u Budimpešti kao financijski službenik. Kad se opet vratio među svećenike promijenio je prezime u Bátori.

Godine 1882. bio je kapelan u Somboru. Te je godine u suradnji s monoštorskim župnikom Ivanom Palićem (također Čonopljaninom) na poticaj mađarske vlade u Somboru pokrenuo tjednik *Bunjevac*. Biskup Ivan Antunović toliko se obradovao novom listu, da je već htio odustati od pokretanja lista *Neven*. U tom tjedniku se „Bunjevci i Šokci izrijeком nazivaju ugarskim Hrvatima”. Ipak su neki pisci list *Bunjevac* osuđivali zato što navodno služi mađarskoj propagandi. Matija Evetović je upravo suprotnog mišljenja, o čemu piše u svojoj knjizi „Kulturna povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata”, izdanoj u Subotici 2010., na 439. stranici. List *Bunjevac* bio je pun korisnih i poučnih tekstova, ali i oštre kritike na račun Antunovićeve knjige „Razprava”. Zbog toga je list gubio na broju pretplatnika i simpatizera, te je uskoro prestao izlaziti. Od 1883. do 1886. godine Bátori je bio kateheta u osnovnim školama u Somboru. Godine 1887. bio je kapelan u subotičkoj župi sv. Terezije. Od 1888. do 1893. godine upravitelj je župe Bácsborsod. Od 1894. do 1897. godine je bio župnik u Santovu (Hercegszántó).

Za proslavu tisućljetne državnosti Mađarske, Burnać je nastojao uključiti u svečanu jubilejsku svetu misu na mađarskom jeziku i santovačke Hrvate. Tako je izazvao protivljenje nekih svojih župljana. Na to je Burnać prijavio protivnike, pa su neki bili utamničeni i zlostavljani. Kad je za Santovo zatražio u nadbiskupskom ordinarijatu dopuštenje za uvođenje više svetih misa na mađarskom jeziku, dogodilo se, da je dio župljana prešao na pravoslavnu vjeru. Bátori je umirovljen 1897. godine, te je nastavio živjeti u Budimpešti od 1899. do 25. svibnja 1900. godine, kad je umro. (O Burnaću pišu M. Grlica i Đ. Lončar na 71. stranici 4. sveska Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca; O listu *Bunjevac* piše E. Bažant u istom broju Leksikona na 23. stranici; Szlávícs Károly u gore spomenutoj knjizi na 39. stranici krivo spominje Ivana Burnaća pod imenom Burnács-Bátori István).

Ivan Palić rođen je 26. lipnja 1842. godine u Čonoplji. Školovao se u Čonoplji, Baji, Pečuhu, a bogoslovlje je završio u Kalači. Godine 1866. je zaređen za svećenika. Bio je kapelan u Baškutu (Vaskút), Aljmašu (Bácsalmás) i Somboru. Bavio se odgojnim i obrazovnim znanostima. Zato ga je nadbiskup Haynald poslao na studij u Njemačku. Nakon povratka iz Njemačke postao je školski nadzornik u jednom okrugu nadbiskupije. Tu je dužnost obavljao uz kanonika Kubinskog. Teško mu je pala ta dužnost, navodno zbog podređenog položaja, a i zdravlje mu je popustilo, pa je službu nastavio kao somborski kapelan. Izabran je za predsjednika učiteljskog društva u somborskom kotaru. Nakon kratke službe u Somboru premješten je u Novi Sad gdje je u državnoj gimnaziji predavao hrvatski jezik. Godine 1878. je postao župnik u Monoštoru (Bački Monoštor). Kao župnik posebnu je pozornost posvetio djeci. Vjernici su ga voljeli zbog lijepih propovijedi. U školskim pitanjima se dokazao kao stručnjak. Matija Evetović navodi jedan njegov tekst: „I svagdi se daje u našim školama naučiti ono, što triba škuli i životu, samo kad nisu ljudi lini, a u škulu ne uvađaju politiku. Bez materinskog jezika teško je malo dite naučiti”. Zato je Ivan Palić u Monoštoru svoja predavanja držao na hrvatskom jeziku.

Ivan Palić je napisao „Mali katekizam” za početne razrede pučke škole. Drugo mu je djelo „Srednji katekizam” za više razrede osnovne škole. Pred smrt je 1885. godine dovršio i „Čitanku”, djelo koje je ostalo u rukopisu jer je Palić iste godine umro. U rukopisu mu je ostalo i djelo „Meditationes” na latinskom jeziku. Kao suradnik Ivana Burnaća puno je poučnih članaka napisao za tjednik *Bunjevac*. Umro je u Monoštoru 24. veljače 1885. godine. Pokopan je na monoštorskom groblju. (Ivana Palića Szlávícs Károly na 41. stranici svoje knjige spominje pod imenom Pálícs Márk, te da je umro kao plavanski župnik).

KRUH u kršćanskoj ikonografiji

Kruh je uvijek bio sveopći simbol uzdržavanja života. Odatle i sintagma: „Kruh je oslonac života.” U Starom zavjetu kruh je bio znak Božje providnosti, brige i podrške izraelskom narodu. Bog je pustio manu svome narodu u pustinji: *Kad su Izraelci to vidjeli, pitali su jedan drugoga: što je to? Mojsije im je odgovorio: To je kruh kojeg nem je Jahve pribavio za hranu* (Izl 16,15). Krist je toj simbolici dao novo značenje: *Reče Isus: Ja sam kruh života. Tko dolazi k meni, sigurno neće ogladnjati...* (Iv 6, 35). Na posljednjoj večeri Krist je kruh upotrijebio kao znak svoje žrtve na križu. *Zatim uze kruh, zahvali i razlomi ga pa im ga dade govoreći: Ovo je tijelo moje koje se za vas daje. Ovo činite u spomen na mene* (Lk 22, 19). Košarica s kruhom i pladanj s ribama znak su čudesnog umnažanja kruha i riba, prema Ivanovu evanđelju (Ivan 6, 5-14), ali posredno i znak euharistije. Kruh i vino na oltaru označuju i žrtvu Melkisedeka, kralja šalemskog (Post 14, 18-19).

U kršćanskoj ikonografiji kruh je simbol euharistije. Na pojedinim slikama koje predstavljaju rođenje Isusovo u Betlehemu nalazimo kruh. Na hebrejskom jeziku Betlehem znači kuća kruha. Na umjetničkim djelima od 9. do 15. stoljeća kruh se slika kao žito, klas, pšenica u zrnu ili kao brašno. Na umjetničkim djelima koje predstavljaju svece koji su bili poznati po djelima milosrđa nalazimo kruh. Na primjer, i u crkvama Subotičke biskupije često se pojavljuje kip ili slika sv. Elizabete Ugarske koja dijeli ili u torbi nosi kruh ili čudo iz njenog života kad su se ruže pretvorile u komade kruha prilikom dijeljenja milostinje. Tri kruščića svetačka su oznaka sv. Marije Egipatske jer se ona zaputula u pustinju da ondje započne život u samoći i molitvi noseći sa

Mozaik košare s kruhom i ribama, iz kasnog petog/početka šestog stoljeća.

sobom tri mala komada kruha. Gavran s kruhom oznaka je sv. Pavla Pustinjaka jer mu je gavran donosio kruh u pustinju dugi niz godina. Katkad se kruh upotrebljava kao oznaka sv. Dominika, na temelju legende koja kaže da je na čudesan način pribavio kruh za svoj samostan. Kruh nalazimo i kod svetog Eugena, svete Klare Asiške, sv. Lovre, sv. Nikole Mirskog.

Umjetnici već od ranih vremena pored prikaza kruha kao kršćanskog simbola predstavljaju događaj umnažanja kruha koji se dogodio na obali Galilejskog jezera u mjestu Et-Tabgha. Sva četiri Evanđelja govore o tom događaju (Mt 14,13-21; Mk 6,31-44; Lk 9,10-17; Iv 6,1-15). U crkvi koja je sagrađena na mjestu događaja umnožavanja kruhova postoji mozaik kruhova i ribica ispred oltara koji prikazuje samo četiri kruha. Namjera umjetnika ne može se sigurno raspoznati, ali danas benediktinski redovnici koji upravljaju svetištem hodočasnici nude teološko objašnjenje: peti kruh koji nedostaje pronalazi se na oltaru, tijekom svete mise: to je euharistija. Zaista, kršćanska je vjera uvijek na dar Presvetog Sakramenta gledala kao na predznak preobilja kruha tijekom čudesnog umnažanja kruha i riba.

U rimskim katakombama prikaz kruha i događaj umnažanja kruha pojavljuje se već u 230. godinama, kruh, košara, ribe, ili sve to na prikazu gozbe. Od 6. stoljeća tema se pojavljuje na mozaicima zidova kuća ili na popločanim površinama ispred kuća. U srednjem vijeku, pojavom „Biblia pauperum” tj. Biblije siromaha, kruh se uvijek češće prikazuje i pojavljuje se u raznim kompozicijama.

Slika na zidu svetišta crkve Presvetog Trojstva u Somboru. Emaus, Isus s učenicima, prepoznaju ga prilikom lomljenja kruha. Károly Jakobey, 1888.

Premинуo salezijanac don Štefan Turanský

Salezijanac podrijetlom iz Vojvodine, don Štefan Turanský, nekadašnji provincijal slovačke provincije otaca salezijanaca, preminuo je 12. kolovoza u 64. godini života, 44. godini redovništva i 35. godini svećeničkog života u Oravi, u Slovačkoj.

Don Turanský bio je slovački salezijanski provincijal od 2005. do 2008., a u ožujku 2008. na generalnom kapitulatu salezijanaca bio je izabran za člana glavnog vijeća salezijanske obitelji, gdje je do 2010. bio zadužen za područje srednje i sjeverne Europe.

Salezijanski svećenik don Turanský rodio se u slovačkoj obitelji u jedinoj slovačkoj katoličkoj župi u Vojvodini, u Selenči, 11. rujna 1956. Osnovnu školu završio je u rodnom mjestu, a gimnaziju u Slovačkom zavodu sv. Ćirila i Metoda u Rimu. U salezijanski red stupio je godine 1975., a iduće godine položio je svoje prve redovničke zavjete. Pripravu za svećeništvo i teološke studije završio je u Torinu i u Rimu. Za svećenika je zaređen 27. srpnja 1985. Svoju je službu započeo u Slovačkoj, a najviše je boravio u Žilini. Godine 2001. doktorirao je u Bratislavi iz oblasti teologije posvećenog života, a kasnije i objavio doktorsku disertaciju u knjizi „Krhkost duhovnog poziva“.

Don Štefan često je boravio u Vojvodini, držao je više puta duhovne veze svećenicima, a napose je bio aktivan u učvršćivanju salezijanske duhovnosti u rodnoj župi Presvetog Trojstva u Selenči, koja je do sada dala nekoliko redovnika salezijanaca, časnih sestara Marije Pomoćnice i salezijanskih pomoćnika.

Don Štefan sahranjen je 17. kolovoza u Bratislavi, a misa zadušnica bila je služena u katedrali sv. Martina u tom gradu.

Preminula s. Borislava Vita Malagurski, dominikanka

Okrijepljena svetim sakramentima, 18. kolovoza, u 88. godini života i u 65. godini redovništva u vječnost se preselila dominikanka i dugogodišnja sakristanka župe sv. Jurja u Subotici, s. Borislava Vita Malagurski.

Sveta misa za spas njene duše služena je u četvrtak 20. kolovoza, a ispraćaj na vječni počinak

u subotu 22. kolovoza, molitvom kod odra, kao i svetom misom u crkvi sv. Jurja u Subotici. Nakon svete mise pokopana je u Senčanskom groblju u grobnici časnih sestara Dominikanki.

Preminula s. Radič Maria Bertila, redovnica Bačke sestre Naše Gospe

S bolom, ali u nadi u Uskrsnuće, obznanjujemo da je Radič Maria Bertila, časna sestra, 15. kolovoza, na dan Velike Gospe, u 90. godini života, 66. godini redovničkih zavjeta prešla prag smrti i raduje se u kući Nebeskog Oca. Dana 17. kolovoza poslije svete mise bio je sprovod u Bačkoj Topoli na Zapadnom groblju.

Sadržaj 309

4

Dužijanica 2020.
Dužijanica nam je u
srcu – zato traje i trajat će

15

*Događanja u Subotičkoj
biskupiji*
Mlada misa
vlč. Tomislava Vojnića Mijatova

26

Intervju
Razgovor s Marinkom Piukovićem,
direktorom Udruge bunjevačkih
Hrvata „Dužijanica”

9

*Okolne
dužijance*

23

Liturgijska formacija
Homilija –
propovijed (II.)

30

Moralni kutak
Smije li se Dužijanica slaviti u
vrijeme pandemije?

Prijatelji Zvonika

RADIO MARIJA

Hrvatska
subotica

SVJETLO VJERE

Godišnja pretplata na Zvonik

* Izravnom dostavnom na župe: **1650 dinara**
* Poštom: **1900 dinara**: tuzemstvo (popust za više primjeraka)
40 eura: Republika Hrvatska
50 eura: Europa
60 eura: USA, Kanada (prekooceanske zemlje)

Pretplatnici iz Srbije mogu uplaćivati na dinarski račun:
Katoličko društvo „Ivan Antunović”
Trg svete Terezije 3
24000 Subotica
Srbija
Broj dinarskog računa: 310-210508-62, s naznakom: „za Zvonik”.

Pretplatnici iz inozemstva mogu uplaćivati na devizni račun.
Katoličko društvo „Ivan Antunović”
Trg svete Terezije 3
24000 Subotica
Serbia
Broj deviznog računa: 00-708-0200533.2 NLB Banka A.D. Beograd
SWIFT: CONARS22
IBAN: RS35310007080200533294

/ IMPRESUM

Katolički list (mesečnik)
godisšte XXVI., broj 309
Kolovoz (avgust) 2020.

Izdaje:
Katoličko društvo „Ivan Antunović”
Trg sv. Terezije 3
24000 Subotica
E-mail: drustvoia@gmail.com

Adresa i kontakt Uredništva:
Matije Gupca 10
24000 Subotica
E-mail: zvonik.subotica@gmail.com
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:
Vinko Cvijin, glavni i odgovorni
urednik, Tel.: +381(0)21 775524
Dario Marton, novinar
Željka Zelić Nedeljković,
redaktura i korektura
Ana Gaković, lektura
Dragan Muharem, član Uredništva
Nebojša Stipić, član Uredništva
Jelena Ademi, tehnička urednica
Petar Gaković,
autor naslovne i zadnje stranice
Vedran Jegić, fotograf

Tisak:
DOO MAGYAR SZÓ kft.
Štamparija „FORUM”
Vojvode Mišića 1
21000 Novi Sad
021/557-307

Izdavanje Zvonika podupiru
Hrvatska biskupska konferencija
Uprava za saradnju s crkvama i
verskim zajednicama Republike
Srbije.

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

272

ZVONIK : katolički list / glavni i odgovorni
urednik Vinko Cvijin. - God. 1, br. 1 (1994)- . -
Subotica : Katoličko društvo „Ivan Antunović”,
1994- (Novi Sad : Magyar Szó). - Ilustr. ; 29 cm

Mesečno.

ISSN 1451-2149 = Zvonik
COBISS.SR-ID 128815111

Fotografije u ovom broju Zvonika:

* Zvonik
* NIU „Hrvatska riječ”
* www.subotica.info
* www.zupasvrokasubotica.com
* www.pixabay.com

DUŽIJANCA 2020.

Krizma u crkvi sv. Roka u Subotici

Ljetni oratorij Subotičke biskupije

Tijelovo u Đurđinu

Blagoslov trudnica na proštenju u Keru